
ENGLISH FACULTY
OXFORD
UNIV.
LIBRARY

MONITVM.

Impressarii iam versant libellum, cui titulus SEINTE MARHARETE ÞE MEIDEN ANT MARTYR; carmina duo Anglica adhuc inedita comprehendet, quorum alterum rhythmo alliterativo circa A.D. 1230, alterum seculo decimo quarto scriptum videtur. Vtrumque ex hac vetustiore PASSIONE conversum.

NARRATIVNCVLÆ

ANGLICE CONSCRIPTÆ.

DE PERGAMENIS
EXSCRIBEBAT NOTIS ILLVSTRABAT
ERVDITIS COPIAM

FACIEBAT

T. OSVALDVS COCKAYNE M.A. CANTAB.

VENALES APVD
IOHANNEM R. SMITH SOHO SQUARE
MDCCCLXI.

AD LECTOREM.

Libelli qui primum obtinet locum titulus e libris Latinis desumptus est. Secundo autem ipsum argumentum nomen subiecit. Vidi etiam in bibliotheca Collegii Div. Iohannis apud Cantab. librum manu scriptum sæculi, uti censeo, decimi quarti, cui titulus supra scriptus Mirabilia Orientis, quem cognationem aliquam cum hoc nostro habere excerpta aliquot demonstrabunt.

2 "India tera magna est bis habens estate[m] bis fruges coligunt in anno arbores habet foliis nudas et tante altitudinis vt vix possint sagittari fœcunda est hæc tera auro et elephantibus piper fert (?) hæc tera cinnamomum et calamum atque de herbis est loquendum.

5 Agrophagite homines sunt indiæ vnum oculum habentes in fronte habitatores iuxta flumen phison indiæ nunquam comedunt atque viuunt odore.

9 In tera libie sunt homines et vocantur lemnie nati sunt sine collo et capite habentes oculos in vtroque humero os vero in pectore.

15 Apud Garamantes fons habetur in nocte feruet in die alget tam calidus est fons in nocte quod nunquam es

tangere tam frigidus est in die vt nullus de eo potest bibere mirum est quod in tam breui tempore tam dis-sonam habet varetatem.

28 In India arbores duo sunt solis et lunæ que flent et locuntur atque dant responsa sicut fecerunt alexandro magno atque gnarus spiritibus earum sacerdos unde potest annis 4444."

DE GENERATIONE HOMINVM pars est tractatus de natura, cuius sunt etiam quæ sæpius citantur "De Solstitio" "De Æquinoctio." MAMBRES MAGICVS ad calcem libelli de Orientis Mirabilibus inveni.

DABAM MARIDVNI ID. AVG. MDCCCLXI

IN HOC VOLVMINE

CONTINENTVR

EPISTOLA

ALEXANDRI AD ARISTOTELEM.

MS. Cott. Vitellius, A. XV.

A collation of this piece by Holder, Anglia I, 507
The entire text printed Anglia IV, 139 (Baskervill).

Folio 104.

HER IS SEO LESETENIS alexanꝺꞃeſ epiſꞇoleſ þæſ miclan cẏninʒeſ ⁊ þæſ mæꞃan maceꝺoniſcan þone he ƿꞃaꞇ ⁊ ſenꝺe ꞇo aꞃiſꞇoꞇile hiſ maʒiſꞇꞃe be ʒeſeꞇeniſſe inꝺie þæꞃe miclan þeoꝺe ⁊ be þæꞃe ƿiꝺʒalniſſe hiſ ſiðꝼaꞇ[a] ⁊ hiſ ꝼoꞃa þe he ʒeonꝺ miꝺꝺanʒeaꞃꝺ ꝼeꞃꝺ· Cƿæþ he þuſ ſona æꞃeſꞇ in ꝼꞃuman þæſ epiſꞇoleſ· Simle ic beo ʒemẏnꝺiʒ þe· eꝼne beꞇƿeoh ꞇƿeonꝺan ꝼꞃecniſſe uꞃa ʒeꝼeohꞇa· þu min ſe leoꝼeſꞇa laꞃeoƿ ⁊ eꝼne ꞇo minꞃe meꝺeꞃ ⁊ ʒeſƿẏſꞇꞃum· þu me eaꞃꞇ ſe leoꝼeſꞇa ꝼꞃeonꝺ· Onꝺ ꝼoꞃþonþe ic þe ƿiſꞇe ƿel ʒeꞇẏꝺne in ƿiſꝺome·þa ʒeþohꞇe ic ꝼoꞃþon ꞇo þe ꞇo ƿꞃiꞇanne be þam þeoꝺlonꝺe· inꝺie· ⁊ be heoꝼoneſ ʒeſeꞇeniſſum ⁊ be þæm uniꞃimdum cẏnnum næꝺꞃena ⁊ monna· ⁊ ƿilꝺeoꞃa· ꞇoþon ꝥ hƿæꞇ hƿẏʒo ꞇo þæꞃe onʒieꞇeniſſe þiſſa minꞃa þinʒa þin ʒeliſ ⁊ ʒlenʒiſꞇa ʒeþeoꝺe þeoh

Folio 104. verso.

[in] þe seo geƿylde gleaƿnis ⁊ snyttro naniges [f]ultumes abædeð sio lar þæs rihtes. hƿæþere ic ƿolde ꝥ þu mine dæde ongeate. þa þu lufast þa þing þe ungeseƿene mid þe siond. þa ic in [in]die geseah þurh monigfeald geƿin ⁊ þurh [mi]cle frecennisse mid greca herige þa ic þe [ƿis]ie ⁊ cyþe. ⁊ æghƿylc þara is sƿyðe synderlice gemyndum to habbanne æfter þære ƿisan [þ]e ic hit oferseah. Ne gelyfde ic æniges monnes gesegenum sƿa fela ƿundorlicra þinga ꝥ hit sƿa beon mihte ær ic hit self minum eagum ne gesaƿe. Seo eorðe is to ƿundrienne. hƿæt heo ærest oþþe godra þinga cenne. oððe eft þara yfelra þe heo þæm sceaƿigendum is æteoƿed. Hio is cennende þa fulcuþan ⁊ ƿecga oran ⁊ ƿunderlice ƿyhta þa þing eall þæm monnum þe hit geseoð ⁊ sceaƿigað ƿæron uneþe to geƿitanne for þære missenlicnisse þara hiƿa. Ac þa ðing þe me nu in gemynd cumað ærest þa ic þe ƿrite. þy læs on me mæge idel spellung

Folio 105.

oþþe scondlic leasung beon gestæled. hƿæt þu eac sylfa const þa gecynd mines modes mec a geƿunelice healdon ꝥ gemirce soðes ⁊ rihtes. Ond ic sƿerlicor mid ƿordum sægde þonne hie dædum gedon ƿærun. Nu ic hƿæþre gehyhte lyfe ꝥ þu þas þing ongete sƿa þu me ne tal[ige] oriht gelpan ⁊ secgan be þære micelnisse ur[es] geƿinnes ⁊ compes. Forðon ic oft ƿiscte ⁊ ƿolde ꝥ hyra læs ƿære sƿa geƿinfulra. Ic ðæs þoncunge dō greca herige ⁊ sƿyðost þæm mægene þære iugoþe ⁊ þæm unforsƿyþdum

urum ƿeorode. Forþon on ieþum þingum hie me mid ƿæron ⁊ on þæm earfeðum nó fram bugon. ac hie on þære geþylde mid me á ƿunedon ꝥ ic ƿæs nemned ealra kýninga kýning. þara ƿeorðmýnta blissa þu min se leofa lareoƿ. Ond ic nu þas þing ƿrite to þe gemænelice ⁊ to olimphiade. minre meder ⁊ minum gesƿustrum forþon incer lufu sceal beon somod gemæne ⁊ gif hit

Folio 105. verso.

[oþe]r bið þonne æteaƿest þu læsson þonne ic ær to þe gelýfde. On þæm ærrum geƿritum þe ic þe sende ic þe cýþde ⁊ getacnode be [þ]ære asƿrungnisse sunnan ⁊ monan ⁊ be tungla . . . um ⁊ gesetenissum ⁊ be lýfte tacnungum. Singeall ne magon elcor beon buton minre gemýnde sƿa geendebýrded. ⁊ fore [st]ihtod. Ond nu þas niƿan spel ic þe ealle in [ca]rtan aƿrite. Ðonne þu hie ræde þonne ƿite þu ꝥ hie ealle sƿýlce ƿæron. Sƿa þam gemýndum gedafenode þins alexandres þe to sendanne. On maius þæm monþe ƿerrea se kýning darius æt gande þære éa ƿe hine oforcƿomon. ⁊ ofersƿýððon ⁊ us þær in onƿeald geslogon eal his londrice. Ond ƿe þær settan ⁊ geendebýrdedon ure geƿeran þæm eastþeodum ⁊ monegum cýnelicum ƿeorðmýndum ƿe ƿæron geƿelgode. On þæm ærron epistole ic þe ꝥ sægde ⁊ þý læs þæt eor seo sægen monifealdlicor biþ onþuhte

Folio 106.

to ƿritanne. Ic þa ƿille sƿa bæton ⁊ þa secgon

þe nu ðær geƿurdon. On iulius monðe on þæ[m] ytemestum dagum þæs monðes ƿe cƿomon in Indie lond in Fasiacen þa stoƿe. Ond ƿe þa [mi]d ƿunderlicre hreðnisse ƿorrum þone cyni[ng] ofercƿomon ⁊ oferswyðdon. Ond ƿe ealle his þeode on onƿald onfengon. ⁊ þæm londe ƿe ƿ[æ]ron monegum cynelicum ƿeolum geƿeorðode ac ic ƿolde ꝥ þu þa ðing ongeate þa ðe ƿeorð[e] sindon in gemyndum to habbanne. ærest ic þe ƿrite be þære unarimedlican mengeo his ƿeoredes. þæs ƿæs buton unarimedlican feþum. sixtene þusend monna. ⁊ eahta hund eoredmanna ealle mid here geatƿum gegerede. ⁊ ƿe þa þær genoman feoƿer hund elpenda. ⁊ on þam ufan stodon geƿæpnode scyttan. ⁊ þa torras ⁊ þa scylfas on him bæron þa elpendas þe ða byrnƿigon onstodan æfter þon ƿe ða cynelican burh ƿorres mid urum ƿæpnum metdon. Ond his healle

Folio 106, verso.

[⁊] cynelican getelo his sceaƿedon þar ƿæ[r][o]n gyldene columnan sƿiðe micle ⁊ tru[m][l]ice ⁊ fæste. ða ƿæron unmetlice greate he[ah]nisse upp. ðara ƿæs þe ƿe gerimdon [þ]æm gemete cccc. þa ƿagas ƿæron eac [gyl]dne mid gyldnum þelum anæglede ƿin[gre]s þicce. Mid þy ic ða ƿolde geornlicor þing geseon ⁊ furðor eode þa geseah ic [g]yldenne ƿingeard trumlicne ⁊ fæstlic[n]e. ⁊ þa tƿigo his hongodon geond þa columnan. ða ƿundrode ic þæs sƿiðe. ƿæron in þæm ƿingearde gyldenu leaf ⁊ his hon ⁊ his ƿæst[m]as ƿæron cristallum ⁊ smaragdus eac ꝥ

gimcyn mid þæm cristallum ingemong hongode. His brydburas ⁊ his heahcleofan ealle wæron eorcnan stanum unionibus ⁊ carbunculis þæm gimcynnum swiðast gefrætwode. Uton hie wæron elpendbanum geworhte þa wæron wunderlice f[age] ⁊ fægere ⁊ cypressus styde. ⁊ lau-

Folio 115. ex alieno loco huc retracto.

. . ce hie utan wreþedon. ⁊ gyldne styþa hie uton wreþedon ⁊ awraþene ðar in gemong stodon. ⁊ arimedlicu goldhord þær wæron inne ⁊ ute ⁊ monigfealdlicu hie wæron ⁊ missenlicra cynna. ⁊ monig[e] fatu gimmisctu ⁊ cristallisce dryncfatu. ⁊ gyldne sestras ðær wæron forðborenne. seldon we þær ænig seolfor fundon. Siððan ic þa me hæfde þas þing eal[le] be gewealdum. þa wilnode ic indeum innweardne to geseonne. ða be com ic on caspiam ꝥ lond mid ealle mine herige. þa wæs ðær seo wæstmberendeste eorþe ðæs þeodlondes. ⁊ ic swiðe wundrade þa gesælignesse þære eorðan ⁊ ic swiðe wundrade þa gesælignesse þære eorðan ⁊ ic efne gefeonde in minum mode geornlicor ða lond sceawigean wolde. þa sægdon us ða bigengean þæs londes þæt we us warnigan scoldon wið þa [ate-]

Folio 115. verso.

[l]ice cynd nædrena ⁊ hrifra wildeora þy. . . onða becwomon. þæra mænego in ðissum dunum ⁊ denum ⁊ on wudum ⁊ on feldum eardigeað

⁊ in ꞅtan holum hie ꞅelꝼe ꝺiᵹliað. Ac hƿæþꞃe [m]a ic ƿolꝺe þæm ꝼꞃecnan ƿeᵹe ⁊ ꞅiðꝼatum ꝼoeꞃan. ðonne þæm ᵹehẏlꝺꞃum ƿeᵹum to ðon [ꝥ þ]one ꝼleonꝺon. ƿoꞃꞃum. oꝼ þæm ᵹeꝼeohte. ꝥ [ic] hine ᵹemette æꞃ he on þa ƿeꞅtenu miꝺꝺanᵹeaꞃꝺeꞅ ᵹeꝼluᵹe. Ic me ða miꝺ ᵹenom. cc. laꝺþeoƿa. ⁊ eac. l. þe ða ᵹenꞃan ƿeᵹaꞅ cuðan þaꞃa ꞅiðꝼato. ða ꝼeꞃꝺe ƿe in aᵹuꞅteꞅ monþe þuꞃh þa ƿeallenꝺan ꞅonꝺ. ⁊ þuꞃh þa ƿædlan ꞅtoƿe ƿætꞃeꞅ. ⁊ ælceꞃe ƿætan. ⁊ ic meꝺe ᵹehet þæm uꞅ cuþlice ᵹelæꝺꝺon þuꞃh þa uncuðan lanꝺ. inꝺie ⁊ mec ƿolꝺe miꝺ mine heꞃiᵹe on ꞅunꝺ ᵹelæꝺon. in patꞃiacen ꝥ lon̄ꝺ ⁊ ꞅƿiðaꞅt ic ƿilnaꝺe ꝥ hie me ᵹelæꝺꝺon to þam ꝺioᵹlum ᵹoꝺƿebƿẏꞃhtum. ða þonne ƿunꝺeꞃlice oꝼ ꞅunnan tꞃeoƿcẏnne ⁊ oꝼ hiꞅ leaꝼum ⁊ oꝼ hiꞅ ꝼlẏꞅe. þæꞅ

Folio 116.

tꞃeoƿeꞅ ꞅƿunnon ⁊ ꞅƿa eac to ᵹoꝺe ƿebbe ƿæꞃon ⁊ ƿoꞃhtan. ac hie þa lonꝺlioꝺe tioloꝺe ma uꞅꞅa ꝼeonꝺa ƿillan to ᵹeꝼꞃemmanne þon̄e uꞃne. ꝼoꞃþonþe hie ūꞅ ᵹelæꝺꝺon þuꞃh þa lonꝺ þe þa unaꞃeꝼneꝺlican cẏn næꝺꞃena ⁊ hꞃiꝼꞃa ƿilꝺeoꞃa in ƿæꞃon. ða onᵹeat ic ꞅelꝼa ⁊ ᵹeꞅeah oꝼ ꝺæle ꝥ me þa eaꞃꝼeðu becƿoman : Foꞃ þon ic æꞃ ꝼoꞃlet ⁊ ne ᵹẏ[m-]ꝺe þaꞃa nẏtlicꞃa ᵹeþeahta minꞃa ꝼꞃeon[ꝺa] ⁊ þaꞃa monna þe me ꝥ loᵹon ꝥ ic þæm ƿeᵹum ꝼeꞃꝺe : ða bebeaꝺ ic minum þeᵹnum ⁊ hie het ꝥ hie miꝺ heoꞃa ƿæpnum ᵹeꞃeꝺen. ⁊ miꝺ þẏ heꞃiᵹe ꝼoꞃðꝼeꞃꝺon. ⁊ hie eac ꞅƿẏlce ꝥ min ƿeoꞃoꝺ ⁊ þa mine þeᵹnaꞅ ⁊ eal min heꞃ ᵹolꝺeꞅ ⁊ eoꞃcnan ꞅtane ꝥ hie ᵹeheꞃᵹaꝺ. ⁊ ᵹe-

numen hæfdon micel gemet mid him ƿægon ⁊ læddon. for þon hie ƿendon ⁊ ondredon gif hie hit behindon forleton ꝥ hiora fynd hit þonne deagollice genomon ⁊ onƿeg aleddon. Ond efne sƿiðe þa mine þegnas

Folio 116. verso.

[⁊] min ƿerod ƿæs geƿelgod ꝥ hie uneðe [e]alle þa byrðene þær goldes mid him abe[r]an ⁊ alædan meahton. Sƿelce eac heora ƿæpena noht lytel byrðen ƿæs for þon eal heora ƿæpenu þæra minra þegna. ⁊ ealles mines ƿeoredes ⁊ herigeas ic hie mid [g]yldenum þelum beƿyrcean. Ond eall [m]in ƿerod ƿæs on þa gelicnesse tungles [o]ððe ligite for þære micelnysse þæs goldes [h]it scan ⁊ berhte. foran sƿa ymb me [u]ton mid þrymme ⁊ herebeacen ⁊ segnas beforan me læddon. Ond sƿa micel ƿundor ⁊ ƿæfersien ƿæs mines ƿeoredes on fægernisse ofer ealle oþre þeodkyningas þe in middangearde ƿæron: ða sceaƿede ic seolfa ⁊ geseah mine gesælinesse ⁊ min ƿuldor ⁊ þa fromnisse minre iuguðe ⁊ gesælignisse mines lifes þa ƿæs ic hƿæt hƿugo in gefean in minum mode ahafen. ac sƿa hit oft gesæleð on þæm

Folio 117.

selran þingum ⁊ on þæm gesundrum þæt seo ƿyrd ⁊ sio hiop hie oftost cyrreð. ⁊ on oþer hƿorf fe[r]ð. þa gelomp us þæt ƿe ƿurdon earfoðlice mid þurste geƿencte ⁊ geƿæcte. ðone þurst ƿe þonne ear-

ꝼoðlıce abæꞃon ⁊ aꞃæꝼnꝺon· þa ƿæꞅ haꞇen ꞅeꝼeꞃuꞅ mın þeᵹn· ꝼunꝺe þa ƿæꞇeꞃ man[ıᵹ]um holan ꞅꞇane ⁊ þa mıꝺ ane helme hloꝺ hı[ꞇ] ⁊ me ꞇo bꞃohꞇe· ⁊ he ꞅẏlꝼa þuꞃꞅꞇı ƿæꞅ ꞅe mın þeᵹn· ⁊ hƿæþꞃe he ꞅƿıðoꞃ mıneꞅ ꝼeoꞃeꞅ ⁊ ᵹeꞅẏnꞇo ƿılnaꝺe þonne hıꞅ ꞅelꝼeꞅ· þa he þa ꝥ ƿæꞇeꞃ me ꞇo bꞃohꞇe ꞅƿa ıc æꞃ ꞅæᵹꝺe þa heꞇ ıc mın ƿeoꞃoꝺ ⁊ ealle mıne ꝺuᵹuþe ꞇo-ꞅomne· ⁊ hıꞇ þa beꝼoꞃan heoꞃa ealꞃa onꞅẏne neðeꞃ aᵹeaꞇ· þẏ læꞅ ıc ꝺꞃunce ⁊ þone mınne þeᵹn þẏꞃꞅꞇe ⁊ mınne heꞃe ⁊ (*rasura*) ealne þe mıꝺ me ƿæꞅ· Onꝺ ıc þa beꝼoꞃan hım eallum heꞃeꝺe ꞅeꝼeꞃeꞅ ꝺæꝺe þæꞅ mıneꞅ þeᵹneꞅ· ⁊ hıne beꝼoꞃa[n] hıoꞃa ealꞃa onꞃıone mıꝺ ꝺeoꞃƿeoꞃðum

Folio 117. verso.

ᵹẏꝼum ᵹeᵹeaꝼeꝺe ꝼoꞃ ðæꞃe ꝺæꝺe· Onꝺ þa mıꝺ þẏ þe ꝥ mın ƿeꞃoꝺ ᵹehẏꞃꞇeꝺ ⁊ ᵹeꞅꞇılleꝺ ƿæꞅ þa ꝼeꞃꝺon ƿe ꝼoꞃð þẏ ƿeᵹe þe ƿe æꞃ onᵹunnon· ða næꞅ lonᵹ ꞇo þon ın þæm ƿeꞅꞇenne ꝥ ƿe ꞇo ꞅu[m-]ꞃe eā cƿoman on þæꞃe eā oꝼꞃe ꞅꞇoꝺ hꞃeoꝺ ⁊ ƿın ꞇꞃeoƿ ⁊ abıeꞅ ꝥ ꞇꞃeoƿcẏn unᵹemeꞇlıcꞃe ᵹꞃẏꞇo ⁊ mıcelnẏꞅꞅe þẏ clẏꝼe ƿeox ⁊ ƿꞃıðoꝺe· [þ]a ƿe ꞇo þæꞃe eā cƿoman· ða heꞇ ıc ꝼoꞃ ðæm [un]aꞃeꝼneꝺlıcan þuꞃꞅꞇe þe meꞅelꝼum ᵹeꞇenᵹe ƿæꞅ ⁊ eac eallum mınum heꞃıᵹe ⁊ þæm nẏꞇenum þe uꞅ mıꝺ ƿæꞃon mıne ꝼẏꞃꝺ ꞃeꞅꞇan ⁊ ƿıcıan mıꝺ þẏ ƿe ða ᵹeƿıcoꝺ hæꝼꝺon ða ƿolꝺe ıc mınne þuꞃꞅꞇ lehꞇan ⁊ celan· þa ıc ꝥ ƿæꞇeꞃ beꞃᵹꝺe ða ƿæꞅ hıꞇ bıꞇeꞃꞃe ⁊ ᵹꞃımꞃe ꞇo ꝺꞃıncanne þonne ıc æꝼꞃe ænıᵹ oðeꞃ beꞃᵹꝺe· ⁊ noƿþeꞃ ne hıꞇ ꞅe mon ꝺꞃıncan meahꞇe ne hıꞅ ænıᵹ nēaꞇ onbıꞇan ne meahꞇe· þa ƿæꞅ ıc ꞅƿıðe

on mınum moꝺe ʒeneꞃƿeꝺ ꝼoꞃ ðæm ꝺumbum [u]ẏꞇenum· ꝼoꞃ þon ıc ƿıꞅꞇe ꝥ men ẏþelıcoꞃ meahꞇon þone þuꞃꞅꞇ aꞃeꝼnan þonne þa

Folio 118.

nıeꞇenu· ƿæꞅ þæꞃa ꝼeðeꞃꝼoꞇa nıeꞇena mıcel mænıʒeo mıꝺ me· ⁊ mıcel mænıʒeo elpenꝺa þa þe ʒolꝺ ƿæʒon ⁊ læꝺꝺon· unʒemeꞇlıcꞃe mıcelnıꞅꞅe· ðuꞅenꝺ ⁊ ꞇƿa þuꞅenꝺa hoꞃꞅa ⁊ cccc. buꞇon þæm eoꞃeꝺa· ⁊ xx. þuꞅen[ꝺa] ꝼeþena· þonne ƿæꞅ þꞃıꝺꝺe healꝼ þuꞅenꝺ mula ðe þa ꞅeamaꞅ ƿæʒon· ⁊ xxx. þuꞅenꝺa eal ꝼaꞃena ⁊ oxna þa ðe hƿæꞇe bæꞃon ꞇƿa þuꞅenꝺa olꝼenꝺa· ꝼıꝼ hunꝺ hꞃẏðꞃa þaꞃa þe mon ꝺæʒhƿamlıce ꞇo meꞇe ꝺẏꝺe· ƿæꞅ unꞃım ʒeꞇæl eac þon on hoꞃꞅum ⁊ on mulum ⁊ on olꝼenꝺum ⁊ on elpenꝺum unʒemeꞇlıce mænʒeo uꞅ æꝼꞇeꞃ ꝼeꞃꝺe· ealle þa ƿæꞃon mıꝺ unaꞃeꝼneꝺlıce þuꞃꞅꞇe ʒeꞅƿencꞇe ⁊ ʒeƿæcꞇe· ða men þonne hƿılum hıe þa ıꞃen ʒeloman lıccoꝺan hƿılum hıe ele bẏꞃʒꝺon ⁊ on þon þone ʒꞃımman þuꞃꞅꞇ celꝺon· Sume men ðonne oꝼ hıoꞃa ꞅcome þa ƿæꞇan ꝼoꞃ þæm nẏꝺe þıʒꝺon· Seo ƿıꞅe ƿæꞅ þa mıne on ꞇƿa healꝼa uneþe

Folio 118. verso.

æꞃeꞅꞇ be mınꞃe ꞅeolꝼꞃe nıꝺþeaꞃꝼe [þanne mı-][n]eꞅ ƿeoꞃoꝺeꞅ· Ƿeꞇ ıc þa ælcne mon hıne mıꝺ hıꞅ ƿæpnum ʒeʒeꞃƿan ⁊ ꝼaꞃan ꝼoꞃð ⁊ þæꞇ eac ꝼaꞅꞇlıce bebeaꝺ ðæꞇ ꞅe mon ꞅe ne ƿæꞃe [mı]ꝺ hıꞅ ƿæpnum æꝼꞇeꞃ ꝼẏꞃꝺƿıꞅon ʒeʒeꞃeꝺ· þæꞇ [h]ıne mon ꞅcolꝺe mıꝺ ƿæpnum acƿellan· ða [ƿ]unꝺꞃeꝺon hıe ꞅƿıðe ꝼoꞃ hƿon hıe þa heꝼıʒ-

[n]esse ⁊ micelnisse ðara ƿæpna in sƿa miclum þurste beran scoldon. þær nænig feond ne æteoƿde. Ac ic ƿiste hƿæþre ꝥ ure for ⁊ siðfæt ƿæs þurh þa lond ⁊ stoƿe. þe missenlicra cýnna eardung in ƿæs. nædrena ⁊ nifra ƿildeora. Ond ƿe ðe þæs londes ungleaƿe ⁊ unƿise ƿæron. þus ic ðonne semninga hƿelc earfeðo on becƿome. Ferdon ƿe þa forð be þære eá ofre. ða ƿæs seo ea[h-]toðe tid dæges. þa cƿoman ƿe to sumre býrig. seo burh ƿæs on midre þære eá in anum eglonde getimbred. ƿæs seo burh mid þý hreode ⁊ treoƿ cýnne. þe on þære

Folio 119.

ea ofre ƿeox ⁊ ƿe ær bi[ƿr]iton ⁊ sægdon ase[tt] ⁊ geƿorht. ða gesaƿon ƿe in þære býrig ⁊ on geaton mennisce men fea healf nacode ea[r-]digende. ða hie þa ús gesaƿon hie selfe son[a] in heora husum deagollice hie miþan. ða ƿ[il-]nade ic þara monna onsýne to geseonne. ꝥ hie ús fersc ƿæter ⁊ sƿete getæhton. Mid þý ƿe ða longe bidon ⁊ ús nænig mon to ƿolde þa het ic fea stræla sendan in þa burh innan to þon gif hie hiera ƿillum ús to noldon ꝥ hie for þæm ege þæs gefeohtes nede scoldon. ða ƿæron hie þý sƿýðor afýrhte ⁊ hie fæstor hýddan. þa het ic .cc. minra þegna of greca herige leohtum ƿæpnum hie gegýrƿan. ⁊ hie on sunde to þære býrig foron ⁊ sƿumman ofer. æfter þære eá to þæm eglande þa hie ða hæfdon feorðan dæl þære eá gesƿummen. ða becƿom sum ongrislic ƿise on hie. ꝥ ƿæs þonne

ƿera menᵹeo on onrione ƿaran ⁊ un-

Folio 119. verso.

[hý]rlicran þonne ða elpendas in ðone ᵹr[und] þære ea ⁊ betƿeoh ða ýða þæs ƿæteres þa men besencte ⁊ mid heora muðe hie sl[u-][ᵹ]on ⁊ blod ᵹodon ⁊ hie ealle sƿa fornamon. [⁊] ure næniᵹ ƿiste hƿær hiora æni cƿom. ða ƿæs ic sƿiðe ýrre þæm minum ladþeoƿum. þa us on sƿýlce frecennissa ᵹelæddon het hiera ða bescufan in þa eā. l. ⁊ c. ⁊ sona þæs ðe hie inne ƿæron sƿa ƿæron þa nicoras ᵹearƿe tobrudon hie sƿa hie þa oðre ær dýdon. ⁊ sƿa þicce hie in þære ea aƿeollon sƿa æmettan ðam cras. ⁊ sƿilc unrim heora ƿæs. þa het ic blaƿan mine býman ⁊ þa fýrd faran. þa hit ða ƿæs sio endlefte tīd dæᵹes ⁊ ƿe forð ferdon. ða ᵹesaƿon ƿe men æfter þære eā feran. hæfdon of þæm hreode ⁊ of þæm treoƿ cýnne þe in ðære eā ofre stodon on scipƿisan ᵹeƿorht ꝥ hie on ufan sæton. þa men

Folio 120.

mid þý ƿe æfter ferscum ƿætre hie frinon. þa onsƿaredon hie us ⁊ sædon hƿær ƿe hit findan mehton in hiora ᵹereorde ⁊ cƿædon ꝥ ƿe fundon sumne sƿiþe mice[l-]ne mere in þæm ƿære fersc ƿæter ⁊ sƿete ᵹenoᵹ. ⁊ ꝥ ƿe ᵹenoᵹ raðe to þæm becƿoma[n] ᵹif ƿe ᵹeornfulle ƿæron ⁊ þa for þæm þinᵹum sƿa moniᵹra ᵹesƿencnissa ꝥ ƿe ealle þa niht ferdon mid þurste ᵹeƿæcte

⁊ mıꝺ uꞃa ƿæpna býꞃþenum ꞅƿıðe ᵹeꞅƿencꞇe. ⁊ oꝼeꞃ ealle þa nıhꞇ ðe ƿe ꝼeꞃꝺon ꝥ uꞅ ꞅýmle leon ⁊ beꞃan ⁊ ꞇıᵹꞃıꞅ ⁊ paꞃꝺuꞅ ⁊ ƿulꝼaꞅ [⁊] uꞃe ehꞇan. ⁊ ƿe þæm ƿıðꞅꞇoꝺon. þa ðý æꝼꞇꞃan ꝺæᵹe ða hıꞇ ƿæꞅ ꞅeo eahꞇoðe ꞇıꝺ ꝺæᵹeꞅ. þa cƿomon ƿe ꞇo þæm meꞃe ðe uꞅ mon æꞃ ꝼoꞃeꞅæꝺe. þa ƿæꞅ he eall mıꝺ ƿuꝺu beƿeaxen mıle bꞃæꝺo. ƿæꞅ hƿæþꞃe ƿeᵹ ꞇo ðæm ƿæꞇꞃe. ða ƿæꞅ ıc ᵹeꝼeonꝺe þæꞅ ꞅƿeꞇan ƿæꞇꞃeꞅ ⁊ þæꞅ ꝼeꞃꞅcan ⁊ þa ꞅona mınne þuꞃꞅꞇ æꞃeꞅꞇ ᵹelehꞇe

13. Addidi ⁊.

Folio 120. verso.

[⁊ þ]a eal mın ƿeoꞃeꝺ. ða heꞇ ıc ƿæꞇꞃıᵹen [ꞅ]ona uꞃe hoꞃꞅ ⁊ uꞃe nıeꞇeno eall ƿæꞃon hıe ꞅƿıðe mıꝺ þuꞃꞅꞇe ꝼoꞃnumene. ða heꞇ [ı]c ꞅıoððan ꞅona þa ꝼýꞃꝺ ƿıcıan. ƿæꞅ ꞅeo ƿıcꞅꞇoƿ ða on lenᵹo .xx. eꞅ ꝼuꞃlonᵹa lonᵹ. ⁊ ꞅƿa eac ın bꞃæꝺo. Sıoððan hıe þa ᵹeƿıcoꝺ hæꝼꝺon þa heꞇ ıc ceoꞃꝼan ða beaꞃƿaꞅ [⁊] þone ƿuꝺu ꝼýllan ꝥ monnum ƿæꞃe þý eþꞃe ꞇo þæm ƿæꞇeꞃꞅcıpe ꞇo ᵹanᵹanne. ⁊ ꞇo þæm meꞃe þe ƿe bıᵹeƿıcoꝺ hæꝼꝺon. þa heꞇ ıc ða ᵹeꞅamnıan eall þa uꞃe hoꞃꞅ ⁊ nıeꞇenu ⁊ elpenꝺaꞅ ⁊ hıe heꞇ ᵹebꞃınᵹan on mıꝺꝺum þæm uꞃum ƿıcum. ⁊ beꞇƿıh þæm ᵹeꞇelꝺum. þý læꞅ hıoꞃa ænıᵹ ꞇoloꞃe[n] ƿuꞃꝺe. ꝼoꞃ þon ūꞅ ƿæꞅ uncuð hƿæꞇ uꞅ on nıhꞇlıcum ꝼýꞃꞅꞇe ᵹeꞅælꝺe. ⁊ þa heꞇ ıc eac oꝼ þæm ƿuꝺo þe þæꞃ ᵹeꝼýlleꝺ ƿæꞅ ꝥ mon ꝼýꞃ onælꝺe. ꞅıo ꝼýꞃꝺ þe mıꝺ me ƿæꞅ þa ꝺıꝺon hıe ꞅƿa. ⁊ þa ðæꞃ onælꝺon þuꞅenꝺ ꝼýꞃa ⁊ eac ꝼıꝼ hunꝺ. ꝼoꞃ þon

Folio 121.

ic [ƿend]e ȝif us on niht uncuðes hƿæt on becƿome ꝥ ƿe hæfdon æt þæm fẏre leoh[t] ⁊ fullaste· þa ƿe þara fẏra hæfdon onæled sƿa fela sƿa us þa ðuhte· þa bleoƿ man mine bẏman ⁊ ic mete þiȝde ⁊ eall min fẏrd sƿa dẏde· ƿæs hit þa an tid to æfenes· ⁊ þa het ic onbærnan ðara ȝẏldenra leohtfato þe ic mid me hæfde tƿa þusendo· þa to foran monan upȝonȝe þa cƿomon þær scorpiones ꝥ ƿẏrmcẏn sƿa hie ær ȝeƿunelice ƿæron þæs ƿætersciepes· ƿæs þæra ƿẏrma micel mæneȝeo ⁊ heora ƿæs unrim ⁊ hie sƿiðe on þa ure ƿic onetton ⁊ in þa feollon· ða æfter þon cƿoman þær hornede nædran carastis ꝥ nædercẏn· þa ƿæron ealle missenlices hiƿes· For þon hie ƿæron sume reade sume blace sume hƿite· sumum þonne scinan þa scilla ⁊ lixtan sƿẏlce hie ƿæron ȝẏldene· þonne mon on locode

Folio 121. verso.

ꝥ lond hleoðrade for þara ƿẏrma [hƿi]stlunȝe· ⁊ us eac noht lẏtel eȝe from [hi]m ƿæs· ac ƿe þa mid scẏldum us scẏldan ⁊ eac mid lonȝsceaftum sƿerum hie slogan ⁊ cƿealdon moniȝe eac in fẏre forburnon· þas ðinȝ ƿe þus druȝon ꝥ ƿe sƿa ƿið þam ƿẏrmum f[eo]htan ⁊ ƿunnan huru tƿa tida þære nihte· [si]oððan hie þa ƿẏrmas hæfdon ondruncen þæs ƿætres þa ȝeƿiton hie þonon· ⁊ ure none ehton· ða ƿæs seo þridde tid þære nihte þa ƿolde ƿe us ȝerestan þa cƿoman þær nædran eft

ƿunꝺeꞃlıcꞃan þonne ða oþꞃe ƿæꞃon ⁊ eᵹeꞅlıcꞃan. þa hæꝼꝺon ꞇu hæꝼꝺo ⁊ eac ꞅume hæꝼꝺon þꞃeo. ƿæꞃon hıe ƿunꝺeꞃlıcꞃe mıcelnıꞅꞅe. ƿæꞃon hıe ꞅƿa ᵹꞃeaꞇe ꞅƿa columnan ᵹe eac ꞅume uphẏꞃꞃan ⁊ ᵹꞃẏꞇꞇꞃan cƿoman þa ƿẏꞃmaꞅ oꝼ þæm neah ꝺunum. ⁊ ꞅcꞃaꝼum þıꝺeꞃ ꞇo þon ꝥ hıe ꝥ ƿæꞇeꞃ ꝺꞃıncan ƿolꝺon. Eoꝺon þa ƿẏꞃmaꞅ ⁊ ꞅcluncon ƿunꝺoꞃlıce ƿæꞃon hım þa bꞃeoꞅꞇ up ᵹeƿenꝺe ⁊ on ðæm

Folio 122.

b[ac] ᵹeeoꝺon. ⁊ a ꞅƿa hıe hıꞇ ᵹeꝼoꞃan ᵹelıce mıꝺ þæm ꞅcıllum ᵹelıce mıꝺ ðe muþe ða eoꞃðan ꞅlıꞇon ⁊ ꞇæꞃon. hæꝼꝺon hıe þa ƿẏꞃmaꞅ þꞃıe ꞅlı[ꞇ]ꞇe ꞇunᵹan ⁊ þonne hıe eðeꝺon þonne eoꝺe hım oꝼ þẏ muðe mıꝺ þẏ oꞃoðe ꞅƿẏlce bẏꞃnenꝺe þecelle. ƿæꞅ þæꞃa ƿẏꞃma oꞃoð ⁊ eþunᵹ ꞅƿıðe ꝺeaðbeꞃenꝺe ⁊ æꞇeꞃne ⁊ ꝼoꞃ hıoꞃa þæm ƿolbeꞃenꝺan oꞃoðe monıᵹe men ꞅƿulꞇon. ƿıð þıꞅꞅum ƿẏꞃmum ƿe ꝼuhꞇon lenᵹ þonne ane ꞇıꝺe þæꞃe nıhꞇe. ⁊ hıe þa ƿẏꞃmaꞅ acƿealꝺon .xxx. ꞇıᵹ monna þæꞃe ꝼẏꞃꝺe. ⁊ mınꞃa aᵹenꞃa þeᵹna xx. ða bæꝺ ıc þa ꝼẏꞃꝺe hƿæþꞃe ꝥ hıe hæꝼꝺon ᵹōꝺ ellen þaꞃa þınᵹa þe uꞅ on becƿomon ꞅƿa monıᵹꞃa ᵹeꞅƿencnıꞅꞅa ⁊ eaꞃꝼeꝺo. þa hıꞇ ƿæꞅ ꞅeo ꝼıꝼꞇe ꞇıꝺ þæꞃe nıhꞇe. þa mẏnꞇon ƿe uꞅ ᵹeꞃeꞅꞇan. ac þa ˙cƿoman þæꞃ hƿıꞇe leōn ın ꝼeaꞃꞃa ᵹelıcnıꞅꞅe ꞅƿa mıcle ⁊ hıe ealle ꞅƿıðe ᵹꞃẏmeꞇenꝺe ꝼeꞃꝺon. Mıꝺ þẏ ða leon þẏꝺeꞃ cƿoman þa ꞃæꞅꝺon hıe ꞅona on uꞅ ⁊ ƿe uꞅ ƿıð hım ꞅcelꝺan þæꞅ ðe ƿe

Folio 122. verso.

[mıh]ꞇon ⁊ uꞅ̇ ƿæꞅ ꞅƿælc ᵹeꞅƿencnıꞅ ⁊ ꞅ[ƿelc eaꞃ-][ꝼ]eðo mıꝺ ꝺeoꞃum becẏmen ın þæꞃe ꞅƿeaꞃꞇan

niht ⁊ in þære þýstran. Swelce eac laforas þær cƿoman unmætlicre micelnisse ⁊ monig [o]þer ƿildeor ⁊ eac tigris us on þære nihte [⁊ b]ara bisgodon. Swelce þær eac cƿoman [h]reaþemýs. þa ƿæron in culefrena gelic[n]esse sƿa micle. ⁊ þa on ure ondƿlitan sperdon ⁊ ús ƿulledon. hæfdon hie eac þa hreaþe [m]ýs teð in monna gelicnesse. ⁊ hie mid þæm þa men ƿundodon ⁊ tæron. Eac ðæm oþrum bisgum ⁊ gesƿencnissum þe us on becƿomon þa cƿom semninga sƿiðe micel deor sum [m]are þonne þara oðra ænig. hæfde ꝥ deor þr[i]e hornas on foran heafde ⁊ mid þæm hornum ƿæs egelice geƿæpnod. ꝥ deor indeos hatað. dentes týrannum. hæfde ꝥ deor horse gelic heafod. ⁊ ƿæs blæces heoƿes. ðis deor mid þý ðe hit þæs ƿætres ondronc þa beheold hit þa ure ƿicstoƿe. ⁊ þa semninga on us ⁊ on ure

Folio 107.

ƿicstoƿe ræsde. Ne hit for þæm brýn[e] ƿandode þæs hatan leges ⁊ fýres þe him ƿæs ongean ac hit ofer eall ƿod ⁊ eode. Mid þý ic þa getrýmede ꝥ mægen. greca heriges ⁊ ƿe us ƿið him scýldan ƿoldon þa hit ofsloh sona minra þegna .xxvi. ane ræse ⁊ .lii. hit oftræd. ⁊ hie to loman gerenode þæt hie mec ænigre note nýtte beon [ne] meahton. ⁊ ƿe hit þa unsofte mid strælum ⁊ eac mid longsceaftum sperum ofscotadon ⁊ hit ofslogon ⁊ acƿæledon þa hit ƿæs foran to uhtes. þa æteoƿde þær ƿolberende lýft hƿites hioƿes ⁊

eac missenlices· ƿæs hio on hringƿisan fag· ⁊ monige men for heora þæm ƿolberendan stence sƿulton· mid þare ƿolbeorendan lýfte þe þær sƿelc æteoƿde þa ðær cƿoman eac indisce mýs in þa fýrd in foxa gelicnisse [ac ma]ra heora micle ða þonne ure feþerfotnietenu

8. note nýtte *delendum alterum.*

Folio 107. verso.

etan ⁊ ƿundedon ⁊ monige for hiora ƿundum sƿultan· þara monna hit þonne ælc gedigde þeah hie heora hƿelcne geƿundodan· ða hit ƿæs to foran dæges þa cƿoman þær þa fugelas· nocticoraces· hatton· ƿæron in ƿealhhafoces gelicnesse· ƿæron hie þa fugelas [g]runes hiƿes· ⁊ him ƿæron þa nebb ⁊ þa [c]lea ealle blace· þa fuglas ýbsæton eallne þone ofer þæs meres· ⁊ þa fuglas us nænige laðe ne ýfle ne ƿæron· ac hie þa geƿunelican fixas þe in þæm mere ƿæron mid hiora cleam uptugon ⁊ þa tæron· ða fuglas þa ƿe hie ne onƿeg flegdon ne him lað dýdon· ac hi himselfe eft geƿiton þonon· Þa hit ða on morgendæg ƿæs ða het ic ealle mine ladþeoƿas þe mec on sƿelc earfeðo gelæddon het hie þa gebindan ⁊ him þa ban ⁊ sconcan forbrecan· ðæt hie

Folio 108.

on niht ƿæron from þæm ƿýrmum asogone· þe ꝥ ƿæter sohton ⁊ ic him het

eac þa honda ofaheaƿan. ꝥ hie be geƿyrhtum þes ƿites ƿite drugon. ƿe hie ær hiora þonces us ongelæddon ⁊ g[e]brohton. Het ða blaƿan mine byman ⁊ þa fyrd faran forð þy ƿege þe ƿe ær ongunnen hæfdon. foran ƿe ða þurh ða fæstlond. ⁊ þurh þa ungeferenlican eorþan. þa ƿæs þær eft gesomnad micel fyrd. m[e]dirscra monna ⁊ þæra elreordigra þe ða lond budon. ⁊ ƿe þa ƿið þæm gefuhton. Mid þy ƿe þa us eft ongeaton maran gefeoht toƿeard ⁊ mare geƿinn. ða forleto[n] ƿe þa frecnan ƿegas ⁊ ƿiðfato ⁊ þa ðæm selran ƿe ferdon. Ond sƿa mid mine ƿerode on sunde in patriacen ꝥ lond ƿe becƿoman mid golde ⁊ oþrum ƿæolum sƿiðe geƿelgode ⁊ hie us þær fre[ond]lice ⁊ luflice onfengon. mid þy ƿe þa

Folio 108. verso.

eft of þæm londe foron of patriacen. ða becƿoman ƿe on þa londgemæro [m]edo ⁊ persa. þa ƿe ðær eft edniƿunga [h]æfdon micel gefeoht. ⁊ xx. daga ic þær mid minre fyrde ƿið him ƿicode sioðþan ƿe þa þonon ferdon þa ƿæs hit [i]n seofon nihta fæce. ꝥ ƿe to þæm londe ⁊ to þære stoƿe becƿoman. þær porrus se cyning mid his fyrde ƿicode. ⁊ he sƿiðe þæs londes fæstenum truƿode þonne his gefeohte ⁊ geƿinne. þa ƿilnade he ꝥ he me cuðe ⁊ mine þegnas. þa he þæs frægen ⁊ axsode from þæm ferendum minra ƿicstoƿa. þa ƿæs ꝥ me gesǽd ꝥ he ƿilnade

ıne· ꞇo cunenne ⁊ mın ƿeꞃoꝺ· ða alēꝺe ıc mınne þẏne ȝẏꞃẏlan ⁊ me mıꝺ uncuþe hꞃæȝle ⁊ mıꝺ lẏþeꞃlıce ȝeꞃelan me ȝe-ȝeꞃeꝺe· ꞅƿelce ıc ƿæꞃe hƿelc ꝼolclıc mon ⁊ me ƿæꞃe meꞇe ⁊ ƿıneꞅ þeaꞃꝼ þa

[*Hæc habet pagina versus undeviginti.*]

Folio 109.

ıc ƿæꞅ ın þæm ƿıcum ƿoꞃꞃeꞅ ꞅƿa ıc æꞃ ꞅæꝺe ða ꞅona ꞅƿa he me þæꞃ ȝeahꞅoꝺe ⁊ hım mon ꞅæȝꝺe ꝥ þæꞃ mon cẏmen ƿæꞅ oꝼ alexanꝺꞃeꞅ heꞃeƿıcum· þa heꞇ he me ꞅona ꞇo hım læꝺan· Mıꝺ þẏ ıc þa ƿæꞅ ꞇo hım ȝelæꝺeꝺ þa ꝼꞃæȝ[n] he me ⁊ ahꞅoꝺe hƿæꞇ alexanꝺeꞃ ꞅe cẏnınȝ ꝺẏꝺe ⁊ hulıc mon he ƿæꞃe ⁊ ın hƿẏlceꞃe ẏlꝺo· ða bẏꞅmꞃoꝺe ıc hıne mıꝺ mınum onꝺꞅƿaꞃum ⁊ hım ꞅæꝺe ꝥ he ꝼoꞃealꝺoꝺ ƿæꞃe ⁊ ꞇo þæꞅ ealꝺ ƿæꞃe ꝥ he ne mıhꞇe elcoꞃ ȝeƿeaꞃmıȝan buꞇon æꞇ ꝼẏꞃe ⁊ æꞇ ȝleꝺum· þa ƿæꞅ he ꞅona ꞅƿıðe ȝlæꝺ ⁊ ȝeꝼeonꝺe þaꞃa mınꞃa onꝺꞅƿaꞃo ⁊ ƿoꞃꝺa· ꝼoꞃ þon ıc hım ꞅæꝺe ꝥ he ꞅƿa ꝼoꞃealꝺoꝺ ƿæꞃe· ⁊ ða cƿæð he eac hu mæȝ he la ænıȝe ȝeƿınne ƿıð me ꞅƿo-ƿan ꞅƿa ꝼoꞃealꝺoꝺ mon· ꝼoꞃ þon ıc eom meꞅelꝼ ȝeonȝ ⁊ hƿæꞇ· þa he ða ȝeoꞃnlıcoꞃ me ꝼꞃæȝn be hıꞅ þınȝum· ða ꞅæꝺe ıc ꝥ ıc hıꞅ þınȝa ꝼeola ne cuþe ⁊ hıne ꞅelꝺon ȝeꞅa-ƿe ðone cẏnınȝ· ꝼoꞃ þon þe ıc ƿæꞃe hıꞅ

Folio 109. verso.

[þ]eȝneꞅ mon ⁊ hıꞅ ceaƿeꞅ heoꞃꝺe ⁊ ƿæꞃe hıꞅ eohbıȝenȝa· þa he ðaꞅ ƿoꞃꝺ ȝehẏꞃꝺe ða ꞅealꝺe he me ān ȝeƿꞃīꞇ ⁊ ænne eƿıꞅ-ꞇolan· ⁊ me bæꝺ ꝥ ıc hıne alexanꝺꞃe þæm

[k]ýninge ageafe ⁊ me eac mede gehet gif ic hit him agýfan ƿolde. ⁊ ic him gehet ꝥ ic sƿa dón ƿolde sƿa he me bæd. [sƿ]a ic ða þonon geƿiten ƿæs ⁊ eft cƿom to minum hereƿicum. þa ægþer ge ær ðon þe ic ꝥ geƿrit ræde ge eac æfter þon. ꝥ ic ƿæs sƿiðe mid hleahtre onstýred. ðas þing ic for þon þe secge magister. ⁊ olimpiade minre meder ⁊ minum gesƿustrum. ꝥ ge gehýrdon ⁊ ongeaton þa oferhýgdlican gedýrstignesse þæs elreordgan kýninges. Ƿæfd ic þa þæs kýninges ƿíc ⁊ his fæstenu gesceaƿod þe he mid his fýrde ingefaren hæfde. ða sona on morgne þæs ða eode porrus se kýning

Folio 110.

me on hond mid ealle his ferde ⁊ dugoþe þa he hæfde ongieten ꝥ he ƿið me geƿinnan ne meahte. Ond of þæm freondscipe þe us ær betƿeonum ƿæs ꝥ he seoðþan ƿæs me freond ⁊ eallum greca herige ⁊ min gefera ⁊ gefýlcea. ⁊ ic him ða eft his rice ageaf ⁊ þa ðære unƿendan are þæs rices þe he himseolfa næniges rices ne ƿende. ꝥ he ða me eall his gold hord æteoƿde. ⁊ he þa ægþer ge mec ge eac eall min ƿerod mid golde geƿelgode. ⁊ herculis gelicnesse ⁊ libri ðara tƿegea goda he buta of golde gegeat ⁊ geƿorhte ⁊ hie butu asette in þæm eastdæle middangeardes : ða ƿolde ic ƿitan hƿæþer ða gelicnissa ƿæron gegotene eal-

le ꞅƿa he ꞅæde· heꞇ hıe þa þuꞃhboꞃıan· þa ƿæꞃon hıe buꞇa oꝼ ᵹolꝺe ᵹeᵹoꞇene ða heꞇ ıc· eꝼꞇ þa ðẏꞃelo þe hıoꞃa mon þon[ne] cunnoꝺe mıꝺ ᵹolꝺe ꝼoꞃƿẏꞃcean ⁊ aꝼẏllen

Folio 110. verso.

[⁊ ea]c þa ðæm ᵹoꝺum bæm onꞅæᵹꝺnıꞅꞅe on[ꞅ]æcᵹan· þa ꝼeꞃꝺon ƿe ꝼoꞃð ⁊ ƿolꝺan ma ƿunꝺeꞃlıcꞃa þınᵹa ᵹeꞅeon ⁊ ꞅceaƿıan ⁊ mæꞃlıcꞃa· ac þa ne ᵹeꞅaƿon ƿe ꞅƿa ꞅƿa [ƿ]e þa ᵹeꝼeꞃꝺon nohꞇ elleꞅ buꞇon þa ƿeꞅꞇan ꝼelꝺaꞅ ⁊ ƿuꝺu ⁊ ꝺuna be þæm ᵹaꞃꞅecᵹe· ða ƿæꞃon monnum unᵹeꝼeꞃꝺe ꝼoꞃ ƿılꝺeoꞃum ⁊ ƿẏꞃmum· þa ꝼeꞃꝺe ıc hƿæþꞃe be þæm ꞅǣ ꞇo þon ꝥ ıc ƿolꝺe cunnıan meahꞇe ıc ealne mıꝺꝺanᵹeaꞃꝺ ẏbꝼeꞃan ꞅƿa ᵹaꞃꞅecᵹ belıᵹeð: Ac þa ꞅæᵹꝺon me þa lonꝺbıᵹenᵹan ꝥ ꞅe ꞅæ ƿæꞃe ꞇo þon þıoꞅꞇꞃe ⁊ ꞅe ᵹaꞃꞅecᵹ eall· ꝥ hıne nænıᵹ mon mıꝺ ꞅcıƿe ᵹeꝼeꞃan ne meahꞇe· Onꝺ ıc þa ða ƿẏnꞅꞇꞃan ꝺælaꞅ ınꝺıe ƿolꝺe ᵹeonꝺꝼeꞃan þẏ læꞅ me oƿıhꞇ ın þæm lonꝺe beholen oððe beꝺeᵹleꝺ ƿæꞃe· ða ƿæꞅ ꝥ lonꝺ eall ꞅƿa ƿe ᵹeꝼeꞃꝺon aꝺꞃıᵹaꝺ ⁊ ꝼıen ⁊ cannon ⁊ hꞃeaꝺƿæꞇeꞃu· ða cƿom þæꞃ ꞅemnınᵹa ꞅum

Folio 111.

ꝺeoꞃ oꝼ þæm ꝼenne ⁊ oꝼ ðæm ꝼaꞅꞇene· ƿæ[ꞅ] þæm ꝺeoꞃe eall ꞅe hꞃẏcᵹ acæᵹloꝺ ꞅƿelce ꞅnoꝺa hæꝼꝺe ꝥ ꝺeoꞃ ꞅeonoƿealꞇ heaꝼoꝺ ꞅƿelce mona ⁊ ꝥ ꝺeoꞃ haꞇꞇe· quası capuꞇ luna· ⁊ hım ƿæꞃon þa bꞃeoꞅꞇ ᵹelıce nıecꞃeꞅ bꞃeoꞅꞇum· ⁊ heaꞃꝺum ꞇoðum ⁊ mıclum

hit ƿæs gegýred ⁊ geteþed. Ond hit þa ꝥ deor ofsloh mine þegnas twegen. Ond we þa ꝥ deor noþþer ne mid spere gewundigan ne meahte ne mid nænige wæpne. ac we hit uneaþe mid isernum hamerum ⁊ slecgum gefýldon ⁊ hit ofbeoton. ða becwoman we sýððan to þæm wudum indie ⁊ to þæm ýtemestum gemærum þæs londes ⁊ ic þa het þa fýrd þær wician be þære ea þe biswicmon hatte wæron þa wic on lengo .l. furlanga long ⁊ swa eac in bræde. wolden we þa to urum swæsendum sittan. wæs hit þa seo endlefte tíd dæges þa wæs semninga geboden ꝥ wæpenu noman. ⁊

Folio 111. verso.

[ge]tioloden. ⁊ us wære micel þearf [ꝥ] we us scýldan. þa dýdon we swa fengon to ussum wæpnum swa us beboden wæs. ða cwom þær micel mængeo elpenda of þæm wudo ungemetlic ƿeorod þara diora. Cwoman hie to þon þýder ꝥ hie on ða ũre wĩc feohtan. þa het ic sona þa [h]ors gerwan ⁊ eoredmen hleapan up. ⁊ [h]et geniman swina micelne wræd ⁊ drifan on horsum ongean þæm elpendum. forþon ic wiste ꝥ swĩn wæron ðæm deorum laðe. ⁊ hiora ɲýmg hie meahte afýrhton ⁊ þa sona þæs þa elpendas ða swĩn gesawon þa wæron hie afýrhte. ⁊ sona on þone wudu gewiton: Ond we þa niht on þære wicstowe gesundlice wicodon. ⁊ ic hæfde mid fæstene gefæstnad ꝥ ũs noþþer ne deor ne oðer earfeðo sceððan meahten

ða hıꞇ þa on moꞃᵹenꝺæᵹ ƿæꞅ· þa ꝼeꞃꝺon ƿe on oþeꞃ þeoꝺlonꝺ ınꝺıa· ða cƿoman

Folio 112.

ƿe on ꞅumne mıcelne ꝼelꝺ· ða ᵹeꞅaƿe ƿaꞃ ꞃuᵹe ƿıꝼmen· ⁊ ƿæpneꝺmen ƿæꞃon hıe ꞅƿa ꞃuƿe ⁊ ꞅƿa ᵹehæꞃe ꞅƿa ƿılꝺeoꞃ ƿæꞃon hıe nıᵹon ꝼoꞇa up lonᵹe· ⁊ hıe ƿæꞃon þa men nacoꝺ ⁊ hıe nænıᵹeꞅ hꞃæᵹleꞅ ne ᵹımꝺon· ðaꞅ men ınꝺeoꞅ haꞇað ıcꞇıꝼaꝼonaꞅ ⁊ hıe oꝼ ðæm neaheum ⁊ meꞃum· þa hꞃonꝼıꞅcaꞅ upꞇuᵹon ⁊ þa æꞇon ⁊ be þæm lıꝼꝺon ⁊ ꝥ ƿæꞇeꞃ æꝼꞇeꞃ ꝺꞃuncon· Mıꝺ þý ıc þa ƿolꝺe neaꞃ þa ᵹeꞅeon ⁊ ꞅceaƿıᵹon· ða ꝼluᵹon hıe ꞅona ın þa ƿæꞇeꞃ ⁊ hıe þæꞃ ın þæm ꞅꞇânholum hýꝺꝺon· ꝥa æꝼꞇeꞃ þon ᵹeꞅaƿon ƿe beꞇƿeoh þa ƿuꝺubeaꞃƿaꞅ ⁊ þa ꞇꞃeo healꝼhunꝺınᵹa mıcle mænᵹeo· ða cƿoman ꞇo þon ꝥ hıe ƿolꝺon uꞅ ƿunꝺıᵹan ⁊ ƿe þa mıꝺ ꞅꞇꞃælum hıe ꞅcoꞇoꝺon· ⁊ hıe ꞅona on ƿeᵹ aꝼlýmꝺon ða hıe eꝼꞇ on þone ƿuꝺu ᵹeƿıꞇon· þa ꞅýððan ᵹeꝼeꞃꝺon ƿe ın þa ƿeꞅꞇenn ınꝺıa· ⁊ ƿe þa þæꞃ nohꞇ ƿunꝺeꞃlıceꞅ ne mæꞃlıceꞅ ᵹeꞅaƿon· Onꝺ ƿe þa eꝼꞇ ın ꝼaꞅıacen þæꞇ

Folio 112. verso.

[lanꝺ] becƿoman þanan ƿe æꞃ ꝼeꞃꝺon ⁊ ƿe þæꞃ [ᵹ]eƿıcoꝺon be þæm neahƿæꞇꞃum ⁊ ƿe þæꞃ uꞃe ᵹeꞇelꝺ bꞃæꝺꝺon ealle on æꝼen· ⁊ þæꞃ ƿæꞃon eac ꝼýꞃ ƿel monıᵹo onæleꝺ· ða cƿom þæꞃ ꞅemnınᵹa ꞅƿıðe mıcel ƿınꝺ ⁊ ᵹebꞃæc· ⁊ ꞇo þæꞅ unheoꞃlıc ꞅe ƿınꝺ ᵹeƿeox ꝥ he þaꞃa uꞃa ᵹeꞇelꝺa monıᵹe aꝼýlꝺe· ⁊ he ða eac [u]ꞅꞅe ꝼeþeꞃꝼoꞇnıeꞇenu ꞅƿıðe ꞅƿencꞇe

ða het ic gesomnigan eft þa geteld ⁊ seamas ealle tosomne. ⁊ hie mon þa seamas ⁊ þa þing ðara ura ƿicstoƿa earfoðlice tosomne for þæm ƿinde gesomnode. Ond ða ongehliuran dene ⁊ on ƿearmran ƿe geƿicodan. Mid þý ƿe geƿicod hæfdon ⁊ ure þing eall gearo. þa het ic eallne þone here ꝥ he to sƿæsendum sæte ⁊ mete þigde. ⁊ hie þa sƿa dýdon. Mid þý hit æfenne nealehte. ða ongunnon þa ƿindas eft ƿeaxan. ⁊ ꝥ ƿeder breogun ⁊ ungemetlic cele geƿeox on þone æfen ða cƿom þær micel snaƿ ⁊ sƿa

Folio 113.

miclum sniƿde sƿelce micel flýs feoll. ða ic þa unmætnisse ⁊ micelnisse ðæs snaƿes geseah. ða þuhte me ꝥ ic ƿiste ꝥ he ƿolde ealle þa ƿicstoƿe forfeallan. ða het ic þone here ꝥ hie mid fotum þone sna[ƿ] træddon. ⁊ þa fýr eall ƿæron for neah for þære micelnisse þæs snaƿes adƿæscte ⁊ acƿencte. hƿæþere us þær ƿæs anes þinges eþnes. ꝥ se snaƿ ðær leng ne ƿunede þonne ane tide. ða sona ƿæs æfter þon sƿiðe sƿeart ƿolcen ⁊ genip. ⁊ þa eac cƿoman of þæm sƿeartan ƿolcne býrnende fýr. þa fýr ðonne feollon on þa eorþan sƿelce býrnende þecelle ⁊ for þæs fýres brýne eall se feld born. ða cƿædon men ꝥte hie ƿendon ꝥ ꝥ ƿære goda eorre ꝥ usic þær onbecƿome. ða het ic eald hrægl toslitan ⁊ habban ƿið þæm fýre ⁊ sceldan mid. þa seoððan æfter þon ƿe hæfdon smolte niht ⁊ gode siððan

Folio 113. verso.

. . . uric þa earfeðo forleton. ⁊ ƿe ða sioðþan butan orenum þingum mete þigdon ⁊ uric restan. ⁊ ic þær þa bebýrgde [minr]a þegna .v. hund þe ðær betƿeoh ða [sna]ƿas ⁊ earfeþo. ⁊ þa fýr þe ús þær in þæm [feldu]m onbecƿoman ꝥ hie forƿurdon ⁊ dea[de] ƿæron. Ond þa het ic of þære ƿicstoƿe sioððan þa ferd faran forð ⁊ ƿe þa foron forð [b]e þæm sǽ. ⁊ þær ða hean hos ⁊ dene ⁊ garsecg ðone æthiopia ƿe gesaƿon. sƿelce eac þa miclan ⁊ þa mæron dune ƿe gesaƿon þa mon hateð enerios ⁊ ꝥ scræf libri þæs godes. ða het ic þær indescufan forƿorhte men ꝥ ic ƿolde geƿitan hƿeþer sio segen soð ƿære þe me mon ær be þon sægde. ꝥ þær nænig mon ingan mehte ⁊ eft gesund æfter þon beon nýmþe he mid asegendnissum ineode in ꝥ scræf. ⁊ ꝥ ƿæs eac æfter þon gecýðed in þara monna deaðe. for þon ðý þriddan dæge hie sƿulton ðæs þe hie in

Folio 114.

ꝥ screaf eodon. Ond ic eaþmodlice ⁊ g[eorn]lice bæd þa godmægen ꝥ hie mec ealles middangeardes kýning ⁊ hlaford [mid] hean sigum geƿeorþedon. Ond in ma[cedo]niam ic eft gelæded ƿære to olimph[ia]de minre meder ⁊ to minum gesƿustrum ⁊ gesibbum. ða ƿolde ic eft in fariacen ꝥ lond feran. mid þý ic þa ferde mid min[e] ƿeorede. ða cƿoman us þær on ðæm ƿeg[e] tƿegen ealde men togeanes. ða frægn ic hie ⁊ ahsode hƿæþer hie oƿiht mærli[ce]

in þæm londum wisten. ða ondsworadon hie mec ⁊ sægdon ꝥ nære mara weg þonne meahte on týn dagum geferan. hwæþre mid ealle mine weorede somod ic hit geferan ne mehte for ðara wega nerwette. ac mid feower þusendum monna ic hit geferan meahte. ꝥ ic mærlices hwæt hwugo gesawe. ða wæs ic swiðe bliðe ⁊ gefeonde for þæm hiora wordum. ða cwæð ic eft

Folio 114. verso.

[to] him ⁊ hine sw[iðe] liðum wordum co[stnode] [s]ecgað la mec git ealdon hwæt ꝥ sie [mær]lices ⁊ micellices ꝥ git mec geha[tað] ꝥ ic þær geseon mæge. ða ⁊swarode [me] þiora oðer ⁊ cwæð þu gesiehst ký[n]ing gif þu hit geferest. ⁊ þa tu treo [s]unnan ⁊ monan on indisc ⁊ on grecisc [sp]recende. oþer þara is wæpnedcýnnes sunnan treo oþer wifkýnnes ꝥ monan treo. ⁊ hie gesecgað þæm men þe hie frineð hwæt godes oþðe ýfles him becuman sceal. ða ne gelýfde ic him ac wende ꝥ hi mec onhýscte ⁊ on bismer sægdon. ⁊ ic swa cwæð to minum geferan. Min þrým is from easte wearde middangearde oþ ꝥ westan weardne ⁊ mec þus forealdodan elreordegan nu her býsmergeað mýnte ic hie haton ýflian. ða sworan hie swiðe ꝥ hie soð sægdon ⁊ noht lugon þara þinga. ða wolde ic gecunnian

Folio 123. huc revocato.

hwæþer hie mec soð sægdon. ⁊ mec [þa] mine geferan bædon ꝥ hie swelcr[e cune-]

þo bescerede ne ƿæron. ac ðæt ƿe his cunnedon hƿæþer hit sƿelc ƿære. ða hit næs micel to geferanne. Geno[m] þa mid mec þreo þusendo ⁊ forlet mine fyrd elcor in fariacen under ƿo[r]re þæm kyninge ⁊ under minum geref[um] ðær abidon. ða foran ƿe ⁊ usic þa ladteoƿas læddon þurh þa ƿædlan stoƿe ƿætres ⁊ þurh þa unarefndon lond ƿildeora ⁊ ƿyrma þa ƿæron ƿundorlicum nomum on indisc gecegeð. Mid þy ƿe þa nealehton ðæm þeodlonde þa gesaƿon ƿe ægþer ge ƿif ge ƿæpned men mid ƿalthera fellum ⁊ tigrisum þara deora hydum g[e]gyrede ⁊ nanes oðres brucon. Mid þy ic þa frægn hie ⁊ ahsode hƿelcre ðeode kynnes hie ƿæron. ða ondsƿarodon hie mec ⁊ sægdon on hiora geþeode þæt

Folio 123. verso.

[hie ƿær]on indos. ƿæs seo stoƿ rum ⁊ ƿyn[sum] ⁊ balzamum ⁊ recels ðær ƿæs ge[n]ihtsumnis ⁊ eac ꝥ of þæra treoƿa telgan ƿeol ⁊ þa men þæs londes bi ðy lifdon [⁊ ꝥ]æton. Mid þy ƿe ða geornlicor þa [s]toƿe sceaƿodon ⁊ betƿih þa bearƿas eodon. ⁊ ic ða ƿynsumnesse ⁊ fægernesse þæs londes ƿundrade. ða cƿom se [b]isceop þære stoƿe ús togeanes. ƿæs he se bisceop .x. fota upheah. ⁊ eall him ƿæs se lichoma sƿeart buton þæm toþum ða ƿæron hƿite. ⁊ þa earan him þurhþyrelode. ⁊ earhringas onhongedon of mænigfealdan gimcynne geƿorhte.

⁊ ƿæs mid ƿildeora fellum gegerƿed þa he se bisceop to me com ða grette he me sona ⁊ alette his leodþeaƿe. frægn he eac me to hƿon ic þider come ⁊ hƿæt ic þær ƿolde þa ondsƿarode ic him ꝥ me lýste geseon þa halgan trio

Folio 124.

[s]unnan ⁊ monan ða ondsƿarode [he] gif þine fereran beoð clæne from ƿifgehrine þonne moton hie gongan in þ[o-]ne godcundan bearo ƿæs minra geferen[e-]na mid me þrio hund monna. þa het [se] bisceop mine geferan ꝥ hie hiora gesci[os] ⁊ ealne heora gerelan him ofadýdon. O[nd] het ic æghƿæt sƿa dōn sƿa he ūs bebead. [ƿæs] hit þa sio endlefte tīd dæges. ða bad se s[a-]cerd sunnan setl gongen forþon sunnan trio agefeð ondsƿare æt þæm upgonge ⁊ eft æt setlgonge. ⁊ ꝥ monan triop gelice sƿa on niht dýde. ða ongon ic geornlicor þa stoƿe sceaƿigan. ⁊ geond þa bearƿas ⁊ treoƿu gongan þa geseah ic þær balzamum þæs betstan stences genoh of þæ[m] treoƿum utƿellan. ꝥ balzamum ægþer ge ic ge mine geferan þær betƿih þæm rindum noman þæra trio. þonne ƿæron ða halgan trio sunnan ⁊ monan

Folio 124. verso.

[on mid]dum þæm oðrum treoƿum. mea[h-][t]e beon hundteontiges fota ūp heah. ⁊ [ea]c þær ƿæron oþre treoƿ ƿunderlicre [heah]nisse. ða hatað indios bebronas.

[þ]a ꞇꞃioƿa heanniꞅꞅe ic ƿunꝺꞃaꝺe [⁊] cƿæð ꝥ ic ƿenꝺe ꝥ hie ꝼoꞃ miclum ƿæ[ꞇ]an ⁊ ꞃeᵹnum ꞅƿa heaᵹe ƿeoxon· ða ꞅæᵹ[ꝺe] ꞅe biꞅceop ꝥ þæꞃ næꝼꞃe in þæm lonꝺum [ꞃe]ᵹneꞅ ꝺꞃopa ne cƿome ne ꝼuᵹel ne ƿilꝺeoꞃ ne næniᵹ æꞇeꞃn ƿẏꞃm· ꝥ heꞃ ꝺoꞃꞅꞇe ᵹeꞅecean· ða halᵹan ᵹemæꞃo ꞅunnan ⁊ monan· Eac þonne he ꞅæᵹꝺe ꞅe biꞅceop þonne ꝥ exlẏpꞃiꞅ ƿæꞃe ꝥ iꞅ þonne ðæꞅ ꞅunnan aꞅƿꞃunᵹniꞅ oððe þæꞃe monan ꝥ ða halᵹan ꞇꞃioƿ ꞅƿiðe ƿeƿen ⁊ miꝺ micle ꞅâꞃe inꞅꞇẏꞃeꝺ ƿæꞃon· ꝼoꞃ þon hie onꝺꞃeꝺon ꝥ hie hioꞃa ᵹoꝺmæᵹne ꞅceolꝺon beon benumene· ða þohꞇe ic ꞅæᵹꝺe alexanꝺeꞃ ꝥ ic ƿolꝺe onꞅæᵹꝺniꞅꞅe þæꞃon ꞅecᵹan· ac ꝥ ꝼoꞃbeaꝺ me ꞅe biꞅceop ⁊ ꞅæᵹꝺe ꝥ ðæꞇ næꝼ-

Folio 125.

[ꞃe ƿæꞅ] alẏꝼeꝺ ænigum men ꝥ he þæꞃ æniᵹ [nẏ-]ꞇen cƿealꝺe oþþe bloꝺᵹẏꞇe ƿoꞃhꞇe· ac mec heꞇ ꝥ ic me ꞇo þaꞃa ꞇꞃioƿa ꝼoꞇum ᵹebæꝺe· ꝥ ꞅunna ⁊ mone me ꞅoþꞃe onꝺꞅƿaꞃeᵹe onꝺƿẏꞃꝺum þaꞃa þinᵹa ðe ic ꝼꞃune ꞅioððan þaꞅ þinᵹ þuꞅ ᵹeꝺon ƿæꞃon· þa ᵹeꞅaƿon ƿe ƿeꞅꞇan þone leoman ꞅunnan ⁊ ꞅe leoma ᵹehꞃan þæm ꞇꞃeoƿum uꝼonƿeaꞃꝺum· ða cƿæð ꞅe ꞅaceꞃꝺ lociað nu ealle uƿ ⁊ be ꞅƿa hƿẏlcum þinᵹum ꞅƿa ᵹe ƿillon ꝼꞃinan· þence on hiꞅ heoꞃꞇan ꝺeaᵹollice· ⁊ næniᵹ mon hiꞅ ᵹeþohꞇ oƿenum ƿoꞃꝺum ûꞇ ne cẏðe· Miꝺ þẏ ƿe þa ƿel neah ꞅꞇoꝺan þam beaꞃƿum ⁊ þæm ᵹoꝺꞅƿꞃecum· þa ðohꞇe ic on

minum mode hƿæþer ic meahte ealne middangeard me on onƿeald geslean. ⁊ þonne siþþan mid þæm sigorum geƿeorþad ic eft meahte

Folio 125. verso.

[cu]man in macedoniam to olimphi[a]de minre meder ⁊ minum geswustrum. ða ondswarade me þ treoƿ indiscum ƿordum ⁊ þus cƿæð. ðu unoferswyðda alexander in gefeohtum þu ƿeorðest cyning ⁊ hlaford ealles middangeardes. Ac hƿæþre ne cymst þu on þinne eþel. ðonan þu ferdest ǽr. for þon ðin eþel hit sƿa be þinum heafde ⁊ fore hafað aræded. ða ƿæs ic ungleaƿ þæs geþeodes þara indiscra ƿorda þe þ treoƿ me to spræc. ða rehte hit me se biscеop ⁊ sægde. Mid þẏ hit mine geferan gehẏrdon þ ic eft cƿic ne moste in minne eþel becuman. ða ƿæron hie sƿiðe unrote for þon. þa ƿolde ic eft on þa æfentíd ma ahsian. ac þa næs se mona þa gẏt uppe. Mid þẏ ƿe þa eft eodon in þone halgan bearo ⁊ ƿe þa eft be þæm treoƿum stodan ge-

Folio 126.

[b]ædon ūs þa sona to þæm treoƿum sƿa [ƿe] ær dẏdon. ⁊ ic eác in mid mec gelædde mine þrie ða getreoƿestan frẏnd. ða ƿæron mine sẏndrige treoƿgeþoftan. þæt ƿæs ærest perticam ⁊ clitomum ⁊ pilotan. for þon ic me ne ondred þ me

þæra ænig besƿice. for þon þær næs riht on þære stope æniʒne to acƿellanne for þære stope ƿeorþunʒe. ða þohte ic on minum mode ⁊ on minum ʒeþohte on hƿelcre stope ic sƿeltan scolde. Mid þý ða ærest se mona up eode þa ʒehrān. he mid his sciman þæm treoƿum ufeƿeardum ⁊ ꝥ treoƿ ondsƿarode þæm minum ʒeþohte ⁊ þus cƿæð. Alexander fulne ende þines lifes þu hæfst ʒelifd. ac þýs æftran ʒeare þu sƿýltst on babilone on maius monðe from þæm þu læst ƿenst from þæm þu bist besƿicen. ða ƿæs ic sƿiðe sariʒes

Folio 126. verso.

[mod]es. ⁊ þa mine frýnd sƿa eac þa me þær mid ƿæron. ⁊ hie ƿeopon sƿiðe. for þon him ƿære min ʒesýnto leofre þonne hiora seolfra hælo. ða ʒeƿiton ƿe to urum ʒeferum eft. ⁊ hie ƿoldon to hiora sƿæsendum sittan. ⁊ ic ƿolde for þæm býseʒum mines modes me ʒerestan. ac þa bædon mec mine ʒeferan ꝥ ic on sƿa micelre modes unreto ⁊ nearonisse. mec selfne mid fæstenne ne sƿencte. þiʒde ða tela micelne mete ƿið mines modes ƿillan. ⁊ þa tidlice to minre reste eode. for þon ic ƿolde beon ʒearo æt sunnan upʒonʒe. ꝥ ic eft inʒeeode. ða on morʒne mid þý hit daʒode. þa onbræd ic ⁊ þa mine ʒetreoƿestan frýnda ƿeahte. ꝥ ic ƿolde in þa hal-

ʒan ꞅꞇoƿe ʒan. ac þa ꞃeꞅꞇe hine ꞅe biꞅceop þa ʒieꞇ. ⁊ mid ƿildeoꞃa

Folio 127.

ꝼellum ƿæꞅ ʒeʒeꞃƿed ⁊ beƿꞃiʒen. ⁊ [iꞃe-]neꞅ ⁊ leadeꞅ þa men on þæm londum ƿædliað ⁊ ʒoldeꞅ ʒenihꞇꞅumiað. ⁊ be ðæm balzamum þa men in þæm londe liꝼʒeað ⁊ oꝼ ðæm neah munꞇe ƿealleð hluꞇeꞃ ƿæꞇeꞃ ⁊ ꝼæʒeꞃ ⁊ ꝥ ꞅƿiðe ꞅƿeꞇe. þonne dꞃincað þa men ꝥ ⁊ bẏliꝼʒeað. ⁊ þonne hie ꞃeꞅꞇað þonne ꞃeꞅꞇað hie (*vacat*) buꞇon bedde ⁊ bolꞅꞇꞃe. ac on ƿildeoꞃ[a] ꝼellum heoꞃa bedding bið. ða aƿehꞇe ic þone biꞅceop. hæꝼde ꞅe biꞅceop þꞃeo hund ƿinꞇꞃa on ẏldo. Mid þẏ he þa ꞅe biꞅceop aꞃaꞅ. ða eode ic on þa ʒod-cundan ꞅꞇoƿe ⁊ þa þꞃiddan ꞅiðe þæꞇ ꞅunnan ꞇꞃeoƿ onʒon ꝼꞃunan. þuꞃh hƿelceꞅ monneꞅ hond min ende ƿæꞃe ʒeꞇiod. oððe hƿelcne endedæʒ min modoꞃ oþðe min ʒeꞅƿuꞅꞇeꞃ nu ʒebidan ꞅcoldon. þa ondꞅƿaꞃode me ꝥ ꞇꞃeoƿ unʒꞃeciꞅc ⁊ þuꞅ cƿæð. Ʒiꝼ ic þe þone

Folio 127. verso.

[dæʒ] ʒeꞅecʒe þineꞅ ꝼeoꞃeꞅ ẏþelice þu ða ƿẏꞃde oncẏꞃꞃeꞅꞇ ⁊ hiꞅ hond beꝼehꞅꞇ ac ꞅoð ic þe ꞅecʒe ꝥ ẏd aneꞅ ʒeaꞃeꞅ ꝼẏꞃꞅꞇ ⁊ eahꞇa monað þu ꞅƿẏlꞇꞅꞇ in babilone nalleꞅ mid iꞅeꞃne acƿeald ꞅƿa ðu ƿenꞅꞇ ac mid aꞇꞃe. ðin modoꞃ ʒeƿiꞇeð oꝼ ƿeoꞃulde þuꞃh ꞅcondlicne deað ⁊ unaꞃlicne. ⁊ heo liʒeð unbebẏꞃʒed in

ƿege fuglum to mete ⁊ ƿildeorum· þine sƿeostor beoð longe gesæliges lifes· ðu þonne ðeah þu· þu lytle hƿile lifge hƿeþre ðu geƿeorðest an cyning· ⁊ hlaford ealles middangeardes· Ac ne frign ðu unc nohtes ma ne ne axa· for þon ƿit habbað oferhleoðred ꝥ gemære uncres leohtes· ac to fariacen· ⁊ ƿorre þæm cyninge· eft gehƿorf þu· ⁊ for ðy þa ƿeopon mine geferan· for þon ic sƿa lytle hƿile lyfigan moste· ac þa forbead hit se bisceop ꝥ hi ne ƿeopon·

Folio 128.

þy læs þa halgan treoƿ þurh heora ƿ[op] ⁊ tearas abulgen· Ond ne geherde ða ondsƿare þara treoƿa ma manna þonne þa mine getreoƿestan freond· Ond hit nænig mon utcyþan ne most[e] þy læs þa elreordegan kyningas ðe ic ær mid nede to hyrsumnesse gedyde ꝥ hie on ꝥ fægon ꝥ ic sƿa lytle hƿile lifgean moste· Ne hit eac ænig mon þære ferde ðon ma ūt maran moste þy læs hie for ðon ormode ƿæron· ⁊ þy sƿænran mines ƿillan ⁊ ƿeorðmyndo· ðæs hie mid mec to fromscipe geferan scoldon· Ond me næs se hƿædlica ende mines lifes sƿa miclum ƿeorce sƿa me ƿæs ꝥ ic læs mærðo gefremed hæfde þonne min ƿilla ƿære· ðas þing ic ƿrite to þon min se leofa magister ꝥ þu ærest gefeo in þæm fromscipe mines lifes· ⁊ eac blissige in þæm ƿeorðmyndum· Ond eac

Folio 128. verso.

[ꝥ]ꞇe ecelıce mın ꝫemẏnꝺ ꞅꞇonꝺe·
[ıc] leonıꝫe oðꞃum eoꞃðcẏnınꝫum ꞇo
[ꝺ]ẏꞅne ðæꞇ hıe ꝩıꞇen þẏ ꝫeaꞃꝩoꞃ ꝥ
[mın] þꞃẏm ⁊ mın ꝩeoꞃðmẏnꝺ maꞃan
[ꝩ]æꞃon· þonne ealꞃa oþꞃa kẏnınꝫa
[þ]e ın mıꝺꝺanꝫeaꞃꝺe æꝼꞃe ꝩæꞃon·
[ꝼ]ınıꞇ·

DE REBUS IN ORIENTE MIRABILIBUS.

collated by Holder, Anglia 1,331.
ed. Knappe Greifswald (Diss. 1906).

MS. Cott. Vitellius, A. XV.
MS. Cott. Tiberius, B. V.

I. Seo lanꝺbuenꝺ on ꝼꞃuman ꝼꞃom anꞇımolıma þam lanꝺum· þæꞅ lanꝺeꞅ ıꞅ on ꞃıme þæꞅ læꞅꞅan mılꝫeꞇæleꞅ· þe ꞅꞇaꝺıa haꞇꞇe ꝼıꝼ hunꝺ· ⁊ þæꞅ mıclan mılꝫeꞇæleꞅ þe leuua haꞇꞇe þꞃeo hunꝺ ⁊ eahꞇa ⁊ ꞅẏxꞇıꝫ· On þam ealanꝺe bẏð mıcel mænıꝫeo ꞅceapa ⁊ þanon ıꞅ ꞇő babılonıa þæꞅ læꞅꞅan mılꝫeꞇæleꞅ ꞅꞇaꝺıa hunꝺꞇeonꞇıꝫ ⁊ eahꞇa ⁊ ꞅıxꞇıꝫ· ⁊ þæꞅ mıclan mılꝫeꞇæleꞅ þe leuua haꞇꞇe ꝼıꝼꞇẏne ⁊ hunꝺꞇeonꞇıꝫ·

II. Seo lanꝺbuneꞅ ıꞅ ꞅꝩıðoꞅꞇ cẏpemonnum ꝫeꞅeꞇeꝺ· þæꞃ beoð peðeꞃaꞅ acenneꝺe on oxna mıcelneꞅꞅe· þa buað oð meꝺa buꞃh þæꞃe buꞃꝫe noma ıꞅ aꞃchemeꝺon· ſıo ıꞅ mæꞅꞇ ꞇo babılonıa bẏꞃıꝫ· þanon ıꞅ ꞇo babılonıam þæꞅ læꞅꞅan mılꝫeꞇæleꞅ ꞅꞇaꝺıa .ccc. ⁊ þæꞅ maꞃan þe leuua haꞇꞇe .cc. ꝼꞃom aꞃchemeꝺon þæꞃ ꞅẏnꝺon þa mıcclan mæꞃða ꝥ ꞅẏnꝺan ða ꝫeꝩeoꞃc þe ꞅe mıcla maceꝺonıꞅca alexanꝺeꞃ heꞇ ꝫeꝩẏꞃcean· ꝥ lonꝺ ıꞅ on lenꝫe ⁊ on bꞃæꝺe ðæꞅ læꞅꞅan mılꝫeꞇæleꞅ ðe ꞅꞇaꝺıa haꞇꞇe .cc. ⁊ þæꞅ mıclan þe leuua haꞇꞇe .c.xxxiii ⁊ an halꝼ mıl·

III. Sum ꞅꞇoꝩ ıꞅ mon ꝼeꞃð ꞇo þæꞃe ꞃeaꝺan ꞅǽ ꞅeo ıꞅ ꝫehaꞇen lenꞇıbelꞅınea on þan beoð henna akenꝺe ꝫelıce þam þe

mid us beoð reades hiwes. ⁊ gyf hi hwylc man niman wile oððe hyra æthrineð þonne forbærnað hí sona eall his líc. ꝥ syndon ungefrægelicu lyblac.

IV. Eac swa ðær beoð wildeor kennede. þa deor þonne hy mannes stefne gehyrað þonne raðe hi fleoð. þa deor habbað eahta fet. ⁊ wælkyrian eagan. ⁊ twa heafda. gif hi hwylc man gefon wille þonne geswæðað hy sona grimlice ongen ꝥ syndon ungefregelicu deor.

V. Hascellentia hatte ꝥ land. þonne mon to babilonia færð ꝥ is þonne ðæs læssan milgetæles þe stadia hatte .ix. mila lang ⁊ brad ꝥ bueð oð meda rice ꝥ land is eallum godum gefylled.

VI. Þeos stow næddran hafað. þa næddran habbað twa heafda þæra eagan scinað nihtes swa leohte swa blæcern.

VII. On sumon lande assan byð akende þa habbað swa micle hornas swa oxan þa syndon on ðam mæstan wæstene ꝥ is on þa suð healfe fram babilonia. þa buað to þære readan sǽ for þæra næddrena mænigeo þe in ðam stowum beoð. þa hatton corsías. þa habbað swa micle hornas swa weðeras. gif hy hwilcne monn sleað oþþe æthrineð þonne swylt he sona. On þam londum bið piporer genihtsumnys þone pipor þa næddran healdaþ on heora geornfulnysse. Ðone pipor mon swa nimeð ꝥ mon þa stowe mid fyre onæleð ⁊ þonne þa næddran of dune on eorðan ꝥ hi fleoð. forþan se pipor byð sweart. fram babilonia oð persiam þa burh þær se pipor weaxeð is þæs læssan milgetæles þe stadia hatte eahta hund mila. of þam is geteald þæs miclan milgetæles þe leuua hatte syx hund ⁊ .iii. ⁊ .xx. ⁊ .i healf mil. Seo stow is unwæstmberendlicu for þæra næddrena mænigeo.

VIII. Eac swylce þær beoð cende healfhundingas þa syndon hatene conopoenas. hy habbað horses manan ⁊ eoferes tucxas ⁊ hunda heafda ⁊ heora oruð bið swylce fyres lig. þas land beoð neah þæm burgum þe beoð eallum woruldwelum gefylled ꝥ is on þa suð healfe egiptna landes.

IX. On sumon lande beoð men akende þa beoð on lenge syx fotmæla lange. hi habbað beardas oþ cneoƿ side ⁊ feax oð helan. homodubii hy syndon hatene ꝥ beoð twimen ⁊ be hreaƿum fixum hy libbað ⁊ þa etaþ.

X. Caƿi hatte seo eā in þære ylcan stope þe is haten gorgoneus. ꝥ is ƿælkyrging þær beoð akende æmættan sƿa micle sƿa hundas hy habbaþ fet sƿylce græshoppan. hy syndon reades hiƿes ⁊ blaces. þa æmettan delfað gold up of eorþan fram foran nihte oð ða fiftan tid dæges. þa men þe to ðam dyrstige beoð ꝥ hi þæt gold nimen þonne lædað hy mid him olfenda myran mid hyra folan ⁊ stedan. þa folan hy gesælað ær hy ofer þa ea faran. ꝥ gold hi gefætað on þa myran ⁊ hy sylfe onsittað ⁊ þa stedan þær forlætað. þonne þa æmettan hy onfindað ⁊ þa hƿile þe þa æmettan ymbe ða stedan abisgode beoð. þonne þa men mid þam myran ⁊ mid þam golde ofer þa ea farað hi beoð sƿa hrædlice ofer þære ea þæt men ƿenað þæt hy fleogon.

XI. Betƿih þyssum tƿam ean is londbunes. locotheo hatte ꝥ is betƿih nile ⁊ brixonte geseted. seo nil is ealdor ƿallicra ea. ⁊ heo floƿeð of egiptna lande. ⁊ hi nemnað þa eā archoboleta ꝥ is haten ꝥ miccle ƿæter. on þyssum stoƿum beoð akende þa miclan mænigeo olfenda.

XII. Ðær beoð akende men ða beoð fiftyne fota lange. ⁊ hy habbað hƿit lic ⁊ tƿa neb on anum heafde bið ꝥ cneo sƿyðe read ⁊ lange nosu ⁊ sƿeart feax. þonne hy kennan ƿillað þonne farað hi on scipum to indeum. ⁊ þær hyra gecynda on ƿeorold bringaþ.

XIII. Liconia in gallia hatte þæt land þær beoð men acende þreosellices hiƿes þara hæfda beoð gemona sƿa leona hæfdo. ⁊ hi beoð tƿentiges fota lange ⁊ hy habbað micelne muð sƿa fann gyf hi hƿylcne man on þam landum ongitað oððe geseoþ oððe him hƿilc mon folligende bið. þonne feorriað hī ⁊ fleoð ⁊ blode hi sƿætað. þas beoð men geƿenede.

XIV. Begeondan brixonte þære ea east þanon beoð men

acenbe lanᵹe ⁊ micle þa habbað fet ⁊ ſceancan twelf fota lanᵹe ſiban mib bꞃeoſtum ſeofon fota lanᵹe. hi beoð ſpeaꞃteſ hiweſ ⁊ hi ſýnbon hoſteſ nembe. Cuþlice ſpa hpýlcne man ſpa hý ᵹefoð þonne fꞃetað hi hine.

XV. Ðonne ſýnbon on bꞃixonte pilbeoꞃ þa hatton leꞃticeſ hý habbað eoſeleſ eaꞃan ⁊ ſceapeſ pulle ⁊ fuᵹeleſ fet.

XVI. Þonne ſýnbon oþeꞃe ealonb ſuð fꞃam bꞃixonte on þam beoð men akenbe buton heafbum þa habbað on hýꞃa bꞃeoſtum heoꞃa eaᵹan ⁊ muð hi ſýnbon eahta fota lanᵹe ⁊ eahta fota bꞃabe.

XVII. Þæꞃ beoð bꞃacan kenbe þa beoð on lenᵹe hunbteontiᵹeſ fotmæla ⁊ fiftiᵹeſ lanᵹe. ⁊ beoð ᵹꞃeate ſpa ſtænene ſpeꞃaſ micle. foꞃ þaꞃa bꞃacena micelneſſe næniᵹ man naht eaðelice on ꝥ lanb ᵹefaꞃan mæᵹ.

XVIII. Fꞃam þiſſe ſtope iſ oðeꞃ ꞃice on þa ſuð healfe þæſ ᵹaꞃſecᵹeſ. ꝥ iſ ᵹetealb þæſ læſſan milᵹetæleſ þe ſtabia hatte .ccc. ⁊ þꞃeo tpentiᵹ ⁊ þæſ miclan þe leuua hatte .cc . l . ii ⁊ an mil. ⁊ þæꞃ beoð kenbe homobubii ꝥ beoð tpilice hī beoð oð ðene nafolan on menniſcum ᵹeſceape ⁊ ſýþþan on eoſeleſ ᵹelicneſſe ⁊ hý habbað lonᵹe ſceancan ſpa fuᵹelaſ ⁊ liþelice ſtefne. Ꮐif hý hpilcne mon on þam lanbum onᵹýtað oððe ᵹeſeoð þonne feoꞃꞃiað hi ⁊ fleoð.

XIX. Þonne iſ oþeꞃ ſtop elꞃeoꞃb[i]ᵹe men beoð on. ⁊ þa habbað cýninᵹaſ unbeꞃ him þæꞃa iſ ᵹetealb .cx. ꝥ ſýnbon þa pýꞃſtan men ⁊ elꞃeoꞃbiᵹeſtan. þæꞃ ſýnbon tpeᵹen ſeaþaſ. oþeꞃ iſ ſunnan ⁊ oþeꞃ monan. ſe þe ſunnan iſ ſe bið bæᵹeſ hāt ⁊ nihteſ cealb ⁊ ſe þe monan iſ ſe bið nihteſ hāt ⁊ bæᵹeſ cealb. heoꞃa pibe iſ .cc. mila þæſ læſſan milᵹetaleſ þe ſtabia hatte ⁊ þæſ maꞃan þe leuua hatte cxxxiii ⁊ an healf mil.

XX. On þiſſe ſtope beoð tꞃeopcýnn. þa beoð lauꞃbeame ⁊ eletꞃeopum ᵹelice. Of þam tꞃeopum balzamum ſe beoꞃpeoꞃðeſta ele bið eall kenneb. ſeo ſtop iſ þæſ læſſan milᵹeteleſ þe ſtabia hatte .cli. ⁊ þæſ maꞃan þe leuua .li.

XXI. Ðonne iſ ſum ealanb on ðæꞃe ꞃeaban ſǣ þæꞃ iſ

moncẏnn ꝥ ıꞅ mıꝺ uꞅ ꝺoneꞅꞇꞃe ᵹenemneꝺ· þa ꞅẏnꝺon ᵹeꝼeaxene ꞅƿa ꝼꞃıhꞇeꞃaꞅ· ꝼꞃam ðan heaꝼꝺe oð ðone naꝼelan· ⁊ ꞅe oðeꞃ ꝺæl bẏð manneꞅ lıce ᵹelıc ⁊ hı cunnon eall mennıꞅc ᵹeꞃeoꞃꝺ þonne hı ꝼꞃemꝺeꞅ kẏnneꞅ mann ᵹeꞅeoð þonne næmnað hı hıne ⁊ hıꞅ maᵹaꞅ cuðꞃa manna naman ⁊ mıꝺ leaꞅlıcum ƿoꞃꝺum hıne beꞅƿıcað ⁊ hıne onꝼoð ⁊ þænne æꝼꞇeꞃ þan hı hıne ꝼꞃeꞇað ealne buꞇan hıꞅ heaꝼꝺe ⁊ þonne ꞅıꞇꞇað ⁊ ƿepað oꝼeꞃ ðam heaꝼꝺe·

XXII. Ðanan ıꞅ eaꞅꞇ ðæꞃ beoð men akenneꝺ þa beoð apæꞅꞇme ꝼıꝼꞇẏne ꝼoꞇa lanᵹe ⁊ on bꞃæꝺe ꞇẏn ꝼoꞇmæla hı habbað mıcle heaꝼꝺa ⁊ eaꞃan ꞅƿa ꝼann oþeꞃ eaꞃe hı hım on nıhꞇ unꝺeꞃbꞃeꝺað ⁊ mıꝺ oðꞃan hı ƿꞃeoð hım beoð þa eaꞃan ꞅƿıðe leohꞇe ⁊ hı beoð an lıchoman ꞅƿa hƿıꞇe ꞅƿa meolc ⁊ ᵹıꝼ hı hƿẏlcne mann on ðam lanꝺum ᵹeꞅeoð þonne nımað hı heoꞃa eaꞃan on hanꝺ ⁊ ꝼeoꞃ ꝥꞇe hı ꝼleoð ꞅƿa hꞃæꝺlıce ꞅƿa ıꞅ ƿen ꝥꞇe hı ꝼleoᵹen·

XXIII. Ðonne ıꞅ ꞅum ealanꝺ ın ðam beoð men akenꝺ þaꞃa eaᵹan ꞅcınað ꞅƿa leohꞇe ꞅƿa ıꞅ an mıcel blaceꞃn on ǽle on þẏꞅꞇꞃe nıhꞇe·

XXIV. Ðonne ıꞅ ꞅum ealanꝺ ꝥ ıꞅ ðæꞅ læꞅꞅan mılᵹeꞇæleꞅ ðe ꞅꞇaꝺıa haꞇꞇe on lenᵹe ⁊ on bꞃæꝺe ccc. ⁊ lx. ⁊ þæꞅ mıclan ðe leuua haꞇꞇe .xc. þæꞃ ƿæꞅ ꞇımbꞃeꝺ on beleꞅ ꝺaᵹum þæꞅ cınᵹeꞅ ⁊ ıobeꞅ ꞇempl oꝼ ıꞅeꞃnum ᵹeƿeoꞃcum ⁊ oꝼ æꞃenum ᵹeƿoꞃhꞇ· ⁊ on ðæꞃe ẏlcan ꞅꞇoƿe ıꞅ eaꞅꞇ ðanon eac oþeꞃ ꞇempl ꞅunnan halıᵹ ꞇo þam ıꞅ ꞅum ᵹeþunᵹen ⁊ ᵹeꝺeꝼe ꞅaceꞃꝺ ꞇoᵹeꞅeꞇꞇ ⁊ he ða hoꝼa ᵹehealꝺeð ⁊ beᵹẏmeþ·

XXV. Ðonne ıꞅ ᵹẏlꝺen ƿınᵹeaꞃꝺ æꞇ ꞅunnan upᵹanᵹe ꞅe haꝼað beꞃıan hunꝺꞇeonꞇıᵹeꞅ ꝼoꞇmæla lanᵹe ⁊ ꝼıꝼꞇıᵹeꞅ on ðam beꞃᵹean beoð cenꝺe ꞅƿẏlce meꞃeᵹꞃoꞇa oððe ᵹẏmmaꞅ·

XXVI. Ðonne ıꞅ oðeꞃ ꞃıce on babılonıa lanꝺum þæꞃ ıꞅ ꞅeo mæꞅꞇe ꝺun beꞇƿeoh meꝺıa ꝺune ⁊ aꞃmenıa· Seo ıꞅ ealꞃa ꝺuna mæꞅꞇ ⁊ hıᵹeꞅꞇ þæꞃ ꞅẏnꝺon ᵹeꝺeꝼelıce menn þa habbað hım ꞇo kẏneꝺome ⁊ ꞇo anƿealꝺe þa ꞃeaꝺan ꞅǽ þæꞃ beoð kenꝺe þa ꝺeoꞃƿoꞃðan ᵹımmaꞅ·

XXVII. Ymb þa stowe beoð wif ða habbað beardas swa side oð heora breost ⁊ horses hyda hi habbað him to hrægle gedōn þa syndan huntigystran swiðe genemde ⁊ fore hundum tigras ⁊ leopardos þ hi fedað þ syndan þa kenestan deor ⁊ ealra ðæra wildeora kynn þæra þe on ðære dune akende beoð þ hi gehuntigað.

XXVIII. Ðonne sindon oðre wīf ða habbað eoferes tucxas. ⁊ feax oð helan side ⁊ on lendenum oxan tægl. þa wīf syndon ðreotyne fota lange ⁊ heora lic bið on marmorstanes hwitnysse. ⁊ hi habbað olfenda fēt ⁊ eoferes teð for heora mycelnysse hie gefelde wurdon fram ðam micclan macedonis-can alexandre þa he hi lifiende gefon ne mihte þa acwealde he hi for ðam hī syndon æwisce on lichoman ⁊ unweorðe.

XXIX. Be ðam garsecge is wildeora cynn. þa hattan catīni þa syndon fræwlitige deor. ⁊ þær syndon menn. ða be hreawan flæsce ⁊ be hunige lifigeað.

XXX. On þam wynstran dæle þæs rices þe ða deor on beoþ catinos ⁊ þær beoð gastliðende menn cyningas þa habbað under him manigfealde leodhatan. heora land gemære buað neah þam garsecge ⁊ þanan fram þam wynstran dæle syndan manege cyningas.

XXXI. Ðis mannkynn lifað fela geara ⁊ hi syndon fremfulfe menn. ⁊ gyf hwylc mann to him cymeð þonne gyfað hi him wif ær hi hine on weg lætan. Se macedonisca alexander þa ða he him to com þa wæs he wundriende hyra mennisc-nysse ne wolde he hi cwellan ne him nawiht laðes don.

XXXII. Ðonne syndon treowcynn of ðam þa deorweorðstan stanas beoð acende ⁊ þanon þte hi growað.

XXXIII. Ðær mannkynn is synðan sweartes hiwes on ansyne þa man hateð silhearwan.

XXXIV. Ðonne is sum land wingeardas weaxat on swiðast þær bið wæstm of elpenda bane geworht seo is on lenge þreo hund fotmæla lang ⁊ syxa.

XXXV. Ðonne is sum dun aðamans hatte on ðære dune

bið ꝥ fugelcynn þe grifus hatte þa fugelas habbað feower fet ⁊ hryðeres tægl ⁊ earnes heafod. On þære ylcan stowe byð oðer fugelcynn fenix hatte þa habbað cambas on heafde swa pawan ⁊ hyra nest ꝥte hi wyrcað of ðam deorweorðestan wyrtgemangum þe man cinnamomum hateð ⁊ of his æðme æfter þusend gearum he fyr onæleð ⁊ þonne geong upp of þam yselum eft ariseþ. [*Lege* fæðme.]

XXXVI. Ðonne is oðer dun þær syndon sweartre menn ⁊ nænig oðer mann to ðam mannum geferan mæg for ðam þe seo dun byð eall byrnende.

PASSIO SCÆ MARGARETÆ VIRGINIS.

MS. Cott. Tiberius, A. III. fol. 71. b. lin. 5.

EFTER ÞÆRE ÐROWUNGE ⁊ þære ærıste. ⁊ þære wuldorfæstan upastignesse[6] ures drihtnes. hælendes cristes. to god fæder ealmihtigum swiþe[7] maniga martyres þrowiende. ⁊ þurh þa þrowunge to ece reste[8] becoman. mid þære halgan teclan ⁊ susannan. ⁊ swiþe manega eac[9] þurh deofles lare beswicane wæran. ꝥ hi beeode dumbe ⁊ deafe deofolgeld. mannes hand geweorc. þe naþor ne heom. ne him sylfum to nanre[11] fremme beon ne mihton. Ic þa þeotimus þurh godes gyfe. hwæt hwugo[12] on bocum geleornode. ⁊ geornfullice smeade. ⁊ sohte ymb cristes geleafan.[13] ⁊ ne fand ic næfre on bocum ꝥ ænig man mihte to ece reste becuman[14] butan he on þa halgan þrynysse riht gelifde. ꝥ is fæder. ⁊ sunu. ⁊ se halga[15] gast. ⁊ ꝥ se sunu onfeng mennisc hiw. ⁊ geþrowade swa swa hit her buran[16] cwyþ. Blinde he onlihte. deafum he sealde gehernysse. ⁊ deade he awæhte[17] to life. ⁊ ealle þa þe on hine trywlice gelæfþ he gehærþ. Ic þa Ðeotimus,[18] wilnode georne to witanne hu seo eadega. Margareta wiþ þone deofol[19] gefæht. ⁊ hine oferswiþde. ⁊ ece wuldor beh. æt gode

onꝼenᵹe. Geheꞃaþ [20] nu ealle ⁊ onᵹẏtaþ hu ſe eaꝺeᵹa maꞃᵹaꞃeta. ᵹeþꞃoƿaꝺe ꝼoꞃ ᵹoꝺeſ naman. [21] ⁊ þuꞃh ꝥ ᵹeꞅƿenc to ece ꞃeſte becom mid þæꞃe halᵹan teclan ⁊ ſuſannan. [22] Seo eaꝺiᵹa maꞃᵹaꞃeta ƿæſ. Ðeoꝺoꞅiuſ ꝺohteꞃ. ſe ƿæꞅ þæꞃe hæþenꞃe hehꝼæꝺeꞃ. ꝺeoꝼolᵹelꝺ he ƿuꞃþoꝺe. ⁊ ꝼæꝺꝺe hiꞅ ꝺohteꞃ. ꞅe ƿæſ mid halᵹum [24] ᵹaſte ᵹeꝼẏlleꝺ. ⁊ þuꞃh ꝼulƿiht heo ƿæſ ᵹeeꝺniƿoꝺ. heo ƿæſ ᵹeꞅealꝺ hiꞃe [25] ꝼoſtoꞃ moꝺeꞃ to ꝼæꝺenne. nih antiochia ꝺæꞃe ceaſtꞃe. ⁊ ꞅẏþþan hiꞃe [26] aᵹen moꝺoꞃ ꝼoꞃþᵹeꝼaꞃen ƿæſ. ſe ꝼoſtoꞃ moꝺoꞃ hi miccle ſƿẏþoꞃ [27] luꝼoꝺe þonne heo æꞃ ꝺẏꝺe. heo ƿæꞅ hiꞃe ꝼæꝺeꞃ ſƿiþe laþ. ⁊ ᵹoꝺe ſƿẏþe [28] leoꝼ. ⁊ mid þam þe heo ƿæꞅ xv ƿintꞃa ealꝺ. heo luſtꝼulloꝺe on hiꞃe [29] ꝼoꞅtoꞃ moꝺeꞃ huſe. heo ᵹehẏꞃꝺe maꞃtẏꞃa ᵹeꝼlitu. ꝼoꞃ þon þe mæniᵹ [30] bloꝺ ƿæſ aᵹoten on þam tiꝺum on eoꞃþan. ꝼoꞃ uꞃeſ ꝺꞃẏhtneſ naman [31] hælenꝺeſ cꞃiꞅteꞅ. ⁊ heo ƿæſ mid halᵹan ᵹaſte ᵹeꝼẏlꝺ. ⁊ hẏꞃe mæᵹþhaꝺ [32] ᵹoꝺe oꝺꝼæſte. Sume ꝺæᵹe þa mid þẏ þe heo ᵹeheolꝺ hẏꞃe ꝼoſtoꞃ moꝺoꞃ [33] ꞅceap. mid oþꞃum ꝼæmnum. hiꞃe heꞃꝺᵹemacum. Ða ꝼeꞃꝺe Olibꞃiuſ ſe [34] ᵹeꞃeꝼa ꝼꞃam aꞅia. to antiochia þæꞃe ceaſtꞃe. þa ᵹeſeh he þa eaꝺeᵹan (*fol.* 72) maꞃᵹaꞃetan be þam ƿeᵹe ꞅittan. ⁊ hꞃæꝺolice he hiꞃe ᵹẏꞃnꝺe. ⁊ cƿæþ [2] to hiꞅ þeᵹnum. Gonᵹaþ oꝼoſtlice. ⁊ ᵹeneomaþ þa ꝼæmnan. ⁊ axꞅiaþ [3] ᵹiꝼ heo biþ ꝼꞃeo ꝥ ic hiꞃe onꝼo me to ƿiꝼe. ⁊ ᵹiꝼ heo þeoƿ biþ ic ꞅẏlle ꝼih [4] ꝼoꞃ hiꞃe. ⁊ heo bẏþ me ꝼoꞃ cẏꝼeꞅe. ⁊ hẏꞃe biþ ƿeol on minum huſe. þa cempan [5] þa eoꝺan ⁊ hi ᵹenoman. Seo eaꝺeᵹa maꞃᵹaꞃeta þa onᵹan cꞃiſte [6] clẏƿian ⁊ þuꞅ cƿæþ. Gemilꞅa me ꝺꞃẏhten ⁊ ne læt þu mine ꞅaƿle mid aꞃleaſum. Ac ᵹeꝺo me bliſſian. ⁊ þe ſẏmble heꞃian. ⁊ ne læt þu næꝼꞃe mine [8] ꞅaƿle ne min lichoma. ƿẏꞃþan beꞅmitan. Ac ᵹeꞅenꝺ me to minꞃa ꞅƿiþꞃan [9] healꝼe ⁊ to þæꞃe ƿinſtꞃan ſibbe enᵹlaꞅ to ontẏnenne mine ſeꝼan. ⁊ to ⁊ſƿaꞃienꝺe mid bẏlꝺe þẏſſum aꞃleaꞅum. ⁊ þiſſum unꞃihtum cƿẏlleꞃan. Ic eom [11] nu ꝺꞃihten ſƿa ꞅƿa nẏtenu on miꝺꝺan ꝼeolꝺe. ⁊ ꞅƿa ꞅƿa ſƿæꞃƿe on nette. [12] ⁊ ſƿa ſƿa ꝼiꞅc on hoce. Geꝼẏlſt me min ꝺꞃihten. ⁊ ᵹehealꝺ me. ⁊ [13] ne ꝼoꞃlæt me on

arleasra handa. Ða cempam þa coman to þam ȝerefan. ⁊ cwædon. hlaford ne miht þu hi onfon. for þon to ȝode heo [15] ȝebiddaþ. se þe wæs ahanȝan fram iudeum. Olibrius se ȝerefa hi het [16] to him ȝelædon. ⁊ hire to cwæþ. of hwẏlcum cẏnne eart þu. saȝa me eart [17] þu friȝ oððe þeow. Se eadeȝa marȝareta him to cwæþ. ic eom friȝ. [18] Se ȝerefa hire to cwæþ hwẏlces ȝeleafan eart þu oþþe hwæt is þin [19] nama. heo andswarode ⁊ cwæþ. in drẏhtne ic eom ȝeciȝed. Se ȝerefa [20] hire to cwæþ. hwẏlcne ȝod beȝæst þu. Se halȝa marȝareta him to cwæþ. [21] ic ȝebidde on ealmihtiȝne ȝod. ⁊ on his sunu hælend crist. se þe minne [22] mæȝþhad unbesmiten ȝeheold. oþ þẏsne ⁊weardan dæȝ. Se ȝerefa hire [23] to cwæþ. clẏpest þu on þone crist þe mine fæderas ahenȝon. Seo halȝa [24] marȝareta him to cwæþ. þine fæderas crist ahenȝon. ⁊ þẏ hi forwurdon. Ac he þurh wunaþ on ecnẏsse. ⁊ his rice is a butan ende. Se ȝerefa [26] wæs þa swiþe ẏrre. ⁊ het þa halȝan marȝaretan on karcerne betẏnan [27] oþ ꝥ he ȝeþohte hu he hire mæȝþhad forswilde. Se ȝerefa hire to cw̄. [28] ȝif þu ne ȝebiddest þe on min ȝod min swurd sceal fandian þin lichaman [29] ⁊ ealle þine ban ic tobrẏsiȝe. Gif þu me ȝehẏrest ⁊ on minne ȝod ȝelæfst [30] æt foran eallum þissum folce ic þe to weþe. ꝥ ic þe onfo me to wife ⁊ þe [31] bẏþ swa wel swa me is. Marȝareta him to cwæþ. for þon ic sẏlle minne [32] lichoman in tintreȝo. ꝥ min sawle mid soþfæstum sawlum ȝereste. Se ȝerefa hi het þa ahon. ⁊ mid smalum ȝẏrdum swinȝan. Se halȝa marȝa[34]reta beseah up to heofonum. ⁊ cw̄. on þe drihten ic ȝelæfæ. ꝥ ic ne si [35] ȝescend. loce on me. ⁊ ȝemiltsa me of arleasra honda. ⁊ of honda þẏsses [1] cwẏlleras þẏ læs min heorte her on eȝe sẏ. Send me hælo. ꝥ sẏn leohte [2] mine witu. ⁊ ꝥ min sar me cẏme to ȝefean. ⁊ mid þẏ þe heo þus [3] ȝebæd. þa cwelleras swunȝon hire merwen lichaman. ꝥ blod fleow [4] on eorþan swa swa wæter deþ of þam clænestan wẏllspringe. Se ȝerefa [5] hire to cwæþ eala marȝareta ȝelæf on me. ⁊ þe bẏþ wel ofer oþre [6] wif. ⁊ ealle þa

fæmnan þe þær stoden ƿeopen bitterlice for þæm [7] blode. ⁊ cƿædon. eala margareta soþlice ƿe sariaþ ealle. for þon þe [8] ƿe seoþ hnacod þinne lichaman beon cƿylmed. þes gerefa is sƿiþe [9] hatheort. ⁊ he ƿe ƿile forleosan. ⁊ þin gemynd of eorðan adiligan [10] gelæf on hine. ⁊ þu leofast. Se halga margareta him to cƿæþ. eala [11] ge yfelan þehteras. gangaþ ge ƿif to eoƿrum husum. ⁊ ge ƿeras to eoƿrum [12] ƿeorcum. god me is fultumiende. for þon nelle ic eoƿ geheran. ne ic [13] næfre me ne gebidde on eoƿer god. se þe is dumb ⁊ deaf. Ac geleafaþ [14] on min god. se þe is strang on mægenne. ⁊ hrædlice he gehyrþ þa þe [15] on hine gelæfaþ. ⁊ heo cƿæþ. to þam gerefan. eala þu ungeþunggena hund [⁊ þu ungefylled-lican dracan mannes ofen.] min god me [17] is fultumiend. ⁊ ƿeah þu min lichama geƿeald hæbbe crist genereþ [18] min saƿle of þinre þare egeslican honda. Seo halga margareta besæh to heofonum ⁊ cƿæð. gestrangie me lifes gast. ꝥ min gebed [20] þurh heofonum gefare. ⁊ þæt hit astige æt foran þin gesihþe. [21] ⁊ gesend me þinne þone halgan gast fram heo-fonum se cyme [22] to fultum ꝥ ic gehealde ungeƿæmmd minne mægþhad. ⁊ þæt ic geseo [23] mine ƿiþerƿeardan se þe ƿiþ me gefihtaþ synna to ansyna. ⁊ ꝥ sy bysen [24] ⁊ blæda eallum fæm-num þe on þe geleuat. for þon þin nama is [25] gebletsod on ƿeorulde. þa cæmpan þa eodon ⁊ cƿylmdon hire lichaman. Ða beƿrah se arleasa gerefa his ansyna mid his hacelan [27] for þon þe he ne mihte on hire locian. for þæm blode. ⁊ cƿ. to þære [28] fæmnan. for hƿon ne gehyrsumast þu min ƿord. ne þu ne þin sylf [29] mildsigende. efne þin lichoma is cƿylmd. for minum þam egeslican [30] dome. geþafa me. ⁊ gebid þe on min god. þy læs þu deaþe sƿiltast [31] gif þu me ne gehyrast. min sƿeord sceal ƿealdan þin lihoman. [32] Gif þu me gehyræst æt foran eallum þissum folce. ic þe to [33] cƿeþe. ꝥ ic þe onfo me to ƿife. Se halga margareta him to cƿæþ. eala. [34] þu unsnotra. for þon ic sylle mine lichaman in tintrego. ꝥ min [35] saƿul sy ge-sygefæst on heofonum. Se gerefa hie het on þystrum car-

cerne (*folio* 73) betýnan. ⁊ mid þam þe heo eode þær in. hio gebletsode eall inre lichaman mid cristes rode tacne. ⁊ ongan hire handan ⁊ þus cweþan. Loce [3] on me ⁊ gemildsa me drihten. for þon þe ic ane beo. ⁊ min [4] fæder he me forlet. ne læt þu me min drihten. ac gemiltsa me [5] for þon þe ic ongete ꝥ þu bist dema cwuca ⁊ deaþe. dem nu betwux me ⁊ þýssum deoflum. efne ic sarige on minum witum. Ne ýrsa þu [7] wiþ me min drihten. for þon þe þu wast ꝥ ic sýlle min sawle for þe. [8] þu eart gebletsod on weorlde. Ic þa þeotimus hire wæs fædende mid [9] hlafe ⁊ mid wætre. ⁊ ic sæh þurh ehþýrl eal hire geflit þe heo hæfde [10] wið ða arleasan deofle. ⁊ ic wrat eall hire gebed. þa eode ut of [11] þæs karcernes hwomme swiþe egeslic draca. missenlices hiwes. his [12] loccas ⁊ his beard wæron gýlden geþuht. ⁊ his teþ wæron swilc swa [13] asniden isen. ⁊ his egan scinan swa searagým. ⁊ ut æt his nosu eode [14] micel smocca ⁊ his tungla eþode ⁊ micel fulnesse he dýde on þæm [15] karcernne ⁊ he hig þa arærde. ⁊ he hwýstlode strangle stemne. [16] Ða wæs geworden micel leoht on þæm þýstran karcern of ðæm [17] fýre þe ut eode of þæs dracan muþe. Se halgæ fæmnæ wæs þa geworden swiþe fýrht. ⁊ gebigde hire cneowu on eorþan. ⁊ aþenoda hire [19] honda on gebēde ⁊ þus cwæþ. God adwýsc þæs miclan dracan mægen. [20] ⁊ gemildsa me þearfendra ⁊ earforþra ⁊ ne læt ðu me næfre forwýrðan. Ac gescýld me wiþ þýs wildeor. ⁊ mid þý þe heo þus bæd [22] se draca sette his muþ ofer þære halgan fæmnan heafod. ⁊ hire [23] forswealh. Ac cristes rode tacen þe seo halga margareta worhte [24] dracan innoþe se hine toslat on twægen dælas. ⁊ se halgæ [25] fæmna eode ut of þæs dracan innoþe ungewæmmed. ⁊ on þære ilcan [26] tide gesæh heo on hire wýnstran healfe ænne deofol sittend swilc [27] an sweartne man. ⁊ his honda to his cneowum gebundenne. ⁊ mid þý þe [28] heo þinne gesæh. heo gebæd to drihtene ⁊ þus cw̄. Ic þe herige ⁊ wuldrige [29] þu undeadlica kýning. þu eart geleafan trýmnýsse. ⁊ ælcra snotra [30] fruma. ⁊ æghwýlcre strengþo

staþol. Nu ic geseo min geleafan[31] bloƿende. ⁊ min saƿle geseonde. ⁊ þysne dracan acƿealdne licgean.[32] þancas ic þe secge þu halga. ⁊ þu undeadlica god. þu eart ealra[33] hælende hælend. si þin nama gebletsod on ƿeorulde. ⁊ mid þy[34] þe heo þus gebæd. se deofol up aras ⁊ genam þa halgan fæmnan[35] hond. ⁊ cƿ̄. ꝥ genihtsumaþ ꝥ þu dydest. Geƿit fram me for þon[1] þe ic geseo þe on forhæfdnesse þurh ƿunian. Ic sende to þe hrufum[2] min broþur on dracan gelicnesse. to þam ꝥ he þe forsƿulge. ⁊[3] þin mægþhad ⁊ þin ƿlite forlure. ⁊ þin gemynd of eorþan adylgan.[4] þu hine þonne mid cristes rode tacen acƿealdest. ⁊ nu þu ƿilt me[5] acƿyllan. Ac ic bidde þe for þin mægþhad ꝥ þu me ne gesƿinge.[6] Seo halga margareta gegrap þa deofol be þæm locce. ⁊ hine on[7] eorþan aƿearp. ⁊ his sƿyþran ege ut astang ⁊ ealle his ban heo[8] to brysde. ⁊ sette hire sƿiþran fott ofer his sƿyre. ⁊ him to cƿæþ. Geƿit fram minum mægþhade. crist me is fultumiend. for þon his nama is scinend on ƿeorulde. ⁊ mid þy þe heo þus cƿæþ. þær scan sƿiþe[11] micel leoht on þæm þystran quarterne. ⁊ cristes rode ƿæs geseƿen fram[12] eorþan up oþ heofen. ⁊ an hƿit culfre stod ofer þære rode ⁊ heo[13] spræc ⁊ þus cƿæþ. Secg me margareta þu þe þurh mægþhad gyrndest þære eacan rice. ⁊ for þon hit biþ þe geseald mid abraham[15] ⁊ mid Isaac ⁊ iacob. Eadig eart þu þe þone feond oferswiþdest.[16] seo halga margareta þa cƿæþ. ƿuldor þe sy crist. þu þe ane dest mænig ƿuldor. Ic þe ƿuldrige ⁊ herige for þon þu eart halig ⁊ micel[18] on eallum þingum. þu þe gemedomast gecyþ þonne þinre þeoƿen ꝥ þu[19] eart ane hiht ealra lifendra on þe. Seo culfræ þa ƿæs eft sprecende[20] ⁊ cƿæþ. Margareta. axie þone þe þu hæfst under þinum fotum be[21] his dædum. ⁊ he cyþ þe eall his ƿeorc ⁊ mid þy þe þu hine hæfst[22] ofersƿiþd þu cymst to me. Seo halga margareta þa cƿæþ to þæm deofle hƿæt is þin nama. þu unclæne gast. se deofol hire to cƿæþ þu[24] cristes þeoƿ. ahef þin fot of min sƿira. ꝥ ic mine ban lihƿan[25] gereste. ⁊

ic þe sæʒce ealle mine dæda. Seo halʒa ƿæmne þa ahof [26] hire fot of his sƿire. ꝥ deofol þa cƿæþ an onʒan. Maneʒra soþfæstra manna ic ʒenam ⁊ ic ʒefæht ƿiþ him ⁊ ne mihte me nan [28] ofersƿiþan. ac þu min eʒe ut astunʒe. ⁊ ealle mine ban to brisdest ⁊ min broþor acƿealdest. Nu ic ʒeseo crist ƿunian on þe. ⁊ [30] þu dest ealle soþfæsnesse. Ic heom ableonde hera sefan. ⁊ ic hi [31] ʒedyde oferʒeotan þa heofenlican snyttro. ⁊ mid þy þe hy on [32] slæpe ƿæron. ic com ofer hi ⁊ þa þe ic ne mihte of þam bedde [33] adon. ic hi dyde on þæm sylfan slæpe synʒian. Nu þonne fram [34] anre ʒinʒre fæmnan ic eom ofersƿiþd. hƿæt do ic nu for [35] þon þe ealle mine ƿæpne synt tobrecenne. ⁊ me ealra sƿiþast (*folio* 74) ʒedræfþ ꝥ þin fæder ⁊ þin modor mine ƿæron. ⁊ þu ane ƿiþ me ⁊ ƿið eall [2] hire cneorise cristes ʒefylʒendum þurh þone deofla mæʒen eall to nahte [3] ʒebiþ. Se halʒa fæmne him to cƿæþ. saʒa me þin cynn. ⁊ hƿa þe cende. [4] deofol hire to cƿæþ. Sæcʒ me marʒareta hƿanon is þin lif. ⁊ þin lichama. ⁊ hƿanon is þin sapul. ⁊ þin ʒeleafa. oþþe hu ƿæs crist ƿuniend [6] on þe. Saʒæ me þis. þonne secʒe ic þe ealle mine dæde. Se halʒa fæmne [7] him andsƿarode ⁊ cƿæþ. Nys me alifed ꝥ ic þe to secʒa. for þon þu ne eart [8] ƿyrþe mine stefne to ʒehyrenne. Godes bebodu ic ƿille ʒehyran. ⁊ ꝥ ʒecyþan [9] ⁊ þu deofol adumbe nu. for þon þe ic nelle nan ƿord ma of þinum [10] muþe ʒehyran. ⁊ hrædlice se eorþe forsƿalʒ þone deofol. ʒrimlice.

[11] Ða on oþran dæʒe ʒehet se ʒerefa þa halʒan fæmnan to him ʒelædan. ⁊ mid þy þe heo ƿæs ut aʒanʒende. heo ʒebletsode eall hira [13] lichoma mid cristes rode tacen. Se ʒerefa hire to cƿæþ. eala marʒareta ʒelæf on me. ⁊ ʒebid þe to minum ʒode. Se halʒa marʒareta [15] him to cƿæþ. soþlice þe ʒedafenaþ on min ʒod to ʒebiddanne. Se ʒerefa ƿearþ þa sƿyþe yrre. ⁊ het hi ahon ⁊ mid kandelum byrnan. [17] ⁊ syþþan dydan þa nyxtan sƿa heom beboden ƿæs. Se halʒa marʒareta [18] þa ciʒde ⁊ cƿæþ. Nelle ic næfre me ʒebiddan on eoƿerne ʒod. se þe is [19] dumb. ⁊ deaf. Ne maʒon ʒe ofer-

swyþan clæne fæmnan· crist sylf ge [20] gebletsode min lichaman ⁊ min sawle he fylleþ wuldres beh· Se arleasa gerefa het þider bringen mycel leaden fæt· ⁊ het hit mid [22] wætere afyllan· ⁊ dyde hit ælen swyþe hat· ⁊ het bindan fet ⁊ honda [23] þare halgan fæmnan· ⁊ þær ondon· Ða cwylras dyden swa heom be [24] boden wæs· Se eadega margareta locade on heofonum· ⁊ cwæþ· Drihten god ealmihtig þu þe eardest on heofonum· geunne me ꝥ þis wæter sy me to hælo· ⁊ to lihtnesse· ⁊ to fulwihtes bæþ· una springende [27] ꝥ hit me awea to þam eacan life· ⁊ awyrp me fram ealle mine synne [28] ⁊ gehæl me on þinum wuldre· for þon þe þu eart gebletsod on weorulde· [29] ⁊ mid þy þe ꝥ gebed wæs gefylde swa wearþ þær micel eorþhrærnesse [30] geworden· ⁊ on þære ylcan tid· com culfre of heofonum hæbbende [31] beh on muþe· ⁊ raþe wæron alysde· fet· ⁊ honda þære halgan fæmnan· ⁊ heo eode up of þæm wætere god herigende ⁊ wuldrigende· [33] ⁊ þus cwæþ· wuldor ic þe secge drihten god hælend crist· for þon þe [34] þe þu me onlihtest ⁊ wuldradest· ⁊ þu me wære mildsiend þinre þeowene þu eart bletsod on weorlde· ⁊ mid þy þe heo cwæþ· AMEN·

[1] Stefn wæs geworden of heofonum þus cweþende· Cum margareta· to heofonum· Eadig eart þu þe mægþhad gyrndest· þurh þon þingum þu [3] eart eadig on ecnesse· ⁊ on þære ilcan tid gelæfde þæs folces . xv . þusenda manna butan wif ⁊ cild· Olibrius se gerefa het acwyllan ealle þa [5] þæ on crist gelæfdon· ⁊ hi wæron acwealde on limes feold butan ærmenige þære ceastre· ⁊ æfter heom he het acwyllan þa eadegan [7] margaretan ⁊ mid swurde ofslean· Ða cwyllras læddon hi þa butan þara ceastre wealþas· ⁊ þa an of heom cwæþ· His nama wæs [9] malchus gehaten· Aþene þin sweora ⁊ onfoh min swurd· ⁊ gemildsa [10] me for þon þe ic her geseo crist standand mid his englum· Margareta þa cwæþ· Ic bidde þe broþor gif þu her crist geseost· are me oþ ꝥ [12] ic me gebidde to him ⁊ min gast oþfæste· Se cwyllere hyre to cwæþ· bid [13] swa

hƿæꞇ ſƿa þu ƿılle· Se eaꝺeᵹa maꞃᵹaꞃeꞇa þa onᵹan bıꝺꝺan ⁊ þuſ [14] cƿeþan· Goꝺ þu þe heoꝼen mıꝺ honꝺa ᵹemeꞇꞇeſꞇ· ⁊ eoꞃþan on þınꞃe [15] ꝼẏꞅꞇ beꞇẏnꝺeſꞇ· ᵹeheꞃ mıne bena· ꝥ ꞅƿa hƿılc man ſƿa ƿꞃıꞇeþ mıne [16] þꞃopunᵹa· oþþe hı ᵹeheꞃaþ ꞃæꝺan oꝼ þæꞃe ꞇıꝺe ſẏn aꝺẏlᵹaꝺe hıꞃa [17] ꞅẏnna oþþe ᵹıꝼ hƿılc man leohꞇ ꝺeþ on mınum cıꞃıcan oꝼ hıſ ᵹeƿınne· be ꞅƿa hƿẏlcne ᵹẏlꞇe ſƿa he bıꝺꝺe ꝼoꞃᵹıꝼeneſſe· ne ſı hım [19] ꞅe ſẏnna ᵹeꞇeolꝺ· Ic bıꝺꝺe þe ꝺꞃıhꞇen· ꝥ ᵹıꝼ hƿılc mon ſı ᵹemēꞇoꝺ [20] on þınum þam eᵹeſlıcan ꝺome· ⁊ he ſı ᵹemınꝺıᵹ mınum naman· ⁊ þıneꞅ· ᵹeꝼꞃeolꞅa hıne ꝺꞃıhꞇen oꝼ ꞇınꞇꞃeᵹo· Geꞇ ıc þe bıꝺꝺe ꝺꞃıhꞇen [22] ꝥ ꞅe þe ꞃæꞃꝺeþ boc mıneꞅ maꞃꞇıꞃhaꝺeſ· oþþe on hıꞅ huſe hæbbe· ſẏ [23] hıſ ſẏnna alæꞇneſſe ꝼoꞃ þon þe ƿe ſẏnꝺon ꝼlæſc ⁊ bloꝺ· æꝼꞃe ſẏnᵹıenꝺe· ⁊ næꝼꞃe ablınnenꝺe· Geꞇ ıc þe bıꝺꝺe ꝥ ꞅe þe cẏꞃcan ꞇımbꞃıᵹe on [25] mınum naman· ⁊ þæꞃ aƿꞃıꞇe mın þꞃopunᵹ· oþþe oꝼ hıſ ᵹeƿınne ᵹebıcᵹe· ſenꝺ on hıne ꝺꞃıhꞇen þone halᵹan ᵹaꞅꞇ· ⁊ þæꞃ boc ſẏ mıneꞅ maꞃꞇẏꞃhaꝺeſ· ne ſẏ þæꞃ ᵹeboꞃen blınꝺ cılꝺ ne healꞇ· ne [28] ꝺumb· ne ꝺeaꝼ· ne ꝼꞃam unclænum ᵹaſꞇe ᵹeſpenꞇ· Ac ſẏ þæꞃ ſıb [29] ⁊ luꝼu ⁊ ſoþꝼæſꞇneſſe ᵹaſꞇ· ⁊ ſe þe þæꞃ bıꝺꝺeþ hıꞅ ſẏnna ꝼoꞃᵹıꝼneſſe [30] ᵹecẏþ hım ꝺꞃıhꞇen· Ða ƿæꞅ ſꞇeꝼn ᵹeƿoꞃꝺen oꝼ heoꝼonum mıꝺ [31] þunꞃe· ⁊ culꝼꞃe com beꞃenꝺe ꞃoꝺe· ⁊ cƿæþ· Aꞃıſ maꞃᵹaꞃeꞇa eaꝺıᵹ [32] ƿæſ ſe ınnoþ ꞅe þe þe ᵹebæꞃ ꝼoꞃ þon þe ᵹemano ealle þınᵹc [33] on þınum ᵹebeꝺ· Ðuꞃh enᵹla mæᵹen ıc þe ſƿeꞃıᵹe ꝥ ſƿa hƿæꞇ ſƿa [34] þu bæꝺe eall hıꞇ bıþ ᵹeheꞃeꝺ· æꞇ ꝼoꞃan ᵹoꝺeꞅ ᵹeſẏhþe· ⁊ ꞅƿa [35] hƿæꞇ ꞅƿa þu ƿæꞃe ᵹemẏnꝺıᵹ ꝥ ꝼoꞃᵹıꝼeþ þe ᵹoꝺ· Goꝺ ᵹeꞅæꞇꞇeꞇ (*folio* 75) on þınum cẏꞃcan þꞃeo hunꝺ enᵹla ꞇo þon ꝥ hı onꝼoþ ælc þæꞃa [2] manna bena þe ꞇo ꝺꞃıhꞇen clẏpaþ on þınum naman hıꞃa ſẏnna [3] ſẏnꞇ aꝺẏlᵹoꝺe· Nu ᵹıꞇ ıc cẏþe þe ꝥ enᵹlaſ cumaþ onᵹean þe· ⁊ neamaþ þın heaꝼoꝺ ⁊ læꝺaþ hıꞇ on neoꞃxna ƿonᵹe· ⁊ þın lıchama bıþ [5] ƿuꞃþꝼul mıꝺ mannum· ꝥ ſƿa hƿa ꞅƿa ahƿıneþ þın ꞃelıquıaſ· oꝼ [6] þæꞃe ꞇıꝺe ꝼꞃam ſƿa hƿẏlcꞃe unꞇꞃumneſſe ꞅƿa he hæꝼþ he bıþ ᵹehælꝺ· ⁊ þæꞃ þın ꞃelıquıaſ beoþ· oþþe boc þıneſ maꞃꞇıꞃhæꝺeſ ne nealæcþ þæꞃ naþoꞃ ne ẏꝼel ne ſe un-

clæne ʒast· Ac þær biþ sib[9] ⁊ lufu· ⁊ soþfæstnesse· ⁊ blis· ⁊ ʒefean· ⁊ næniʒ on neorxna ƿonʒe mare[10] ʒemetod mid meder ealra ʒesceppendes· nim þe þreo fæmnan· ⁊ se þe[11] þin naman of ealra heortan ciʒeþ mid tearum aʒotennesse· he biþ[12] ʒefreolsad frā eallū his sẏnnum· Eadiʒ þu eart ⁊ þa þe þurh þe ʒelæfað ⁊ se stoƿ þær þu to ʒefundest· Cum hrædlice to þære stoƿe þe þe[14] is ʒeʒearƿod· ⁊ sit on þa sƿiþran healfe þære eadeʒan teclan ⁊ susannan· Eadiʒ þu eart þu þe mæʒþhad ʒeheolde· Cum nu ʒodes lamb ic[16] þin anbīde· Se halʒa marʒareta besæh on hire embhƿẏrft ⁊ to cƿæþ[17] Ic eoƿ bidde þurh naman ures drihtnes hælendes xpēs· ꝥ he eoƿ sẏlle[18] eoƿra sẏnna forʒẏfnesse· ⁊ eoƿ ʒedon rixian on heofona rice· þancas ic þe secʒe se þe me ʒeƿuldrade ⁊ ʒeƿurþade on soþfæstra noman·[20] Ic hine heriʒe ⁊ bletsiʒe se þe risaþ on ƿorulde· ⁊ æfter ꝥ ʒebed[21] heo hire up ahrærde ⁊ cƿæþ to þam cƿẏllere· Broþor ʒenim þin[22] sƿurd ⁊ ʒecƿille me for þon þe nu ʒet ic ofersƿẏþde þẏsne middanʒeard ʒedem ic þæt· ne ic ne acƿẏlle haliʒ ʒodedes fæmne· God ƿæs[24] sprecende beforan me to þe· ne eam ic dẏrstiʒ ꝥ to donne· Se halʒa[25] marʒareta cƿæþ to him· ʒif þu ꝥ ne dest næfst þu dæl mid me on[26] neorxna ƿonʒe· Se cƿẏlra þa mid ʒefẏrhto ʒenam his sƿurd· ⁊[27] hire heafod of asloh· ⁊ ʒehƿẏrfde hine sẏlfne· ⁊ cƿæþ· Drihten ne settæ[28] þu me þis on sẏnnæ ⁊ hine sẏlfne mid his sƿurd of astaʒ ⁊ ʒefeol[29] to þære eadeʒan fæmnan sƿẏþran healfe þider coman þa þusend[30] enʒla ofer þære halʒan marʒaretan lichaman ⁊ ʒebletsodon hine·[31] Ða coman tƿelf enʒlas ⁊ ʒenaman hire heafod on hira fædmum[32] ⁊ hi sunʒon· ⁊ cƿædon· Ðu halʒa þu halʒa þu halʒa· drihten ʒod[33] ƿeoroda ƿuldor kẏnincʒ, fulle sẏndon heofonas ⁊ eorþan þines[34] ƿuldres· ⁊ þus sinʒende hi hit ʒesætton on neorxna ƿonʒe· ⁊ ealle[35] þa þe ƿonnhæle ƿæron healtte· ⁊ blinde· dumbe· ⁊ deafe· ⁊ hi ʒe[1] ʒehrinon þære halʒan fæmnan lichaman ealle hi ƿurdon ʒehælde·[2] ⁊ enʒla stefn ƿæs ʒehered ofer hire lichaman þus cƿeþende· Eadiʒ[3]

eart þu ⁊ þa þe þurh þe gelæfeþ. for þon þe þu ƿunne reste a oþ ende[4] mid halgum fæmnum. ⁊ ne be þu forhfull be þinum halgan lichaman[5] for þon þe he is forlætan on eorþan. to þon ꝥ swa hƿylc mann swa[6] hrineþ þine reliquias oþþe þine ban. on þære tide syn adilgode hira synna[7] ⁊ hira nama ƿritan on lifes bocum. Ic þeotimus genam þa reliquias þære[8] halgan fæmnan. ⁊ hi gesætte on nire scrin ꝥ ic sylf ær of stane geworhte. ⁊ mid swotum ƿyrtum gesweotte. ⁊ ic hit geheold on rumes siþ[10] ƿifes huse hire nama ƿæs sinclētica. Ic þeotimus ƿæs þe hire geþenode mid hlafe. ⁊ mid ƿætere ⁊ ic gesæh eall hire geflit þe heo hæfde[12] ƿiþ þone arleasan deoflā. ⁊ hire gebed ic aƿrat. ⁊ ic hit gesende to[13] eallum cristenum mannum. ⁊ se halga margareta gefylde hire þrowung[14] on iulius monþe. on þone þreo ⁊ tƿentegþan dæge. Ealle þa þe þis[15] gehýraþ on heortan ƿesaþ onbryrdad ⁊ þa þe drihten crist biddaþ[16] ⁊ on hire gelifaþ. ⁊ gemindoþ þære halgan margaretan. ꝥ he mid hira[17] benum us offæste on sihþe hælendes cristes. þam sý ƿuldor. ⁊ lof. ⁊ ƿurðmynt. ⁊ þrým ⁊ anƿeald ⁊ micelnýs. on ealra ƿorulda ƿoruld. soþlice[19] a butan ænigum ende. Amen.

DE GENERATIONE HOMINVM.

MS. Cott. Tiberius, A. III. fol. 38. b.

Her onginð secgan ýmbe mannes gecýnde. hu he on his moder innoþe to men geƿýrðeð. ærest þæs mannes brægen bið geƿorden on his moder innoþe. þonne bið ꝥ brægen utan mid reaman beƿefen on þære syxtan ƿucan. On oðrum mon e þa ædron beoð geƿorden. on lxv ⁊ þreo hundræd scýtran ⁊ lengran hi beoð todælede ⁊ ꝥ blod þonne floƿeð on þa fet ⁊ uppan þa handa. ⁊ he þonne býþ on limum todæled. ⁊ to somne geapað. On þam þriddum monþe (*fol.* 39) he biþ man butan saple. On þam feorþan monþe he

bıð on lımum ſtaþolfæſt. On þam fıftan monþe he bıþ cpıca. ⁊ peaxeð. ⁊ ſeo moðuꞃ lıð pıtleaſ. ⁊ þonne þa ꞃıbb beoð ʒepoꞃðen. þonne ʒelımpð þæꞃæ manıʒfealð ſaꞃ þonne þæſ býꞃþneſ lıc on hıꞃe ınnoþe ſeýpıʒenðe bıð. On þam ııþam ſýxtan monþe he býþ ʒehýð. ⁊ ban beoð peaxenðe. On þam ſeofoþan monþe. þa tan ⁊ þa fınʒꞃaſ beoð peaxenðe. On þam eahtoþan monþe hım beoð þa bꞃeoſt þınʒ pexenðe. ⁊ heoꞃte ⁊ bloð ⁊ he bıð eall ſtaþolfæſtlıce ʒeſeteð. On þam nıʒoþan monþe pıtoðlıce pıfum bıð cuð hpæþeꞃ hı cennan maʒon. On þam teoþan monþe ꝥ pıf ne ʒeðıʒð hýꞃe feoꞃe ʒıf ꝥ beaꞃn accenneð ne bıþ. foꞃ þam þe hıt ın þam maʒan pýꞃð hıt to feoꞃhaðle oftoſt on tıpeſ nıht.

MAMBRES MAGICVS.

MS. Cott. Tiberius, B. V. fol. 87.

Heꞃ ſeʒð hu mambꞃes ontýnðe ða ðꞃýlıcan bec hıſ bꞃeðeꞃ ıamneſ ⁊ hım ʒeopenuðe þa heaʒoꞃune ðæſ ðeofelʒılðeſ hıſ bꞃoðuꞃ.

Anðſpaꞃoðe hım ıamneſ ſaul þýſſum p[oꞃðum]. þu bꞃoðoꞃ ıc naht unꞃıhtlıce eom ðeað ac ſoðlıce ⁊ ꞃıhtlıce ıc eom ðeað ⁊ ʒoðeſ [ðo]m pıð me stanðeð foꞃ þam þe ıc pæſ ana ſlıceꞃa [?] þonne ealle oðꞃe ðꞃýaſ ⁊ ıc pıðſtoð t[þam] ʒe-bꞃoðꞃum moýſeſ hatte ⁊ ââꞃon þa poꞃhtan ða mıcclan tacna ⁊ foꞃebeac[n] foꞃ þan ıc eom ðeað ⁊ foꞃ þam ıc eom ʒe-[l]eðð on helpaꞃa ꞃıce mıð. þæꞃ ıs ſeo mıccle [býꞃn]nýſ þæſ ecan pıteſ. ⁊ þæꞃ ıſ se seað þæſ sınʒ [aleſ] suſleſ þanon ne býð ænıʒ upp aðon. Nu [mın] bꞃoðeꞃ mambꞃe behealð þe on þınum lıf[e] ꝥ þu ðo pel þınum beaꞃnum ⁊ þınum fꞃeon[ð]-um foꞃ þan þe on helle ne býð naꞃıht ʒoðeſ nemðe unꞃotnýſ ⁊ þýſtꞃu ⁊ æfteꞃ þam þe þu ðeað bıst þonne cýmſt þu to helle ⁊ betpıx ðeaðum mannum bıð þın eaꞃðınʒſtop nıðeꞃ on eoꞃðan ⁊ þın ſeað bıð tpeʒea cubıta pıð ⁊ feopꞃa lanʒ.

MS. Cott. Nero, D. VIII. fol. 169. a.

Semper memor tui etiam inter dubia bellorumque nostrorum pericula, karissime præceptor, ac secundum matrem meam sororesque meas, acceptissime, et quum te deditum philosophiæ noveram scribendum tibi putavi de regionibus indie ac de statu cœli innumerisque serpentum et hominum ferarumque generibus existimaui ut aliquid per nouarum rerum cognitionem studio et ingenio possit accedere [*ad fol.* 104 *b.*] quanquam in te consummata prudentia nullumque adiutorium expostulet ratio doctrinæ. . . . Tamen ut mea gesta cognosceres, que diligis, et ne quod inuisitatum haberes ea que in india uidi per summos labores ac pericula macedonum scribenda tibi putaui. Etenim sunt digna memorie singula, ac multis coaceruata quemadmodum inspexi. Non crediderim cuiquam esse tot prodigia nisi subiecta meis oculis ipse prius cuncta ponderauissem. Mirandum est terra quantum aut bonarum rerum pariat aut malorum contemplatrix existat. et parens publica ferarum ac fructuum metallorumque atque animalium. quodsi omnia liceat intueri homini uix suffectura tot uarietatibus ipsa crediderim nomina. Sed ego de his que primum cognoui eloquar, daturus operam ne aut fabulæ. [*ad fol.* 105.] aut turpi mendacio dignus efficiar. Etiam naturam animi mei . . . . non ignoras, solere me terminum equitatis custodire, et parcius loqui quam gesta sint omnia. Et nunc spero quod agnoscis, nichil me tanquam captantem iactantemque gloriam militiæ nostræ asserere. que utinam minus fuissent laboriosa . . . Ago gratias macedonie iuuenum uirtuti et inuicto exercitui nostro quod in patientia mea perseuerarent ut rex regum appeller. Quo tibi meo titulo misso, letare, karissime præceptor . . . . nunc tibi et Olimpiadi matri mee sororibusque meis de singulis regni mei commodis scribebam, que tibi et illis communia esse arbitror. Idque nisi [*ad fol.* 105 *b.*] feceris parum de nobis simpliciter iudicare uideberis. Prioribus litteris significaueram de solis luneque eclipsi. et de constantia syderum aerisque indiciis, que non sine magna cura ordinata tibi misi. et has nouas explicaturus his-

torias omnia cartis commendabo. Que cum relegis: scito esse talia que cura alexandri tui complecti decuerant. Mense maio rege persarum dario apud gangem amnem superato acceptaque in conditiones omni eius regione, ordinarios propraetoresque nostros proposuimus, orientis prouinciis multisque opibus regalibus ditati; ut in priori epistola significaveram tibi. Quare nunc ne sim scribendi multiplex [*ad fol.* 106.] priora facta iam praecognita praetereo. Mense iulio deficiente in india faciacem peruenimus, ubi mira celeritate poro rege deuicto, potiti ingentibus diuitiis regia gaza repleti sumus. sed ... scribere de innumerabili exercitu eius in quo fuerint permultæ peditum copias (*copiæ*), xvi milia equitum, octingente quadrige, omnes falcate. captisque elephantis quadringentis qui superpositas cum armatis iactatoribus turres gestauerant. [*ad fol.* 106 *b.*] Ipsam urbem regiam pori domumque armis inuasimus. In qua columnas aureas solidasque ingenti grossitudine atque altitudine cum suis capitulis ad modum quadringentas enumerauimus, auratosque parietes laminarum digitalium grossitudine. Quas cum estimare uellem aliquibus locis intercidi. Vineamque solidam auro argentoque inter columnas pendentem miratus sum. in qua folia aurea racemique cristallinis ligis erant interpositi, distinguentibus smaragdis. Talami cubiliaque margaritis unionibusque et carbunculis et ebenina lacunaria nitebant testudinibus cupressinis quibus lauari [*ad fol.* 115.] in insigni loco et in balnearibus erant soliti. Aureeque solideque cum crateribus aureis statue innumerique thesauri .... Gemmea et crystallina electrinaque uasa potatoria et sextariola multa aurea inuenimus et rara argentea. Quibus in potestatem redactis interiorem indiam perspicere cupiens .. caspias portas peruenimus exercitu ubi cum fertilissimarum regionum admirarer felicitatem, quondam gaudio digna cognoueram loca, quanquam prædixerant nobis incolæ regionis eius ne [*ad fol.* 115 *b.*] serpentes et rapida ferarum genera incideremus, que plurima uallibus et campis siluisque ac montibus habitabant. nemorum saxorumque latebris occulta. Sed ego ut fugientem ea pugna porum primum assequerer antequam in desertas orbis terrarum abiret solitudines compendiosa magis quam tuta itinera eligere malui. Acceptis igitur .cl. ducibus qui breuitates itinerum nouerant mense augusto per feruentes sole arenasque et egentia humoris loca profectus sum, pollicitus his præmia qui nos periti regionum ducebant per ignota indie loca si me cum

incolumi exercitu in bactriacen perduxissent penitusque remotos ad abditos seres que gens foliis arborum ex siluestri uellere [*ad fol.* 116.] uestes detexunt. Sed illi maiorem hosti quam mihi fauorem accommodantes efficere pergebant ut nos in execrabilia serpentum et rapida ferarum beluarumque genera ignotos regionum inducerent. . . Tum ego cernens ex parte mea id accidisse qui utilia consilia spreueram amicorum . . et . . hominum qui dixerant mihi ne festinarem, imperaui militibus omnibus ut armis induti agmen sequerentur. Propterea quod auri ex rapina margaritarumque non paruam secum prædam ueherent timendum esset ne occulto hostes sua ablaturi uictoribus insidiarentur. Et sane miles [*ad fol.* 116 *b.*] ita locupletatus est ut uix ferre pondus auri posset. Accedebatque armorum non parua grauitas quæ omnia ego aureis incluseram laminis. Ita totum agmen me ueluti sidere aut fulgore clarum radiantibus auro insignibusque sequebatur cum signis et uexillis. Fuitque inter uarietates spectaculorum in conspiciendo talem exercitum, qui ornatu pariter ac uiribus inter gentes ceteras eminebant. Ego certe respiciens felicitatem meam insigni numero iuventutis immenso afficiebat gaudio. Sed ut aliquid plerumque in secundis rebus fortuna obstrepit [*ad fol.* 117.] accidit nobis siti laborare. Quam quum uix sustineremus miles seuerus inuentam mihi in lapide concauo aquam galea aurea protulit ipse sitiens, animeque mee magis quam suæ uite consulebat. Quam ego palam uocato exercitu effudi, ne me bibente magis sitire miles inciperet. Collaudansque seueri erga me beneuolentiam dignis eum muneribus honoraui. [*ad fol.* 117 *b.*] Quæ res quum anime quietiorem fecisset exercitum, ceptum iterum institui: nec longe mihi in desertis locis flumen apparuit. Cuius ripas pedum sexagenum harundo uestiebat pinorum abietumque robora uincens grossitudine. . . . Tum ego quia quadrupedia et exercitus sitiebant iussi continuo castra poni a metatoribus. Quæ dum ponuntur ipse sitim leuare cupiens amariorem elleboro fluminis aquam gustaui: quam neque homo bibere neque ullum pecus haurire siue tormento potuit. Angebar autem magis pro multis animalibus quam pro nostra necessitate, durabiliorem hominem cunctis in rebus recognoscens quam pecudes. [*ad fol.* 118.] Quippe mecum erant qui aurum uehebant elephanti ingenti[s] magnitudinis admodum mille. Quadringente quadrige equorum omnes falcate. bige ii mille ducente (*i. e. ducentæ*). Equitum turme xx milia peditum

ducenta quinquaginta. Duo milia sub armis mulorum castrensium et ad sarcinas militum uehendas curruum duo milia. Camelorum dromedarumque et boum duo milia qui frumenta uehebant. et armentorum ad usum carnis cotidiane ingens numerus sequebatur. Ceterum equis et mulis et elephantis et camelis aurea quoque frena. Luxus non parum nobis promiserat uictoriarum. Sed tunc in spectata aqua ipsa pecora uix se sustinere poterant. Milites quidem nunc ferramenta lambendo. nunc oleum gustando diram aliquo modo differre sitim. uel auferre conabantur. Vidimus etiam plerosque pudore amisso suam urinam uexatos ultimis necessitatibus haurientes. Quæ res dupliciter me torsit. Primo de statu [*ad fol.* 118 *b.*] exercitus magis quam de proprio meo sollicitus fui periculo. Iussi tamen ut armati agmen sequerentur. Legem dixi me in eum animaduersurum qui non legitimis indutus insignibusque armis in acie deprehensus esset. Quod ipsi quidem mirabantur, quod ita ubi nullus appareret hostis necesse esset in tanta siti armatos ingredi. Sed ego sciebam per bestiosa serpentiosaque loca nobis iter esse ne opposito periculo frangeremur. ac ne imprudentes circumueniremur uel inopinato periculo feriremur. Ripam igitur fluminis sequentes ad horam diei octauam ad oppidum peruenimus quod in medio [*ad fol.* 119.] amne in insula ex his arundinibus quas paulo ante descripsimus erat edificatum. paucosque indorum seminudos notauimus homines. qui uisis nobis continuo inter tectorum suorum culmina delituerunt. Quorum ego præsentiam uidere desiderans ut dulcem ignaris aquam demonstrarent. apparente nullo paucas in ciuitatem deici sagittas imperaui. ut si uoluntate sua nollent procedere metu bellico acti exhiberentur. Tanto magis cunctis propter timorem abditis. diu apparente nemine. ducentos milites ex macedonibus leuibus armis misi per amnem nataturos. Jamque quartam fluminis partem natauerant. Tunc horrenda res uisu subito nobis conspecta est maiores elephantorum corporibus [*ad fol.* 119 *b.*] hypopotami inter profundos aquarum apparuerunt gurgites. raptosque in uortice crudeli pena uiros flentibus nobis assumpserunt. Iratus tum ego ducibus qui nos in insidias deduxerant. iubeo ex his .dc. in flumen mitti. Quibus propulsis natantibusque inuicti rursus hypopotami dignos iusta pena affecere. Sed maior explicatus numerus beluarum quam prius affuit ad spem inde contingentis cibi ubi cum apparerent ueluti formice efferbuere. Atque ne qua

noctu aquarum prodigiis bella gereremus; iussi dato signo buccine ad iter militem aptari . . . . . . Igitur ab hora diei decima usque ad undecimam cum iter fecissemus. uidimus hostes per medium amnem factis ex harundine præteruehi nauiculis. Quos cum [*ad fol.* 120.] dulces aquas percunctaremur sua lingua ubi inueniri possent dixerunt. Ingens nos stagnum dulcissime aque inuenturos, quo et ipsi nos itinerum duces erant deducturi. Quare . . . nocte tota ambulauimus siti et onere armorum confecti. Quibus necessitatibus illa quoque adiciebantur incommoda, quod tota nocte incursantibus leonibus ursisque tygridibusque pardis ac lincibus pariter resistebamus . . . . Tandem ad horam circiter octauam postero die . . . . . . ad prædictum nobis stagnum peruenimus. quod erat coronatum uetustissima circumdatumque habundanti silua mille passus tum patens. Cum ergo ego dulci aqua potata gaudio alacer [*ad fol.* 120 *b.*] pecora et impedimenta cum exercitu pariter et lassa quadrupedia militum refecissem, metiri castra in longum stadia .xxii. totidemque in latum collocari iussi. Quibus celeriter erectis iubeo cedi nemus ut facilior aquatoribus esset accessus ad flumen . . . Igitur inter ipsa tentoria aggerebantur impedimenta et elefanti in media castrorum parte collocabantur. ut aptius contineri possent, [*ad fol.* 121.] si quis noctu . . oriretur pauor tumultusque aliquis nouus. Cum iam mille quingenti extrinsecus essent ignes accensi sufficiente silua quantum uellemus deinde testante buccina cibum et ipse cepi et militibus capere imperaui. accensis lampadibus aureis ad modum duobus milibus. Cum ad primos lune radiantis ortus subito erectis caudarum aculeis a pascualibus indicis scorpiones consuetam petentes aquationem ad castra innumeri confluxere . . . Hæc prodigia insequuta est immensa uis cerastarum humidarumque serpentum uariis distincta coloribus. Nam quædam rubentibus scamis erant. quædam nigri et candidi coloris. quædam auri fulgori similes inspiciebantur [*ad fol.* 121 *b.*] sibilabat tota regio non paruum nobis inferentes metum. Sed frontem castrorum densabamus clipeis et in manibus longas habebamus hastas. quorum acutissimis spiculis malas pestes configebamus. et ignibus plures necabamus. Quæ res nos prope duas horas in eo opere sollicitos tenuit. Potata aqua minores abire ceperunt serpentes maiores cum ingenti gaudio nostro latebras petierunt. Cum ad horam noctis tertiam aliquam sperantibus nobis requiem binorum trinorumque capitum cristati serpentes indici collumnarum

grossitudine aliquantulum proceriores ad potândum aquam ex uicinis montium speluncis processere. oribus scamisque suis [*ad fol.* 122.] humum atterentes. quorum pectora erecta cum trisulcis linguis fauces exerebant scintillantibusque ueneno oculis quorum halitus erat pestifer. Cum his hora non amplius una debellauimus. xxx. seruis. et xx. militibus amissis. Orabam macedones ne aduersis casibus cederent neue deficerent . . . . (*fol.* 171.) . . . . Sed affuere albi leones taurorum comparandi magnitudinibus cum ingenti murmure . . . . . in nos impetum faciunt, exceptique uenabulis ruunt. [*ad fol.* 122 *b.*] Tantus repentinus oriebatur tumultus cumulante cera (*i. e. sera*) nocte. Nec minus apri ingentis forme iactis dentibus ueluti uallo horrentibus metuendi mixti maculosis lincibus tygribusque et horribilibus pantheris miscebant prælia nulli iam pesti comparanda. Sed et uespertilionum uis ingens columbinis corporibus equales in ora uultusque nostros ferebantur. habentes dentes in morem hominum quibus artus militum uiolabant. Vna præterea noui generis bestia maior elephanto affuit, tribus armata in fronte cornibus quem indi apellare dentem tyrannum soliti sunt. equo simile caput gerens atri coloris. Hæc potata aqua intuens castra [*ad fol.* 107.] in nos subito impetum dedit. nec ignium compositis tardatus ardoribus. Ad quam sustinendam cum opposuissem macedonum manum .xxxvi. occidit duos. et l. calcatos inutiles fecit uixque ipsis defixa est uenabulis. Antelucanum demum tempus quædam animalia celopestes uenere candido uersi colore in modum ranarum. cum quibus mures indici in castra pergebant uulpibus similes quorum morsu uulnerata animalia quadrupedia statim expirabant. [*ad fol.* 107 *b.*] Hominibus idem morsus non usque ad interitum nocebant. Appropinquante luce nocticoraces uenere aues uulturibus similes corporum immanitate superabant colore fuluo. rostro pedibusque nigris totam stagni compleuere ripam non nobis perniciem ferentes sed solitos pisces consumebant. Quas nos aues neque fugare ausi eramus. Cuncte uero siccatis unguibus de conspectu nostro abiere. Tunc ego locorum demonstratores qui nos semper in insidias deducebant pessime meritos crurifragio puniri iussi. ut et nocte [*ad fol.* 108.] uiui spirantesque a serpentibus consumerentur, ut nos consumere uoluerunt. Manus quoque eis constringi imperaui ut merito pro factis suis uterentur supplicio. Habita deinde concione ut fortes milites essent neue

aduersis ut femine casibus deficerent; castra concentu buccinarum repente ad noti uenti spiracula tetendi. ubi a collectis barbarorum indorumque uiris noua conspirari cognoueram bella. Militibus meis ingentes erant animi quibus et census uictoriarum suppeditabat et felicitas. Relictis periculosissimis locis minutum uix tandem iter calcauimus. et in loca bactrianorum auro diuitiisque plena peruenimus. benigneque excepti a commeantibus cum [*ad fol.* 108 *b.*] persarum confinia adiacerent. et ager. in reparando bello castra .xx. dies statui ocio facto. mox dierum .iiij. itinere peruenimus ubi cum collecto consederat exercitu porus. propere ditioni magis quam prælio se commissurus. nam et commeatus nobis palam non ut hostis dedit potestatem cupidusque me nosse; milites meos subinde commeantes interrogabat ubi ego essem quidue agerem. Qui cum incerta responderent ipse auditis eius interrogationibus omnia enim mihi regi magno macedonum referebantur. sumpto habitu militari positoque meo cultu perueni in castra ut uini et carnis quidam emptor. Casuque porus suscitans [*ad fol.* 109.] me interrogabat quid faceret alexander aut cuius esset etatis . . . . tanquam homo senior inquam dux noster in tabernaculo se accenso igni caleficat. Cum ille gaudio alacer quasi cum decrepito sene esset prælium commissurus. cum esset iuvenis elatus tumore. Quid ergo inquit non respicit etatem suam. Respondi uno id proposito ignorare me quid faceret alexander cum essem gregarius ex macedonico [*ad fol.* 109 *b.*] miles exercitu. Tradidit mihi minis plenam epistolam quam regi alexandro darem. pollicitus est præmium. cui iuratus dixi futurum ut in manus eius he littere peruenirent. Reuersus protinus in castra et antequam legerem et postquam legi epistolam magno risu sum dissolutus . . . (Epistola Pori) . . Mox contuli cum indis manum. superatisque his ita ut [*ad fol.* 110.] uolebam erepta armis regna poro restitui. Qui ut ei insperatus honor donatus est mihi thesauros suos manifestauit. quos ignorabam. ex quibus me et comites et uniuersum ditauit exercitum. Factusque amicus ex hoste macedonibus: in herculis liberique trophæa deduxit. In orientis autem ultimis horis aurea ultraque deorum construxerat simulacra quæ an solida essent scire ego cupiens omnia perforaui. et id ipsum ut uidi solida simili metallo compleui [*ad fol.* 110 *b.*] liberumque et herculem directis uictimis placaui. Vltra deinde progressuri si quid memorabile cerneremus: nihil præter desertos in oceano campos.

siluasque ac montes audiuimus in quibus elephanti et serpentes dicebantur. Pergebam ad mare tamen. uolens si possem orbi terrarum circumfluum nauigare oceanum. quem quum tenebrosum uadosumque mihi locorum incole affirmabant . . . quodque . . . nemine esset temptandus . . . . . . sinistram partem indie sectari institui. nequid mihi in ignotis subtraheretur locis. Palus erat sicca et ceno habundans. per quam cum transire temptaremus belua noui generis prosiluit [*ad fol.* 111.] serrato tergo duo capita habens. unum leene simile. hypopotami pectore. cocodrillo gerens alterum simillimum. duris munitum dentibus quod caput duos milites repentino occidit ictu. quam ferreis uix inquam comminuimus malleis . . . . Peruenimus demum ad siluas indorum ultimas. ubi cum castra in longum prope .l. stadia. et latum fere collocauissemus . . . ceperamus uelle epulari sub nocte hora diei .xi. cum subito pabulatores lignatoresque exanimes . . nunciabant ut celeriter arma caperemus [*ad fol.* 111 *b.*] uenire e siluis elephantorum immensos greges ad expugnanda castra. Imperaui ergo thessalicis equitibus ut ascenderent equos secumque tollerent sues quorum grunnitus timere bestias noueram. et occurrere quam primum elephantis iussi . . . . Nec mora trepidantes elephanti conuersi sunt . . . . Iussi tunc clipeis l lanceis uallum procingi. nequid iniurie nocte elephantorum uiolentia ferarumque aliarum afferret. Quieta nox fuit usque ad lucem . . . . Primo deinde aurore diluculo in alias indie profecti regiones [*ad fol.* 112.] in campo patenti mulieres uirosque pilosos in modum ferarum toto corpore uidimus pedum altos .ix. Hos indi faunos appellant. Hii assueti fluminibus necnon et stagno quum terris erant crudo pisce tantummodo et aquarum haustu uiuentes. Quos cum adire uellemus uicinius: marini fluminis se immersere uorticibus. Cinocephalis ingentibus deinde loca plena inuenimus nemora. qui nos adlacessere temptabant et eiectis sagittis fugiebant. Iam deserta intrantibus nobis nichil dignum spectaculo ab indis ultra superesse referebatur. Igitur rursus fasiacen [*ad fol.* 112 *b.*] unde ueneramus signa conuerti imperaui . . . cuncta erecta temptoria . . ignes accensi. Tum repente euri uentus (*uenti*) tanta uis flantis exorta est ut omnia tabernacula principiaque nostra conturbauerit euerteritque . . . . Quadrupedia multo uehementius uexabantur . . . . . Vix tamen recollectis sarcinis ex integro in apriciore ualle sedem castrorum inueni ordinatisque rebus omnibus cenare

militem iussi. Nam et flatus euri deciderat et frigus ingens uespertino accrescebat tempore. Cadere mox in modum uellerum immense ceperunt nives [*ad fol.* 113.] quarum aggregationem metuens ne castra cumularentur: calcare militem niuem iubeo ut quam primum iniuria pedum tabesceret. proderentur et ignes aliquatenus qui in niue pene erant extincti. Vna tum res fuit saluti. quod in momento temporis he delapse sunt niues. imbre ueniente largo. quem protinus atra nubes sequuta est. Viseque nubes ardentes de celo tanquam faces decidere. ut incendio earum totus campus arderet. Verebantur dicere ne deorum ira premeret quod ego hero[*is*] herculis liberique uestigia transgredi conatus essem. Iussi ergo scissas uestes opponere ignibus. Nox serena continuo reddita est nobis orantibus. [*ad fol.* 113 *b.*] Tum ignes ex integro accenduntur et ab securis nobis epule capiuntur. et triduo continuo sine sole claro id nobis accidit pendente minaci nubilo. Quare ego sepultis admodum quingentis militibus qui inter niues perierunt castra inde mutari imperaui. Nam et edita celo promuntoria ad oceanum in ethiopia uidimus et enesios quoque uidimus montes. et antrum liberi quo aliquos perditos immisimus quum dicebantur tertia die febribus mori. qui speluncam introissent. Quod fuisse manifestum mortibus eorum probauimus. quum intrari propter religionem non poterat specus. et sine muneribus. [*ad fol.* 114.] Supplex orabam numina ut me regem terrarum cum sullimibus tropheis triumphantem in macedoniam olimpiadi matri mee remitterent..... iussi [con]uerti signa in fasiacen .... Tumque in itinere ... duo senes nobis facti sunt obuiam. Quos cum interrogarem si quid nossent in illa regione dignum aliquid ad spectaculum responderunt mihi esse uiam non amplius decem dierum perquam difficilem tamen accessus propter penuriam aquæ tantisque impedimentis si cum uniuerso pergere uellem exercitu. Ceterum si commeatus .xl. milium hominum proponerem propter angustas semitas. et bestiosa loca: posse mihi contingere ut aliquod incredibile prospicerem negocium. Tum ego eo responso letus: [*ad fol.* 114 *b.*] dicite mihi inquam duo senes humanitatis lege eos mulcens: quid sit illud quod mihi tam illustre et tam magnificum pollicemini. Tum unus exhilaratus blanda mea uoce. uidebis rex quicumque es inquit duas solis et lune arbores indice et grece loquentes. quarum lignum uirile est solis. alterum est femineum lune. et ab his quæ tibi instant bona aut mala nosse poteris.

I 2

Quare tam incredibili re illudi me a barbaris senibus existimaui pena eos impingi et aliqua contumelia iussi notari: ita dicens. itane eo maiestas mea peruenit ab occidente usque in orientem ut a senibus barbaris ac decrepitis illudi me posse uidear. Quibus iurantibus se nichil falsi commiscere: experiri me posse modo [*ad fol.* 123.] an uera dicerent. apparriturum breui id non esse uanum orantibus amicis comitibusque meis ne tante rei experimento fraudaremur: xl. milia mecum cum equitatu traxi. remissis in fasiacen copiis cum quibusdam prefectis exercituque cuncto elefantis et rege poro et impedimentis omnibus. Mox... ducentibus indorum senibus iter arripimus. Qui mox ut diximus per immania et egentia plerumque aquarum per aliquot serpentium ferarumque loca deduxerunt in proximam oraculi sedem. De quibus feris et serpentibus quamque innumere et indica lingua erant uocitate scribendum tibi non putaui. Cum appropinquaremus regioni a nobis petite: uidimus feminas uirosque aliquos pantherarum tygridumque pellibus contectos. a quibus con quærimus quinam homines essent [*ad fol.* 123 *b.*] indos se sua lingua esse dicebant. Lucus erat largus thure et opobalsamo habundans. quæ plurimus ramis eorum innascebantur nemorum. et uesci incole eius regionis consueuerant .... pedum non amplius decem statura altior: nigro corpore dentibus caninis. antistes oraculi apparuit. perforatis auribus. ex quibus uniones dependebant: et erat pellibus uestitus. Atque cum me more rituque salutaret metum simulatione silentioque texit. Quare cum interrogaret quid ego uenissem: dixi me cupientem inspicere sacras arbores [*ad fol.* 124.] solis et lune. Tum barbarus. Si a coitu inquit puerili et femineo contactu uacas: scilicet intrabis diuinum lucum. Astantibus amicis et commilitonibus meis circiter trecentis: ponere amicos uestesque cum calciamentis imperauit: Parui per omnia homini: ut pareremus religioni. Vndecima diei hora expectabat sacerdos solis occasum. Nam solis arborem loqui ac responsa dare ad primos iubaris ortus affirmabat. Item noctis eadem tempora custodire lune enarrabat arborem.... Igitur perambulare totum nemus incipio . . . uideoque opobalsamum cum optimo odore omnibus undique arborum ramis habundantissime manans. Cuius odore captus. et ipse dibulas (*hoc est, paropsidas*) peruellebam de corticibus. et idem comites mei faciebant. In media autem parte luci sacre arbores consistebant [*ad fol.* 124 *b.*] diuersis generibus fron-

dium circa astantibus. He pedum centum alte erant arbores quas brebionas indi appellant. Quas cum mirarer diceremque frequentibus imbribus in tantum creuisse sacerdos affirmabat mihi. nunquam in his locis pluuiam. neque feram. aut auem aut ullam adire serpentem. Terminos antiquitus ab indorum maioribus consecratos soli et lune affirmabat. easque in eclipsi solis et lune uberibus lacrimis commoueri de numinum suorum statu timentes. Et cum sacrificare instituerem et uictimas immolare prohibitus sum a sacerdote qui negabat licere [*ad fol.* 125.] aut thus in eo sacrario igni uri. aut animal ullum interfici: sed uolutos truncis arborum oscula dare. orareque solem et lunam. ut ueridica mihi darent responsa . . . . . uidemus ab occidente iubare fulgentibus phebi radiisque percussa arborum cacumina. Et sacerdos ait. Sursum inquit omnes intuemini. et de quibus quisque rebus consuliturus est occulte cogitet silentio. nemo palam pronunciet . . . . Cogitabam . . si deuicto orbe terrarum in patriam triumphans ad [*ad fol.* 125 *b.*] olimpiadem matrem sororesque meas karissimas possem reuerti. Cum subito indico sermone tenuissimo arbor respondit. Inuicte belli alexander ut consuluisti unus eris orbis terrarum dominus: sed uiuus in patriam non reuerteris amplius. quum fata ita de tuo capite statuerunt. Hec ego audiens mente perculsus sum: displicuit enim mihi quod tam multos adduxi mecum: ad sacras arbores. simul et amici mei et comites mei qui mecum uenerant fleuerunt ualde. et contristati sunt . . . . Rursusque oracula auditurus que media nocte posse fieri sacerdos affirmabat quum tunc luna erat oritura assumpsi mecum tres fidelissimos amicos [*ad fol.* 126.] perdicam. et clitoricam. et philotam. quorum nullum metuebam in illo loco nec a me quicquam erat metuendum. ubi neminem fas erat interfici . . . . . . Consulens ergo ubi moriturus. essem. cum ad primum lune ortum percusso cornu splendoreque accepto. arbor grece respondit. Alexander inquit plenam iam etatis finem habes. sed sequente anno mense nono babilonia morieris. a quo minime speras decipieris. Tum lacrimas [*ad fol.* 126 *b.*] effudi et amici mei circumsistentes flebant. nullum ergo ab his dolum aut scelus resurrecturum sperabam. sed magis pro mea salute mori paratos . . . . . Discessu deinde facto cum iam ad epulas reuerteremur ego animo eger ad requiem uado. Rogantibus amicis ne me anxietate et ieiunio condeficerem. paululum cibi contra animi uoluntatem sumere cepi. meque ut præsto

essem ad primum solis ortum in sacrario collocaui. Postero die matutino expergefactus diluculo. amicos etiam semisopore sonno excitatos uidi. Sed adhuc ipse quoque sacerdos uelatus pellibus ferinis [*ad fol.* 127.] quiescebat. positaque ante eum ingens clibatura (*intellige, placenta clibano cocta*) erat. quam illi (*ille*) ex pridiana cena sumpserat. et culter eburneus. Nam ere et ferro et plumbo et argento egent. auro habundant. opobalsamo et thure uescuntur. cadenteque riuo puram ex uicino monte potant aquam. Homines accubantes et quiescentes sine ullis ceruicalibus stratisque tantum pellibus ferarum .... Excitato sacerdote lucum intraui. tertio consuliturus eandem sanctissimam solis arborem. cuius mortem percussoris manu cauendam habeam. quemue exitum mater mea sororesque mee habiture sint. Arbor grece dixit. Si mortis [*ad fol.* 127 *b.*] tue tibi insidiatorem prodidero. sublato eo facile instantia fata mutabis mihique tres irascent[*ur*] sorores ... clotos. lachesis. atropos. Igitur post annum et menses nouem babilonia morieris. non ferro quod suspicaris. non auro neque argento. neque ullo metallo. sed ueneno. Mater tua miserando turpissimoque exitu sepultura carebit. iacebitque in uia præda auium ferarumque. Sorores tue felices erunt fato diu. tu ipse etsi breue superest tibi tempus. dominus tum orbis terrarum eris. Nunc modo caue ne nos ulterius scisciteris iam excede terminos luci nostri. et ad fasiacen porumque reuertere. Sed et monuit sacerdos ut pergeremus [*ad fol.* 128.] fletum ululatumque nostrum sacras arbores dicens offendisse .... Eas uero uoces ...... ex sua fide et meo tegebant consilio....................................
.... [*ad fol.* 128 *b.*] Nouum perpetuumque statuimus uirtutibus monimentum ut inuidendum immortalitas esset perpetua et nobis opinio et animi industria optimi aristotelis iudicium. [Alii aliter hæc postrema habent codices.]

MS. Cott. Tib. B. V.

I. Colonia est initium ab antimolima quia habet stadia numero quingenta quæ faciunt leuuas trecenta sexaginta octo. quæ insula habet multitudinem ouium. et inde ad babiloniam stadia sunt centum sexaginta octo numero quæ faciunt leuuas. * *

II. Hæc colonia est maxime negotiatorum ubi nascuntur ber-

bices magnitudine boum habitantes usque ad medorum ciuitatem cui nomen est archemedon. que maxima est ad babiloniam excepto babilonia inde sunt stadia ad babiloniam numero .ccc. que faciunt leuuas .cc. ab archemedone. Ibi sunt illa magna insignia que magnus alexander operari iusserat. quæ terra habet in longitudine et latitudine stadia numero .cc. quæ faciunt leuuas .cxxxiii. et dimidium miliarium.

III. Est locus euntibus ad mare rubrum qui dicitur lentibelsinea. in quibus: galline nascuntur quales apud nos rubicundo colore. has cum aliquis apprehendere uoluerit manum suam quam tetigerit totumque corpus comburit.

IV. Preterea ibi bestie nascuntur hæ cum sonum audierint hominum statim fugiunt. pedes habent octenos oculos habent gorgoneos bina capita habent. si quis eos uoluerit apprehendere corpora sua inarmant.

V. Hascellentia babiloniam profiscentibus habet stadia .ix. quæ subiacet regionibus medorum omnibus bonis plena.

VI. Hic locus serpentes habet capita bina habentes. quorum oculi nocte sicut lucerne lucent.

VII. Nascuntur et ibi onagri cornua boum habentes. forma maxima hi in dextera parte ab babilonia ducunt se in occulto ad mare rubrum propter serpentes qui in illis locis nascuntur qui uocantur corsias habentes cornua similia arietibus hii quem percusserunt moritur. Ubi nascitur abundantia piperis quod serpentes seruant sua industria hoc piper sic tollunt incendunt ea loca et serpentes sub terram fugiunt. ideo nigrum est piper. A babilonia usque persiam ciuitatem ubi nascitur piper stadia sunt .DCCC. quæ faciunt leuuas .DCXX et dimidium miliarium loca illa sterilia sunt propter multitudinem serpentium.

VIII. Similiter ibi nascuntur cenocephali quos nos conopoenas appellamus habentes iubas equorum. aprorum dentes. canina capita ignem et flammam flantes. hic est ciuitas uicina diues. omnibus bonis plena dexteriore parte ducitur illa terra ab ægypto.

IX. In aliqua nascuntur homines statura pedum vi. barbas habentes usque ad genua. comas usque ad talos qui homo dubii appellantur et pisces crudos manducant.

X. Capi fluuius in eodem loco apellatur gorgoneus ibi nascuntur formice statura canum habentes pedes quasi locuste rubro colore nigroque fodientes aurum. et quod per noctem fo-

diunt sub terra profertur foras usque diei horam quintam. Homines autem qui audaces sunt illud tollere. Sic tollent aput camelos masculos et feminas illas quæ habent foetas. Foetas autem trans flumen gargulum alligatos relinquunt et camelis foeminis aurum inponunt. Ille autem pietate ad suos pullos festinantes. ibi masculi remanent. et ille formicæ sequentes inueniunt eos masculos et comedunt eos. Dum circa autem eos occupatæ sunt fœmine transeunt flumen cum hominibus. Sunt autem tam ueloces ut putes eos uolare.

XI. Inter duas has amnes colonia est locothea quæ inter nilum et brixontem posita est. Nam nilus est capud fluuiorum et per ægiptum fluit quam ægipti archoboleta uocant quæ est aqua magna in his locis nascitur multitudo magna elephantorum.

XII. Nascuntur et ibi homines habentes statura[m] pedum .xv. corpus habentes candidum duas in una [uno ?] habentes capite facies rubra genua naso longo capillis nigris. cum tempus gignendi fuerit suis manibus transferuntur in indiam et ibi prolem reddunt.

XIII. Item liconia in gallia nascuntur homines tripartito colore quorum capita capita leonum pedibus .xx. ore amplissimo sicut uannum hominem cum cognouerint aut si quis persequatur longe fugiunt et sanguine sudent [sudant ?]. hi putantur homines fuisse.

XIV. Trans brixontem flumen ad orientem nascuntur homines longi et magni habentes femora et surras .xii. pedum latera cum pectore .vii. pedum colore nigro quos hostes rite appellamus. Nam quoscunque capiunt comedunt.

XV. Sunt et alie bestiolæ in brixonte quæ lertices apellatur auribus asininis uellere ouino pedibus ouum [auium ?].

XVI. Est et alia insula in brixonte ad meridiem in qua nascuntur homines sine capitibus qui in pectore habent oculos et os alti sunt pedum .uiii. et lati simili modo pedum .uiii.

XVII. Nascuntur et ibi dracones longitudinem habentes .cl. pedum uastitudine columnarum. propter multitudinem draconum nemo facile adire potest trans flumen.

XVIII. Post hunc locum alia est regio oceano dexteriore parte. stadia .cccxxiii. quæ faciunt leuuas .cclui. et miliarium unum ubi nascuntur homodubii qui usque ad umbilicum hominis speciem habent reliquo corpore onagro similes longis pedibus ut aues. lena uoce sed hominem cum uiderint longe fugiunt.

XIX. Est et alius locus hominum barbarorum habens sub se reges numero .cx. genus pessimum et barbarorum est. Sunt et alibi loci [lacus?] duo. Unis [unus?] solis et alius lunæ qui solis est die calidus nocte frigidus qui lunæ est nocte calidus die frigidus longitudo eorum .cc. stadia sunt qui faciunt leuuas .cxxxiii. et dimidium miliarium.

XX. Hoc loco arbores nascuntur similes lauro et oliuæ. In quibus arboribus basamum [balsamum?] nascitur et inde proficiscentibus locus est qui habet stadia cli. qui faciunt leuuas .l. et .i. miliarium.

XXI. Itaque insula est in rubro mari. in qua hominum genus est quod apud nos appellatur donestre quasi diuine. a capite usque ad umbilicum quasi homines reliquo corpore similitudine humana nationum linguis loquentes cum alieni generis hominem uiderint ipsius lingua appellabunt eum et parentum eius et cognatorum nomina blandientes sermone ut decipiant eos et perdant. Cumque comprehenderint eos perdunt eos et comedunt. et postea comprehendunt caput ipsius hominis quem commederunt et super ipsum plorant.

XXII. Vltra hoc ad orientem nascuntur homines longi pedum .xv. lati pedum .x. caput magnum et aures habentes tamquam uannum unam sibi nocte substernunt de alia se cooperiunt et tegunt se his auribus leue et candido corpore sunt quasi lacteo homines cum uiderint tollunt sibi aures et longe fugiunt quasi putes eos uolare.

XXIII. Est et alia insula in qua nascuntur homines quorum oculi sicut lucerna lucent.

XXIV. Est et alia insula stadia habens longitudine et latitudine .ccc. lx. quæ faciunt leuuas .cx. ubi est belis templum in diebus regis et iobis aereo et ferreo opere constructum quod etiam beliobiles dicitur. et inde est edis solis ad orientem ubi est sacerdos quietus qui illa oppida maritima obseruat.

XXV. Est et uinea aurea in oriente ad solis ortum quæ habet uuas pedum .cl. de qua nascentes pendent margaritæ.

XXVI. Est et altera regio in terra babilonie et mons ibi est maximus inter mediam et armeniam mons maximus et altissimus. Sunt ibi homines honesti. hi retinent mare rubrum imperio ubi nascuntur margaretæ pretiosissimæ.

XXVII. Circa hunc locum nascuntur mulieres barbas habentes

usque ad mamillas pelliculas equorum ad uestimentum habentes et hæ uenatrices. maxime pro canibus tigres et leopardos nutriunt et omnia genera bestiarum quæ in eodem monte nascuntur cum illis uenantur.

XXVIII. Et aliæ sunt mulieres ibi dentes aprorum habentes capillos usque ad talos. in lumbis caudas boum. quæ sunt altæ pedum .xiii. specioso corpore quasi marmore candido. pedes habentes cameli. apinos. [dentes aprinos?] quarum multæ ex ipsis ceciderunt pro sua obscenitate a magno nostro macedone alexandro. quia illas uiuas adprehendere non potuit occidit. ideo quia sunt publicato corpore et inhonesto.

XXIX. Secus oceanum sunt genera bestiarum quæ catini nuncupantur. Isti formosi sunt et ubi sunt homines cruda carne et melle uescentes.

XXX. In sinistra parte regio est catinorum et ibi reges sunt hospitales sub se multos habentes tyrannos confines secus oceanum. A sinistra parte sunt reges complures.

XXXI. Hoc genus hominum multos uiuit annos homines sunt benigni et si qui ad eos uenerint cum mulieribus eos remittunt. Alexander autem macedis cum ad eos uenisset miratus est eorum humanitatem nec uoluit eis nocere nec ultra uoluit occidere.

XXXII. Sunt arbores in quibus lapides pretiosi nascuntur et ibi germinabuntur.

XXXIII. Aliud genus est hominum ualde nigrum qui &hiopes [i. e. ethiopes] uocantur.

XXXIV. Est et uineola ubi est lectus eburneus longitudine .ccc. ui. pedum

XXXV. Est et mons adamans ubi est griphus auis quæ. iiii. pedes habet caput aquilinum et caudam bonis [l. bouis]. In eo etiam monte est auis fœnix que habet xpāſ [i. e. cristas] quasi orbes pauonis nidum habet de cinnamomo ipsa in sinu suo post mille annos ignem incendit et noua de sa filla [l. se filia] exurget.

XXXVI. Est et alius mons ubi sunt homines nigri ad quos nemo accedere potest quia ipse mons ardet.

MS. Cott. Tiberius, B. V. fol. 87.

Aperuit mambres libros magicos fratres [l. fratris] sui iamnis et fecit nicromantiam et eduxit ab inferis idolum fratres [l. fratris] sui.

Respondit ei anima iamnes dicens: Ego frater tuus non iniuste mortuus sum. Sed uere iuste et ibit aduersum me iudicium quum sapientior eram omnium sapientium magorum. Et astiti duobus fratribus moysi et aaron qui fecerunt signa et prodigia magna propter hoc mortuus sum et deductus sum e medio ad inferos. Ubi est combustio magna et lacus perditionis unde non est ascensus. Et nunc frater mi mambre adtende tibi in uita tua ut benefacias filiis tuis et amicis apud inferos enim nihil est boni nisi tristitia et tenebre et postquam mortuus fueris . . . . feros inter mortuos fuerit abitat . . . . lata cubitis et longa cubitis quattuor.

NOTÆ IN EPISTOLAM ALEXANDRI.

Codex ambustus atque incendio pessumdatus hic illic literas ad marginem amisit. Ex quibus facile pleræque reponi possunt, quæ igitur uncinulis inclusæ reperiuntur; ne quid additum suspiceris. Eadem extat narratio Latine scripta pluribus in exemplaribus; consului in uno alteroque loco difficiliore MS. Cott. Nero D. VIII., MSS. Reg. 12. C. iv., 13. A. i., 13. A. v., 15. C. vi. Conferendus est Wartonus, vol. i. p. 104, Weberus King Alisaundre. Cum linguæ antiquæ nostræ maxime studerem, non erat mihi in harum origine fabularum commorandum: pecuniæ quoque meæ parcebam, ægre hos sumptus sustinenti: quod tamen lectori in commodum cessit, arctissimis libello finibus comprehenso.

Alexandri Epistola Latine scripta bis est impressa; imprimis sub titulo "Alexandri Epistola de situ Indiæ, a Cornelio Nepote in Latinitatem versa. 4°." Deinde "Ex recensione Andr. Paullini. 4°. Giess. 1706." Neque vero his usus sum sed libris manu scriptis. Post Herodotum auctor largus talium fabularum fuit Ktesias. Σκιάποδες . . . . . ἔθνος ἐστὶ Λιβυκόν. Κτησίας ἐν περίπλῳ

'Ασίας φησίν. Ὑπὲρ δὲ τούτων Σκιάποδες ὄνομα, τούς τε πόδας ὥσπερ οἱ χῆνες ἔχουσι κάρτα πλατέας, καὶ ὅταν θέρμη ᾖ, ὕπτιοι ἀναπεσόντες, ἄραντες τὰ σκέλη, σκιάζονται τοῖς ποσίν. Harpokration in Lexico. Pariter Plinius, lib. vii. Quæ narrat Ktesias de Martichora aliisque rebus prodigiosis servavit Photius, Biblioth. no. 72.

Aulius Gellius, "adductus mira atque insperata vilitate," Brundusii libros quosdam emit. "Erant autem isti omnes libri Græci, miraculorum fabularumque pleni; res inauditæ, incredulæ; scriptores veteres non parvæ auctoritatis: Aristeas Proconnesius et Isigonus Nicæensis, et Ctesias, et Onesicritus et Polystephanus et Hegesias." (A. Gell. lib. ix. c. iv.) Nec mirandum hos apud veteres auctoritatem habuisse; erat enim Ktesias Artaxerxis, qui Mnemon dicitur, medicus; Onesikritos autem Alexandri navis gubernator. Narraverat hic in Indicis fluviis hippopotamos gigni: accepisse se famam de duobus serpentibus cubitorum, altero octoginta, altero centum quadraginta: unde Strabo (xv. 28) οὐκ 'Αλεξάνδρου μᾶλλον ἢ των παραδόξων ἀρχικυβερνήτην eum appellat: enimvero fatetur omnes qui Alexandrum comitarent admiranda veris antehabuisse: ὑπερβάλλεσθαι δὲ δοκεῖ τοὺς τοσούτους ἐκεῖνος τῇ τερατολογίᾳ. Onesikritos etiam narrabat de hominibus ore carentibus; de aliis aures talares habentibus, in quibus dormirent. De Hegesia quædam dixit Agatharchides, libro quinto Historiæ de Rubro Mari, apud Photium Biblioth. cci. Aristeam Proconnesium commemorat Suidas; erat epicus poeta. Isigonus a Plinio citatur. Iulius Valerius, qui ad calcem Q. Curtii, ab Ang. Maio editus, extat, ex his ineptiis quasdam Latine scripsit. Idem fabulam narrat de Candace quam apud Weberum legere licet. Satis de hoc argumento, opinor, dixi. Vide etiam Kyng Alisaundre, vol. i. p. 200 et notas, vol. iii. p. 311.

Editoris officio me functum esse vix dixerim; lectoribus enim ea tradidi, quæ inveneram; quod a me hæc ætas postulabat. Interpunctionem qualemcunque nihil mutavi. Constat autem fuisse, qui ad mentem suam scripta, quotquot ederent, immutarent, corruptelas, ut perhibebant, tollentes. Id etiam certum, adhuc esse, qui grammaticæ, quam venditant, nimis rationem habeant, quique proavis nostris irascantur, si minus ad regulas hasce hodiernas locuti sunt.

Poema de Beowulfo eodem volumine continetur, atque, etsi Kemblius sæpius operarios vituperavit, quibus codex reficiendus mandatus est, quasi quod integrum fuisset, mutilassent, non sunt,

quod sciam, hoc nomine culpandi. Ut libro sua forma constaret, folia corrugata discerpta et vinculis soluta, cartis papyraceis validis, ut necesse erat, densisque interserebant, et quod vix evitandum, aliqua ex parte superimponebant. Unde fit, ut versa paginarum facie litteræ aliquot discerni nequeant. Si tanti est, venia data, locis illis Beowulfanis interpreti molestioribus, quodcunque legenti officit, abradere licebit.

Paginæ aliquot, ab instauratoribus libri loco non suo dispositæ, in iustum erant restituendæ ordinem; quod per nexum orationis iam factum, Latina narratione postea confirmatum. Versiculos eosdem, quos habet codex, imprimendos curavi, quo facilius dignoscas quid in margine mancum, et quare emendatum sit.

Maiores nostri in vocabulis compositis, arctior an laxior iunctura esset, et quid in hac re vellent nesciebant. Plerumque autem libri manu scripti ita voces ordinatas habent ut casus forsque tulerit; aliquando vel eiusdem syllabæ litteræ longius inter se absunt, quam alibi voces diversæ; ut regula nulla extet, neque fieri possit, ut in his pergamena sequamur. Incerti etiam nos in hac re versati sumus; et fol. 127. a. 7. nunc bẏlıꝼꞅeaꝺ quod substantivo bıꞅleoꝼa responderet, nunc bẏ lıꝼꞅeaꝺ, ut ellipsis pronominis esset, voluimus: pariterque in aliis.

Fol. 104. a. 10. Dubia pericula; MSS. Reg. 13. A. 1, 12. C. iv., *que* omisso.

Fol. 104. a. 16. ꞅeꞅeꞇenıꞅꞅum Lat. *statu*, iis accedit, quæ dativum singularem in -um antiquitus exiisse indicant. Vide et ꞅemẏnꝺum *memoria*, fol. 104. b. 8.

Fol. 104. a. 20. Tota sententia male concepta atque ordinata. Latinis "possit accedere" quæ respondeant in Anglicis deesse videntur. Manifesto autem pro abæꝺaꝺ legendum abæꝺaꝺ, "expostulet." Eadem medela in loco Cædmonis adhibenda, ubi Thorpius aliique ea interpretabantur, quæ sensum nullum habebant. Legendum erat

Æꞃ ꝺon enꞅla ꝩeaꞃꝺ.
ꝼoꞃ oꝼeꞃhẏꞅꝺe.
ꝺæl on ꞅeꝺꝩılꝺe.

Donec angelorum pars ob superbiam in errorem lapsa est. Verbum autem bæꝺan aliquando ut in Beowulfanis *cogere, to compel* significat, quod Kemblius *compellere* dixit: Cf. ꞅebæꝺan: neque tamen a bıꝺꝺan multum differt, ut *poscere, postulare*, significet.

Fol. 104. b. 14. Intellige æꞇeoꝩenꝺ. Fieri potuit ut hæc mutatio,

non omnino insolens, ex ratione participiorum immutatorum, oritur: participia omnia, seu activa seu passiva, olim in -end exiisse opinor, ut eadem sint ætеoрeð, ætеoрenð, ȝelýꝼeð, ȝelýꝼenð.

Fol. 104. b. 15. Turbata atque impedita hæc sunt. Parens pro *pariens* accepit.

Fol. 104. b. 16. Post pihta interpungendum. Eall ut alibi terminatione neglecta: cf. not. 116. b. 5.

104. b. 19. ȝemýnð. De genere huius vocabuli adeas notas Goodwini in Guðlac, p. 103. Infra fol. 105. b. 6. femininum est. Thorpius in Analectis neutrius generis esse voluit quamvis p. 100 legerat þære eaðeȝan ȝemýnðe.

Fol. 105. a. 2. þa ȝecýnð; grammatici nostri vel þa ȝecýnðe vel þæt ȝecýnd postulant. In 3 etiam þæt ȝemирc in singulari, vel þa ȝemирce plurali.

Fol. 105. b. 13. ſe kýninȝ. Initio sententiæ sæpissime Angli nominativum quasi pendentem, ut loquuntur grammatici Græci, ponebant, postea pronomine usi in regimine suo posito. Cf. Oros. p. 258. l. 15, p. 260. l. 32. l. 36. ed. Thorpe.

Fol. 106. a. 1. Interpunctione sensus est intercisus. Bætan cui respondet *prætereo*, verbum puto aliunde ignotum.

Fol. 106. a. 17. ſcýlꝼ gen. ſcýlꝼeſ masc.: cf. Homil. i. 166. Corrigenda lexica.

Fol. 106. b. 12. Ðon, Latine *ligis*, hoc est, ni fallor, *capreolis, claviculis, pampinis*. Vocabulum aliunde mihi incognitum. Apud Ælfricum in glossario sunt Capreoli pinȝeарða ȝepinð vel pinȝeарða hocaſ.

Fol. 106. b. 20. Lau ad Laurum spectare potest sed Latina magis Laꝼian indicant. Lauede Laȝamon, i. 320.

Fol. 115. a. 4. Legitur ȝolðhорð: in plurali etiam ȝolðhорðaſ, ȝolðhорðu.

Fol. 115. a. 8. boрenne, id est, boрene.

Fol. 115. b. 1. Ðрiꝼ, *rapax*, lexicis ignotum. Videtur cognatum cum рeaꝼian etc. pro †hрeaꝼian, hрeáꝼeрe est *latro* in Euangeliorum libro Lindisfarnensi. Rapere pro †hrapere, †grabere. Post þý littera nescio quæ stetit.

Fol. 115. b. 10. ȝen, *compendiosus*; lexicis addendum. Cf. Ormulum, ii. 276, Promptorium Parvulorum, glossaria vocum nostrarum provincialium, lexica Suecica etc.

Fol. 115. b. 11. ſiðꝼato gen. plur. Inter vocales breves finales apud nostrates vix quidquam interest.

Fol. 115. b. 14. Post þæm videtur deesse þe. Sed relativus aliquando abest. Rask, § 388.

Fol. 116. a. 7. of dæle absurdum videtur pro *ex parte mea.* Healfe hoc sensu usitatius.

Fol. 116. b. 5. Eall pro ealle ex incuria, opinor, loquentium, terminationibus obsolescentibus: cf. fol. 120. b. 2. 11, 113. a. 6, 104. b. 16. Hexameron xiii. Boeth. p. 20. l. 5.

Fol. 116. b. 5. ic hie; deest ut videtur het.

Fol. 117. a. 2. sio hiop contra morem.

Fol. 117. a. 5. gewæcte, *afflictatos.*

Fol. 117. a. 16. þýrstan sensu causativo incredibile. Deest igitur aliquid.

Fol. 118. 7. ealfarena, magis lubricum quam ut ego interpretari audeam. Non coniecturis opus, sed exemplis. "Mulorum castrensium ad subarmilia et sarcinas militum uehendas circiter ĪI. Camelorum .D. Dromidumque et bubulorum ĪI. Sumedumque et boum ĪI. qui frumenta uehebant." MS. Reg. 13. A. i. "Mulorum castrensium ad subarmilia et sarcinas militum uehendas circiter ĪI. Camelorum .d. Dromedanorumque et bubalorum ĪI. Equorum honeratorum clitellas ferentium boumque qui frumenta uehebant ĪI. Armentorum uero ad usum carnis cotidie ingens numerus sequebatur." MS. 12. C. iv. Eadem fere 15. C. vi. "Sumedum" habet quoque 13. A. v. Apud Du Cangium *Sumerius* est *Sagmarius, iumentum sarcinale,* quod nostrum SUMPTER, unde et "Sumedum" interpretandum. Nec tamen video quid hæc omnia ad ealfarena conferant. Noli etiam de Deahfore cogitare cum sit scriptura certà.

Fol. 119. a. 20. mera, *equorum* sc. *hippopotamorum.* Hoc loco mer, seu merh, mearh, pro masculino accipiendum, ut in Runlioð. 5. meare mægenheardum; idem est Celticum March, *equus*; *equus admissarius,* ne dicam Hebraicum Paras etc. Islandicum Marr, masc.

Fol. 119. b. 10. Post gearwe omissum ⁊ videtur.

Fol. 120. a. 11. ꝥ: vide fol. 109. b. 11.

Fol. 120. a. 13. Addidi ⁊ ut sit ure magis Latinum *uri* quam Anglicum. Sed potius ex duobus pronominibus us, ure delendum alterum, ut, in syntaxi verborum incerta, ehtan vel accusativum vel, ut apud Lyeum, genitivum regat. "Tota nocte incursantibus leonibus ursisque et tigribus pardisque ac lincibus." MSS. quattuor.

Fol. 120. b. 5. xx. eƿ: cf. fol. 124. b. 2. Deuteron. i. 15. Mirabil. Orient. xvii. xxv.

Fol. 121. a. 3. ꝼullaƿꞇe: cf. Cod. Exon. notas, p. 528, 529.

Fol. 121. a. 7. ꞇo aꝼeneƿ, Rask, § 407. Cf. Weber, Kyng Alisaundre, line 5253.

Fol. 121. a. 15. *κεραστις.*

Fol. 121. b. 19. Post ƿunꝺoꞃlıce interpungendum.

Fol. 122. a. 4. ƿlı[ꞇ]ꞇe in libro manu scripto litera aliqua deest. eꝺeꝺon, Grimm, Elene, 1107.

Fol. 122. a. 11. cf. Weber, Kyng Alisaundre, 5354.

Fol. 122. b. 1. ƿƿelc eaꞃꝼeꝺo: cf. fol. 107. b. 18, fol. 111. b. 18. Septem tantummodo litterarum vestigia leguntur.

Fol. 122. b. 3. laꝼoꞃaƿ *leopardi.*

Fol. 122. b. 17. *Ὁ μεντοι ποταμὸς ὢν δυσπέρατος διὰ τὸ ὀδοντότυραννον ζῶον: καὶ γὰρ οὗτος ἀμφίβιον μέγιστον, ὥστε καὶ ἐλέφαντας καταπίνειν.* Michael Glycas. p. 270=142, 143. *Τὸν δὲ ποταμόν φασι δυσπερατότατον εἶναι διὰ τὸν λεγόμενον ὀδοτύραννον. ζῶον γάρ ἐστιν αμφίβιον, μέγιστον λίαν, ἐν τῷ ποταμῷ διαιτώμενον καὶ δυνάμενον ἐλέφαντα καταπιεῖν ὁλόκληρον.* Georg. Cedrenus, vol. i. p. 269 =153. c. "Nomen autem Odontotyrannum vocant eæ bestiæ:" (ita edidit Maius) "ac ferme viginti et sex de occursantibus viros morti dedisset." Iulius Valerius, p. 185. Corrigendus Weberus Kyng Alisaundre, 5415, "dentyrauns."

Fol. 122. b. 6. Coniicio baꞃe feminino genere: ut Bera apud Islandos: apud Ælfricum Gram. Vrsa est býꞃen. Monıᵹ pro singulari accipi potest: cf. Weber, Kyng Alisaundre, 5404.

Fol. 122. b. 15. Ƿꞃ[ı]e in MS. aliquid deest. In 17. ınꝺeoƿ est *Indis, apud Indos.*

Fol. 107. b. 2. hıꞇ MS. sed delendum erat.

Fol. 107. b. 6. ƿealhhaꝼoc, *vultur.*

Fol. 107. b. 9. ẏb. sic et 110. b. 10, 127. b. 3. ẏmb 116. b. 10.

Fol. 107. a. 19. Megasthenes huius fabulæ auctor primus fuisse videtur. (Strabo, xv. 44.) Vide Weberum Kyng Alisaundre, 5430.

Fol. 107. b. 5. Weber, Kyng Alisaundre, 5444.

Fol. 108. a. 7. ꝼýꞃꝺ, ad fidem codicis. 16. Post ƿƿa rasura est.

Fol. 108. b. 9. Corrigendum videtur ƿƿıꝺoꞃ.

Fol. 109. a. 3. ƿæƿ. In oratione obliqua aut subiunctivo uti licebat aut indicativo: infra statim, vv. 9. 20, ƿæꞃe subiunctivus est. Eodem fere modo aut optativo aut indicativo utebantur Hellenes.

Fol. 109. a. 9. Cf. Weberum Kyng Alisaundre, 5500.

Fol. 109. b. 11. ꝥ sæpius ita ponitur, ut vix quidquam sententiæ conferre videatur. Cf. fol. 110. a. 4, 113. b. 6. Orientis Mirabil. vii. ꝥte quod idem est xxii., xxvii. bis, iv. MS. V., xiii. MS. V., Deuteron. xxxii. 13.

Fol. 109. b. 17. Dæꝼð scriptum.

Fol. 110. a. 8. þa ðæꞃe aliquantum hic turbatum videtur: et sequenti versu þe pro þeh = þeah scriptum.

Fol. 110. a. 13. Cf. Weberum Kyng Alisaundre, 5584.

Fol. 110. b. 19. cannon, vocabulo, ut videtur, Latino, cœnum.

Fol. 111. a. 2. acæᵹloð. Hæc vox satis certo non potest legi, sed mihi recte videor expediisse: est autem nihil nisi interpretatio vocis "serato" pro "serrato." Mox tamen ꞅnoð idem est quod ꞅnið "serra," quod prioribus pugnat. Weber, Kyng A. 5722.

Fol. 111. a. 3. Seonoꞃalt = ꞅineꞃealt *convexum, rotundum*. Legerat "lunæ" pro "leænæ." Cf. Weber. vol. i. p. 236. Nicoꞃ, *hippopotamus*, potius in aliis locis, *Equus marinus*, *Walrus*, interpretandum.

Fol. 111. a. 5. bꞃeoꞅt plurali numero.

Fol. 111. a. 10. meahte. Quæ dixit Raskius, Gram. § 197, non in universum vera erant. Thorpius qui in Raskii iurat verba, id sæpius viderat, in opinione tamen sua perstitit: inquit enim, "Sohte for the plural Sohton. A similar inaccuracy frequently occurs:" (Orosius, not. ad p. 280) itemque, "Ƿiꞅte an error for ƿiꞅton, singular for plural, of frequent occurrence in Orosius." (not. ad p. 468.) Doctum et tenacem propositi virum non lingua plane talia respuens, non codicum consensus iste mente quatit solida. Raskius fortasse de solo præsenti loqui voluit ut in § 197. Cf. ꝼoꞃðꞃiꝼon hi, Cod. Vercell. ii. p. 86. v. 91. ꞅculon ƿit, id. p. 106. v. 199. hiꞅ beaꞃn ðýðe, Cædmon, p. 53. v. 5, ubi Thorpius de more suo "For ðýðon; probably an error of the scribe." þaꞃa þe healðan ƿile; id. 92. 19, ubi tacet criticus noster. Infra fol. 111. b. 20, 112. a. 1, ubi coniicere licet ᵹeꞅaꞃe ƿe. 112. a. 2. 3. 4. 10. 12. 18, 113. a. 12. 15, 114. b. 2, 125. a. 5, 126. b. 5, 127. a. 8. Orient. Mirab. passim.

Fol. 111. a. 20. Etsi pronomen sæpissime desideratur, ægre tamen ƿe hic caremus.

Fol. 111. b. 12. ꞃýmᵹ, *grunnitus*, ex Latinis; est autem cum ᵹꞃýmetan 'grunnire' cognatum et pro †ᵹꞃýmᵹ capiendum. We-

ber, Kyng Alisaundre, 5740. For hy ne haue so mychel drade Of nothing as of hogges grade. (cry.)

Fol. 112. a. 7. Quominus hic quidquam mutandum censeas, obstat vocabulum idem in fol. 112. b. 2. Ex Latinis atque etiam ex ipsis verbis constabit neah esse *aqua profunda*, "*stagnum, vortex*," *vorago*.

Fol. 112. b. 5. ᵹebpæc, "*a boysterous wind*," Somner. Infra 112. b. 19. bpeoᵹun infinitivo. Cf. Islandicum Brak, *strepitus, stridor, fragor*.

Forr shep iss all unnskaþefull
⁊ stille der ⁊ liþe
⁊ makeþþ itt nan mikell bracc
ᵹiff mann itt will bindenn.
Ormulum, 1176.

'Namque ovis est omnino innocens quietaque bestia et lenis, nec facit magnum strepitum, si quis eam vult constringere.' Id. 1186. 1233. Quid differt nostrum Bark? Cf. Stemn iſ ᵹeſlaᵹen lẏꝼt. ᵹeꝼpeðenlic on hlẏſte. ſpa micel ſpa on þæpe beopcnunᵹe iſ. Ælfric Gramm. p. 2.

Fol. 112. b. 13. ᵹehliupan adjectivus in comparativo, *apricus*. Cf. hleop *umbraculum, apricitas*, et Islandicum Hlyr, Hlær; "En ginnungagap var svo hlætt sem lopt vindlaust;" Snorra Edda, p. 4. "eratque chaos tam tepidum, quam aer sine ventis." Conferenda omnino existimo Αλεη, Αλεεινος, Αλεεινειν.

Fol. 112. b. 15. Vide notam ad 116. b. 5, sed cum hoc sit prædicatum, aliter res se habet. Cf. 112. a. 5.

Fol. 113. b. 8. ꝼepð scriptum.

Fol. 113. b. 9. Ðo. Dubium vix erit, quin in hac voce adsit Scoticum Haugh, "Low lying flat ground properly on the border of a river and such as is sometimes overflowed." Jamieson. Masculinum erit.

Fol. 114. a. 6. neapꝑet, *angustia*; aliter nẏpeꝑett, Oros. III. viii. =384. 4. ed. Thorpe.

Fol. 114. a. 9. mine; vide infra 15: fol. 115. a. 12: potest autem ꝑeopeðe pro plurali accipi, ut ealle upe eopeðu, Euangel. Nicodemi, xxviii.

Fol. 114. a. 10. Weber, Kyng Alisaundre, 6749.

Fol. 114. a. 14. meahte; nominativus deest: an man? an ic? Durissime tamen aliquando, ut in transitionibus, pronomen præ-

termittitur. ƿa ꝼoꞃleꞇ he Ieþꞃo. ⁊ ꝼoꞃ ham ꞇo hiꞅ lanꝺe. Exod. xviii. 17. Discessit Moses ab Iethro; ille autem domum reversus est.

Fol. 114. b. 1. Totus hic versus igne atque fumo pene deletus: et pro hine sensus postulabat hie; sed satius duxi id lectori tradere quod oculis caperetur.

Fol. 114. b. 16. oþ ꝥ pro oþ.

Fol. 123. a. 2. ꞅƿelcꞃe cuneþo. Quod pro supplemento apposui est id quidem inauditum, sed vestigiis insistit litterarum. Ut equidem opinor recte se habent omnia, cuneþ est *experimentum*, a cunnian *experiri*. 𐌺𐌿𐌽𐌸𐌹 neutrius est generis: scientiam significat. Pro beꞅceꞃeꝺe in Latinis *fraudaremur* passive.

Fol. 124. a. 1. Post monan interpungendum. "Id tamen esse in hisce arboribus admirabile: namque oriente sole marem illam arborem itemque cursus sui meditullium possidente vel certe occiduo loquacem fieri, et consultantibus tertio respondere: idem vero nocturnis horis atque lunaribus arborem feminam." Iulius Valerius, p. 188.

Fol. 124. a. 2. Pro ƿiꞅ legisse videor ƿiᵹl, ut non sit oculis in omnibus credendum.

Fol. 124. a. 6. In Latinis "amicos" quod interpres vertit. Sed posuit scriba amicos pro amictos, hoc est, amictus. In alio etiam loco ab interprete Anglico prætermisso (fol. 173. c.) legitur, "His amictis contecti. uiuunt ibidem fere annis trecentis." Vsitata erat hæc forma substantivi. Vide Du Cangium.

Fol. 124. b. 5. heannyꞅꞅe pro heahnyꞅꞅe, ut aliis in locis, *e.g.* Homil. vol. i. pp. 492, 582.

Fol. 124. b. 11. Punctum delendum.

Fol. 124. b. 13. ðæꞅ ꞅunnan, þæꞃe monan; mira hæc.

Fol. 125. a. 4. ꞅoþꞃe. Ita scriptum inveni.

Fol. 125. b. 9. eþel expectabam ƿýꞃꝺ.

Fol. 126. a. 1. ƿe fortasse non erat supplendum, ut in proxime præcedente versu ᵹebæꝺon stetit.

Fol. 126. a. 17. þýꞅ æꝼꞇan ᵹeaꞃe. Ita scriptum.

Fol. 126. a. 18. Post monðe interpungendum.

Fol. 127. b. 1. ꝼeaꞃ *decessus de vita.*

Fol. 128. a. 8. Si lexicographis credendum esset, corrigendum ꝼæᵹnoꝺon: sed verbum vetustius extabat †ꝼaᵹan, unde derivatum 𐍆𐌰𐌷𐌴𐌸𐍃, χαρα; unde etiam ᵹeꝼeon compositum atque adjec-

tivum ꝼæᵹen e participio formatum. Huius igitur verbi erat præteritum singulare †ꝼeᵹ, †ꝼeaᵹ, plurale ꝼæᵹon. Eodem modo pene obsoleverat 𐍆𐍂𐌰𐌲𐌰𐌽 2 Kor. xiii. 5. MS. B. si fides Massmanno, unde 𐍆𐍂𐌰𐌷, 𐍆𐍂𐌴𐌷𐌿𐌽, 𐍆𐍂𐌰𐌹𐌷𐌰𐌽𐍃; pro præsenti 𐍆𐍂𐌰𐌹𐌷𐌽𐌰𐌽 ubique fere usurpabatur. Antiquior autem forma apud Germanos vel hodie servata.

Fol. 128. a. 10. mæꞃan *divulgare*: cui respondebat 𐌼𐌴𐍂𐌾𐌰𐌽, *κηρυσσειν*, atque Islandicum, at Mæra, *laudare*, *celebrare* (B. H.), Angli mæꞃe *illustris*, mæꞃð *fama*, mæꞃꞅian *celebrare* frequentabant. Hoc autem ab illo per sibilationem efformatum, ut a 𐍆𐍂𐌰𐌲𐌰𐌽, 𐍆𐍂𐌰𐌹𐍃𐌰𐌽, quod miror linguæ Mœsogothicæ eruditis non innotuisse. Mæꞃðo infra 16 genitivus est singularis pro mæꞃðe, per inconstantem vocalium usum. Kemblius in Beowulfo suo Mæꞃðo pro nominativo exhibuit, citans 1311 ubi accusativus extat: "et cetera." Nolim hac de causa totum illud carmen denuo perlegere; id unum moneo, terminationem þ, si feminina est, vocalem ex usu Mœsogothorum, qui regulas orthographicas sibi habebant, non recipere; ideoque apud Anglos quodcunque hos fines excurrit, pro suspecto habendum esse.

Fol. 128. b. 1. þætte. Quæ de huius vocis compositione Raskius, § 149, somniavit, a vero quam longissime absunt. Eadem est quæ þæt, et Mœsogothico 𐌸𐌰𐍄𐌰 respondet. Habent adiectiva neutrius generis terminationem hanc ut 𐌱𐌻𐌹𐌽𐌳𐌰𐍄𐌰. Quomodo hæc cum Latinis, Græcis, Sanskriticis concilianda sint, quærendum est.

ORIENTIS MIRABILIA.

Liber MS. Cott. Tiberius B. V. optime conservatus atque imaginibus pictis mira pulcritudine adornatus. Scriptura tenuior, et illi, quam habet Liber Dunelmensis, seu Euangelia Lindisfarnensia, similis. Alter autem ex eodem volumine, Vitellius A. XV., quo continetur Alexandri Epistola, mancus, obfuscatus atque incendio ereptus: pariter autem res, de quibus narratur, depictæ sunt. Priorem librum plerumque secutus sum, varias lectiones præcipuas adiecturus.

VAR. LECT. I. antimoleime þam [l]anꝺe. Vit. on ᵹeꞃime. V.

leoneſ pro leuuas, id est, leucas, *leagues*, ubique. V. ſtaðio V., ex indiscreto sono vocalium, puto.

II. ƿeðꞃaſ. V. acenneð. V. an quia prædicatum est? to babilonia buꞃh þonon ſẏnðon V.: in T. impersonaliter constructio facta. In V. post mæſt plene interpunctum. miclan V. quod verius. ƿeoꞃc. V. ᵹeƿẏꞃcan. V. healꝼ, an omisso, V.

III. ꝼeꞃeð. V. Erant qui interesse aliquid inter ꝼeꞃeð et ꝼeꞃð docere vellent. haten V., quod magis probandum, cum sit usus simplicium vetustior quam compositorum. þæm pro on þan. V. acenneð onlice þonne. V. Eratne iam igitur E littera muta? oþþe him o æthꞃineð. V.; ubi o pro á accipiendum, ut *unquam* significet. unᵹeꝼꞃelica. T.

IV. Sƿa omisit V. acenneð. V. prædicatum. þonne ꝼleoð hẏ ꝼeoꞃ. V. onꝼon. V. þonne hieꞃa lichoman ꝥ hẏ onælað. V. Post ſẏnðon addidit þa. V.

V. Omissum in V.

VII. Eoſelaſ. V. þæꞃe mæſtan ƿæſtine. V. þæm ꞃeáðan ſæ. V. ƿæſten generis neutrius, ſæ alterutrius accepimus. man. V. á æthꞃineð. V. id est, *unquam*. ſƿẏlteð. V. quod antiquius, ut docent linguæ cognatæ. ᵹeneoꞃneſſe. V. pro cneoꞃðneſſe opinor. ƿeaxet. T. cf. xxxiv. ⁊ xxiii ⁊ healꝼ mil. V. unƿæſtmbeꞃlicu. V.

VIII. Leᵹ. V. on þa omisit T. eᵹẏptana. V.

IX. Lanᵹe omisit V. tƿilice. T. liꝼiað. V.

X. Ðabbað ſƿelce ſƿa ᵹꞃæſhoppan V. quæ lectorem torquere poterant. nimað hi. T. olꝼenðan. V. ᵹetiᵹað. T. þone ſteðan. V. abiſcoðe. T. to þam ſƿiꝼte ꝥ ða men ƿenað þæt hi ꝼleoᵹenðe ſẏn. T.

XI. Betƿin. T. Fullicꞃa. T. eᵹẏpta. V. ẏlpenða. T. "*elephantorum*," Latina.

XII. Men hẏ. V. tú. T. ⁊ cneoƿu ſƿẏðe ꞃeaðe. V. on ſcipum omisit. T. ⁊ hẏꞃa ᵹecẏnð. T.

XIII. Ciconia. V. acenneð. T. onðꞃẏſ heoƿeſ. V. ᵹemonu. V. ſƿæꝼon. V. monnan V. accusativus singularis ut in Ælfrici præfatione ad librum Geneseos, p. 3. v. 13. uton ƿiꞃcean mannan to uꞃe anlicneſſe. Genes. xx. 4. Infra xxi.=100. b. 17. V. xxii.=101. a. 14. V. oððe ᵹeſeoþ omisit. T. þonne ꝼeoꞃ ꝥ hi ꝼleoð. V. ᵹeƿenðe. V.

XIV. ꞃiðan. T. hi beoð ſ. h. omisit. V. hẏ ſẏnð nemnað. V. ᵹelæccað. V. pro ᵹeꝼoð.

XV. on bꞃ. omisit. V.

XVI. ıꞅ oþeꞃ. T. men akenᴅe. omisit. V.

XVII. ᴅꞃacan omisit V. ex incuria. ne mæᵹ nan man ꞃaẏþelıce. V.

XVIII. þæꞅ omisit V. ꞇƿılıce omisit V. lonᵹ. T. eꝼne. V. per errorem. ꝼleoð hẏ ꝼeoꞃ. V.

XIX. ellꞃeoꞃᴅe. T. c. V. elꞃeoꞃᴅeꞅꞇan. V. et ⁊ bis omisit. V. ꞅe ꞅunnan ꞅeað. V. ꞅe monan ꞅeað. V. ƿıᴅe. V. mıla omisit V. ut necessarium.

XX. laƿeꞃnbeabe. V. quod vix intelligeret, qui legerat. onlıce V. id est anlıce. bıð acenneᴅ. V. mıclan. V.

XXI. nemneᴅ. V. ᵹeƿeaxene. T. ꝼeaxene. V. ꝼꞃeꞅꞇeꞃaꞅ. V. mennıꞅce onlıc. V. cunnon mennıꞅce. V. ᵹeꞃeoꞃᴅ neutrius est generis. Homil. I. p. 318, p. 322. An hic pluralem voluit V.? ᵹeꝼoð. V. ⁊ þænne omisit V. þon V. pro hıꞅ.

XXII. Ðonne. V. acenᴅe. V. on ƿæꞅꞇme. V. mıcel heaꝼoᴅ. V. ꞅƿæꝼan. V. oððe onᵹẏꞇað addidit V. eaꞃan bun. V. id est beᵹen. ⁊ ꝼleoð ꞅƿẏðe. ꞅƿa hꞃæᴅlıce ꞅƿaleƿen þæꞇ hẏ ꝼleoᵹen.

XXIII. acenᴅe. V. ꞅƿa ma. T. on omittit. V.

XXIV. þæꞅ cınᵹeꞅ omiserat V. oꝼ ıꞅeꞃnum ᵹeƿeoꞃcum ⁊ oꝼ ᵹlæꞅᵹeᵹoꞇum ⁊ on þæꞃe ılcan ꞅꞇoƿe ıꞅ æꞇ ꞅunnan upᵹanᵹe ꞅeꞇl quıeꞇuꞅ þæꞅ ꞅꞇılleꞅꞇan bıꞅceoƿeꞅ ꞅe nænıne oþeꞃne [me]ꞇe ne þıᵹe buꞇon ꞅæ oꞅꞇꞃum ⁊ be þam he lıꝼeᴅe. V.

XXV. beoð cenᴅe ꞅaꞃaᵹımmaꞅ. V.

XXVI. hẏhꞅꞇ. V. aliquot verba omisit V.

XXVII. ƿıꝼ acenneᴅ. V. hunᴅıcᵹean. V. nemᴅe. V. ⁊ ꝼꞃom ꞇıᵹꞃaꞅ ⁊ leon[eꞅ] ꞇoxaꞅ. V. mıᴅ heoꞃa ꞅem . . . ꝥ hẏ ꞇohunꞇıaþ. V. quæ quis intelligeret?

XXVIII. hıƿneꞅꞅe. V. olꝼenᴅan. V. oꝼ V. pro ꝼoꞃ.

XXIX. lıꝼıað. V.

XXX. ᵹæꞅꞇlıþıenᴅe. V. quod verum. ꝼela cẏnınᵹa. V.

XXXI. ꞅcenꝼulle (?) men. V. cẏmeð. V. nan laþ. V.

XXXII. ᴅeoꞃƿẏꞃþꞅꞇan. V. ꞅẏnᴅ oꝼ acenᴅe. V. ꝥꞇe omittit V.

XXXIII. moncẏnneꞅ ꞅeonᴅon. V. ꞅıᵹelƿaꞃa. V.

In V. cætera desunt.

NOTÆ.

I. Seo lanᴅbuenᴅ *colonia*, eodem sensu quo II. lanᴅbuneꞅ. Est autem lanᴅbuenᴅ substantivum participiale, cuius syllaba finalis

-enð plerumque in -unȝ mutatum legimus; ut sit pro lanðbuunȝ accipiendum: quæ quidem commutatio iam eo usque progressa est, ut ipsa participia per hos trecentos annos in -ing exeant. Fœminini autem generis est, ut sunt illa in -unȝ substantiva desinentia. Cultus, biȝȝenð; Ælfric Gram. p. 15. vs. 18. Antimoleime Brixonte, cæteraque nomina eiusmodi apud Stephanum Byzantinum non reperiuntur.

III. Spilce mon ꝼeꞃð expectare poteras: quod tamen non legebam.

VIII. Quæ Plinius, vii. 16, dixit de hominibus binum cubitorum, quos Conopas appellat huc vix trahenda. "Cynopæne aut Sciapodes," vol. V. p. 24. "Cynopennæ aliqui vel Sciapodes," V. 140, in edd. Tertulliani. Cynopendices, Iulius Valerius, p. 184.

IX. Mæl *mensura*. Cf. Islandicum Mál: hæc significatio autem ex altera antiquiore *pars* profecta videtur: cf. Lat. Malleus, MλλVGλN, pieceMeal, etc.

X. Confer Herodoti narrationem. Quamvis sit Maꞃh pro ꞇmaꞃc masculini, est tamen mẏꞃe femininum, et pro *femella* usurpatum. Genesis, xxxii. 15. ȝeꞅælað *alligant, colligant*. ȝeꞅætan *convasare, consarcinare*, a ꝼæꞇ, *vas*.

XI. Fallıc *pulcer*: cf. Islandicum Fallegr, Latinum Pulcer. Non recensetur Archeboleta inter nomina duodeviginti, quæ Nilo annumerat Partheyus in Indice Geographico. Sed tamen Copticum videtur; ⲉⲃⲟⲗⲟⲩⲧⲉ saltem *præ* significat: et ⲁⲣⲭⲱⲟⲥ *aquarius*.

XIII. Onðꞃẏꞇ *terribilis*. MS. V. onðꞃẏꞇne *terribilis* Lye. ȝemona, *iubata*.

XVI. Aulus Gellius legerat "quosdam etiam esse nullis cervicibus, oculos in humeris habentes." (Lib. IX. iv. 9.) Ktesias hoc narraverat. (Plinius, vii. 2.)

XXI. Fꞃihꞇeꞃe *hariolus*. Cf. ꝼꞃihꞇꞃunȝ *hariolatio*, et Latine "divine" pro "divini," 'divinatores.' Imago subiecta virum exhibet promissa cæsarie comatum.

XXII. Onesikritos hæc tradiderat (Strabo, xv. 57) Aꞃæꞅꞇme: præpositio cum substantivo coaluit. Ꝩæꞅꞇm vi sua *incrementum* significat; derivatur a verbo* quod Latine dicitur Vigere, Anglice cum sibilatione Ꝩacꞃian, cuius radicem credimus Kvikv- Islandorum, Quick nostrum. Frequentant autem Teutonicæ linguæ sibilationis id genus, quod in ST exit: λISTλN *vereri* ex

ƛΓƛN *pavere* pendet; ut cadat suspicio, quæ vocem hanc esse ex Latinitate mutuatam voluit; "Æstimare" potius est Teutonicum: ꝬKƛISTNBNI ex deperdito †Fraistan formatum est, Islandico at Freista, cuius parens erat Fragen in hodierna Germanorum dialecto conservatum. ꝬƛSTƛN a ꝬƛhƛN. Finalis M in Ƿæꞅꞇm participium in -mentum indicat. Quum autem ex ratione linguæ Ƿæꞅꞇm *incrementum* esset, facile in *statura* atque *fructus* abiit.

XXIV. Iobeꞅ, Iovis.

XXV. Ƿınᵹeaꞃꝺ *vinea* Anglice ex corruptela pro *vitis* sumitur. Hic etiam Beꞃıᵹe pro *racemus*.

XXVII. Ne hic nos fugiat ꝥ neutro genere et numero singulari, relativi sensu, antecedentibus masculinis et pluralibus. Hodierni nostri sermonis id est, atque in altero codice libelli "feınte Marhareꞇe" passim usurpatum.

XXIX. Fꞃea apud Kilianum quæras, quæso. "Fraey, Bellus, scitus, comptus, lepidus, venustus, pulcer, elegans, lautus." Quod addit, "anglice Fair" id falsum est, cum sit Fair, ꝼæᵹeꞃ. Apud Lyeum composita aliquot invenies, fortasse etiam derivata.

XXX. Eaꞅꞇlıðenꝺe ita pro ᵹaꞅꞇlıðenꝺe positum est, ut litera ᵹ in nostrum y abiret, quod cum potestate consonantali vocalium i et e, vim communem habet: sic eoꝩ=you. G pro I accipiendum tum ex aliis, cum e versione nominum propriorum patet: ut pro Iannes et Mambres scripserit Ælfredus Geameꞅ ⁊ Ꝺambꞃeꞅ. (Orosius, I. vii.)

XXXI. Fꞃemꝼulꝼe. MS. T. ꞅc . . ꝼulle. MS. V. Fꞃemꝼulle saltem scribendum.

XXXIII. Ꝺankẏnn ıꞅ lege Ꝺankẏnneꞅ quod sensu partitivo accipiendum.

XXXV. Fæðme ex Latinis necessarium: in eadem pagina Anglica Latinis subiecta sunt; ut pateat ex his illa conversa esse. Quod si secus esset, bene se haberet æðme.

SCA MARGARETA.

Wanleius duorum exemplarium huius passionis e bibliotheca Cottoniana mentionem fecit, unum MS. Tiberius A. xxxiii., quod hic, nunc A. iii., exhibui, alterum MS. Otho. B. xxxiii. quod non repperi. Idem aliud extare in bibliotheca Collegii Corp. Chr. Cant.

meminit, cuius initium Ester Drihtnes drowunge ⁊ his ærista. þæt he of deaðe aras Hælend Crist on þam dagum his halgan geþrowodon for his þæra miclan leofan lufan, atque finem Ealle hi hale ⁊ gesunde on heora wege ham gewænton. ⁊ ures Drihtnes ænglas hider comen. ⁊ þa sawla underfengon ⁊ heo on heofone rice gebrohton. ⁊ nu hi is mid Gode and mid eallum his halgum. ⁊ ðær hi wuniað nu. ⁊ æfre wunian sceal in ealra worulda woruld a butan ende. Amen. Ex his patet quod verba attinet, non posse conferri illum librum Cantabrigiensium cum hoc nostro.

Si ex scriptura codicis huiusce coniectura capienda est, non linguæ corruptæ sæculum præ se fert, sed fortasse circa annum millesimum exaratus est. Neque vero grammaticam sive Ælfricanam sive Raskianam audit. Sunt omnia manifesta, pulcra, accurata, optime conservata, sed dialectus non quam legere solemus. Vel passim vel ubique articulus masculini generis Se pro feminino Seo usurpabatur; non semper sed plerumque adiectivus cum articulo in —a femininum exit, aliquando in —æ; illud correctori offensæ erat, qui Seo posuit; hoc autem non tetigit. Corrector unus, an essent duo, dubitavi; ita tamen locutus sum, quasi duo extiterint. Hic illic aliam recensionem versare videtur alter, vide fol. 75. a. 10, fol. 73. b. 31, fol. 72. b. 16; sæpissime alia uti dialecto, vide præsertim fol. 74. a. 3. Veri simile erit non simul omnes casuum terminationes desuevisse, quod et, opinor, ipsi libri testificantur. Inter alia adiectivum eall mature indeclinabilem evasisse, mihi persuasum est. Sed de his disputare alienum a proposito fuit.

Vitam Scæ Margaretæ ex Actis Sanctorum exscribendam curavi, ut hic apponerem; sed parum utilitatis habitura videbatur; Anglo enim prodigiosa, mira, ornata placebant; Latinus auctor simplex humilis, inficetus. Multo propius accedit Anglica manifesto ex his nostris, vita sive passio desumpta, A.D. circa 1230, cum rhythmo atque alliteratione, scripta: cuius titulus "Seinte Marharete þe Meiden ant Martyr," e prelo iam iam proditura. Quo melius autem ingenium sæculi atque ecclesiæ perspicias, hic ea proferam, quæ de diabolo Margaretam vexante in Actis Sanctorum dicta sunt, ut cum Anglicis fol. 43. b. 19 composita ostendant, quanto ornatior et iucundior sit noster historicus. "Ecce, caput nequitiæ cum mille nocendi artibus, variis machinationibus atque phantasticis præstigiis illam terrificare aggressus est. Quippe in draconis specie apparens, se in diversas formas transtulit atque ex ore simul

et naribus ignem teterrimum evomens, Dei famulam vorare nitebatur. Sancta autem Virgo istiusmodi phantasmata cernens, ad solitæ orationis arma cucurrit, signumque sanctæ crucis contra hostem depingens, his verbis auxilium deposcebat. Domine Iesu Christe tuorum militum propugnator, qui superbiam diaboli per crucis victoriam humiliasti; exurge in adiutorium mihi. Dic animæ meæ; Salus tua ego sum. Tu enim dixisti: Super aspidem et basiliscum ambulabis et conculcabis leonem et draconem. Ad hanc igitur vocem antiquus coluber confusus recessit, nihilque mali contra Virginem exercere valuit." Locum suum tenuit Margareta in calendario Anglicano secus ac Thecla et Susanna: hæ autem in Missali commemorantur vel hodie.

Fol. 71. b. 6. Expectabas ȝoꝺe. 8. De Thecla videnda Acta Sanctorum Sept. 23: de Susanna Aug. 11. 9. Beeoꝺe suprascriptum on ut sit beeoꝺon; eodem atramento. 14. Rıhꞇ; expectabas ꞃıhꞇe; additum hıe. 15. Geþꞃoꞅaꝺe additum ꝺeað ꝼoꞃ eall (*sic*) mannum; eodem atramento. 16. ȝeheꞃnẏꞅꞅe; est ȝe literis minoribus intrusum. 17. ȝelæꝼþ; suprascriptum a ut esset ȝelæꝼaþ, eodem atramento. 18. Post Maꞃȝaꞃeꞇa eodem atramento scriptum ꞅæꞅ. 19. Post ⁊ eodem atramento additum þone. 20. Postera manu additum o, ut ſeo esset: a prima manu pro feminino ſe ubique habitum. 22. Seo sed o ex correctione. þæꞃa hæþenꞃa, si grammaticos audis. 26. Ex correctione ꞅæſ oꝼ þıſan lıꝼe: ſeo eodem atramento. 28. xv. eodem atramento suprascriptum ꝼıꝼꞇẏne. 29. Post huſe additum ꞇo beonne, eod. atr. 32. þẏ; suprascriptum am ut þam esset: eod. atr. 33. Correctum heaꝼoꝺ, eod. atr.

Fol. 72. a. 5. Seo; sed o intrusum postea. 6. mıne sed e ex manu correctoris (recentioris ?). 7. Post aꞃleaꞅum additum ꝼoꞃꞅẏꞃþan (a vetustiore ?). 8. mın factum eod. atr. mınna: mavisne lıcoman? In mınra duæ literæ ultimæ a correctore (priore ?) profecta. 9. Sıꝺe? 10. An corrigendus MS. ⁊ſꞅaꞃıenne; an inter infinitivum et participium nihil interfuit? Vid. "Spoon and Sparrow." 11. ꝼeolꝺe; supra est ꝼelꝺe, eod. atr. 13. aꞃleaꞅꞅa additum eod. atr. manna. 17. Se a correctore factum Seo. 20. Se halȝa suprascr. eod. atr. o ut sit Seo. 21. Post ȝebıꝺꝺe insertum me; verbum plerumque reflexivum est. 22. mæȝþhað; haꝺ a corrigente profectum sententiæ necessarium erat. 23. Seo; o e corr. 24. hı addıtum ealle. 26. kaꞃceꞃne ultima litera recentior. 27. MS. potius ꝼoꞃꞅꞅılꝺe. 28. mın factum mınne; et þın, þıne (voluit þınne ?) et lıchaman ab emendatore. 32. ꞇınꞇꞃeȝo cf. 72. b. 34,

74. b. 21; pro masculino habetur ut Islandicum est Tregi. 33. ſpinʒan additum ſpýðe; correctum Seo.

Fol. 72. b. 1. Ante leohte additum on. 2. Post þuſ additum hiʒ. 3. Post ꝥ, hýre. 7. Post ealle, mid þe. 8. Correctum ʒefeoþ þe hnacode, et ʒecpýlmed, (recentiore manu ?). 9. Additum man. Pro leofan scriptum ſpillan; et (recentiore manu ?) adiliʒian. 10. Se factum Seo. 13. Correctum eoperne; et 14. minne. Fuerat ʒehýraþ. 15. Verba uncinulis inclusa (a recentiore ?) deleta sunt. 17. Correctum (recentius ?) minneſ lichaman. 18. Eod. atr. emend. mine. In Seo est o intrusum. 19. fæh additum up. 20. Correctum (a vetustiore ?) þinne. 22. A correctore fultume et unʒeræmedne, et 23. minne. 24. þe on þe ʒeleuat in rasura scripta, alius fortasse codicis collationem et linguam mutatam indicant. Blæda = blæde nominativus est. 28. Ab emendatore (priore ?) minan ƿorde. ne þu þineſ ſýlfeſ ne earit. 29. Ab eodem ʒebide. Cf. fol. 74. a. 14, 74. b. 12. Manningius ex Num. xxi. 7. ʒebide pro imperativo citat. Thorpius ʒebide Psalm. xliv. 13. in ʒebidde mutavit: quod non iure factum: habet quidem in eodem loco Spellmannus ʒebiddað, quæ scriptura usu venit; habentque Germani Bitten, sed potius ad Mœsogothos provocandum, apud quos constanter 𐌱𐌹𐌳𐌾𐌰𐌽; Quare autem Thorpius ducem suum Raskium § 230. cf. § 226. in hac re deseruerit, dicat ipse. Cum sit imperativus Mœsogothicus 𐌱𐌹𐌳𐌴𐌹 (Matth. vi. 6) respondebit Bide, ut et respondent 𐌱𐌰𐌸, Bæd, 𐌱𐌴𐌳𐌿𐌼, Bædon, in preterito, 𐌱𐌹𐌳𐌰𐌽𐍃, Beden in participio præteriti: ita apud Islandos Biðja, Bað, Baðum, Beðinn. Massmannus de terminatione secundæ personæ singularis imperativi verborum Gothicorum suspensus dubitabat, nota (?) apposita (p. 799.) Sed apparet hanc personam in verbis vocalem radicis commutantibus omni terminatione carere, 𐌲𐌰𐌲𐌲, 𐌲𐌹𐍆, 𐌻𐌴𐍄, 𐍃𐍄𐌹𐌲𐌲, 𐍅𐌰𐌹𐍂𐍀; in iis autem quæ in -𐌾𐌰𐌽 exeunt, -𐌴𐌹 habere: et hoc Bidyan præsenti uti a ceteris temporibus alieno apud Islandos talia sunt Biðja, Sitja (cf. ad fol. 75. a. 14), Liggja, Þiggja, Fregna, "debilia" in præsenti, "robusta" in ceteris temporibus. Etiam minne correctum. 31. A vetustiore(?) þinne lichoman. 32. Ante ʒehýraſt, ne ut videtur rasura sublatum: finalis t etiam a correctore in rasura. 33. Seo ab emendatore (antiquiore ?). 34. Correctum minne eodem atramento. 35. Carcerne, est finalis e ab emendatore.

Fol. 73. a. 1. Correctum eallne hýr[illegible]. Post handan additum

blefian. 3. Beo sed b semirasa est et eõ scriptum ut sit eom; additum et hep ınne: omnia eodem atramento. 4. A recentiore (?) ꝼoplæt. 5. Correctum pro bıſt eapt; at quid profecimus? Etiam cꝑucana ꞇ ꝺeaꝺra. 7. Correctum mıne et 8. hı, atque 9. ꝫefæh þuph an. 10. Fuisse scriptum ꝺone videtur, sed ꝺa in rasura. Mox correctum appat ealle hıpe ꝫebeꝺu; an tanti erat? 12. Mutatum in ꝫeþuhte. 14. mıcelne rasura emendatum, sed hıꝼ non attigit, deest muꝺ fortasse, *os eius globos ardentes spirabat.* 15. hıꝫ in rasura: melius erat hıne: post þa additum up: correctum ſtpanꝫlıce (?). 16. Kapcepn additum e. 17. Se correctum Seo. In ꝫebeꝺe videtur e finalis intrusa. Additum post Goꝺ ælmıhtı et pro þæſ datum þıſeſ. 20. þeapꝼenꝺ pro substantivo þeapꝼunꝫ accipiendum, ut eapꝼoꝺ. Vide Orient. Mirab. I. lanꝺbuenꝺ pro lanꝺbuunꝫ. 21. Rasura corrigebat þẏſne pılꝺꝺeope: mox mıꝺ þam emendatum et ꝫebæꝺ hıꝫ to xp. 22. Scripserat hıpe sed duas literas erasit corrector ultimas. 23. Seo cum o intrusa. Post pophte additum ınnan þæ[ſ] et sequitur 24. initio versus rasura cum ſeo pro ſe. Sententia tamen non expedita; fuit ſe in þæt mutandum, ut ad taceñ referretur. 26. Mutatum in heo ꝫeſeh: scripserat ſpılc ſpa. Correctum ſıttenꝺe ſpılcne anne. 27. Leges ꝫebunꝺene. 28. Legendum hıne. Post ꝫebæꝺ additum hı ut sit, quemadmodum solet, reflexivum. Si legitur hım ꝫebıꝺꝺan Oros. VI. i.=p. 472. 8. ed. Th. putes hım accusativum deterioris sæculi esse pro hıne: accusativus certe est Homil. I. 570 bis. 576. si fides editori. 29. Ante þu eapt supra scriptum cpıſt quod inquietam theologiam olet. tpẏmnẏſſe non turbatum, cf. fol. 74. b. 23, fol. 75. a. 9. Quod in lingua Mœsogothica respondeat est terminatio -NΛSSNS; cavendum igitur ne nimis grammaticam nostram prementes corruptelam arguamus ubi nulla fuerit: erat etiam apud Gothos masculini generis. 30. Correctum mınne. 31. blopıenꝺe sed ı erasa. Correctum mıne, et pro ꝫeꝼeonꝺe positum anlıht. Quid igitur? 34. Post ꝫebæꝺ additum, ut supra 28, hı: þa in þaꝼ (?) obscurius scriptum est mutatum.

Fol. 73. b. 2. Correctum mınne, et 3. þınne bis: aꝺẏlꝫıan ubi expectabas aꝺẏlıꝫe. 4. tacen in tacne correctum. 5. þınne correctum, si correctio est, nec potius diversæ dialecti. 6. Seo sed o inserta. Pro þa þane a correctore: quis unquam þa pro masculino singulari accepit? Post ꝺeoꝼol þa additum nihil adiuvat sententiam. 8. Correctum ſpẏpan. 10. ſcınenꝺe et mıꝺ þam. 16. Seo sed o

inserta. 18. Sententia ȝecyþan postulabat: stat þeopeu. 19. Ex hꝑieꝺꞃa fecit ȝelꝑenꝺꞃa. Seo culꝑꞃæ, sed o est inserta. 20. Correxit axia: idem fol. 73. 2. loce non sollicitabat. 21. ealle corrector. 22. Seo sed o inserta. 24. þeop supra additum pe, ut fiat femininum: item aheꝑe et þinne et minan. 25. Seo, o intrusa. 26. Emendatum ꞅpiꞃan; pro ꝥ, ⁊ fe; pro an onȝan, onan; pro Maneȝꞃa, Maniȝne. 27. Pro ꞅoþꝑæꞅꞇꞃa manna, ꞅoþꝑæꞅꞇna man. 28. min eȝe absque emendatione stat. 29. Emendatum minne. 30. Post ꞅoþꝑæꞅneꞅꞅe (*sic*) additum peopc et si recte capio emendatum Ic hine (?) ableonꝺe ꝑꞃam heꞃa ȝeꞅaꝑan. 31. Pro ꞅnẏꞇꞇꞃo substitutum ȝeꞅælþe. 33. Cum per ꞅẏnȝian auctorem suum verteret, lapsus est; melius interpres recentior in "Seinte Marharete," ilke bigon to ȝeien ant to ȝiren. 35. Corrigendum erat tobꞃecene sed hoc prætermissum; ut plurima alia.

Fol. 74. a. 2. Verba ab ⁊ ad ȝebiþ linea notata sunt, credo, quia sensum idoneum non præbent. 3. Se supra additum o. Saȝa mutatum in ꞅeȝc; ꞇenꝺe in ȝeꞇenꝺe. Recensio hæc est potius quam, si quando peccatum erat, emendatio. Se factum Seo idque ægre. 7. fecȝa in fecȝæ mutatum. 10. ꞅe in ꞅeo conversum: post þone additum pælhꞃeopan. 11. ȝeheꞇ, sed ȝe sublatum. 13. ꞇacen additum e. 14. Hac vice ȝebiꝺ þe a prima profectum est manu. Se factum Seo. 15. min in mine (non minne) mutatum. 16. hi, ni fallor, scriptum erat hiȝ sed litera per rasuram sublata et up additum. 17. ꞅẏþþan linea notatum et supra hio scriptum. nẏxꞇan etiam eodem modo signatum. Se in Seo commutatum. 20. mine lichaman ⁊ minꞃe a correctore. 23. Post ꝺẏꝺen additum þa. Se relictum et Ꝺꞃihꞇen. 25. þiꞅ; ut videtur, þiꞅne scripserat. 26. bæþe ab emendatore. unaꞅꝑꞃinȝenꝺe linea notatum; quod facillimum fuit, upaꞅꝑꞃinȝenꝺum, noluit. 27. Fuerat ealle, ni fallor, eallæ. 29. Nominativus in -neꞅꞅe solœcismus non videbatur. 30. ꞇiꝺ etiam præteritum: sed ante culꝑꞃe nimis sollicite an illatum. 34. þe supervacaneum est. 35. Ante bleꞇꞅoꝺ datum ȝe.

Fol. 74. b. 1. Post pæꞅ additum þa. 2. þuꞃh in ꝑoꞃ mutatum. 3. ꞇiꝺ relictum sed 4. piꝑan ⁊ cilꝺan quamvis buꞇan sæpissime cum nominativo construatur. 5. ꝑeolꝺa. 7. Rasura hiꞃe correxit: pro accusativo dativus usurpabatur, ut apud nos hodie. 8. pealþaꞅ stat. 9. þinne ꞅpeoꞃa nu ab emendatore: qui ꞅpeoꞃan cupiunt, sibi ipsis id debeant. 10. Post enȝlum additum mið þe. 11. aꞃe, *parce*, sed scriptum fuerat aꞃȝe. 12. minna ȝaꞅꞇ him emendatum

et bıꝺe quoque datum; cf. fol. 72. b. 29. Se cƿÿlleꞃe cf. Se cƿÿlꞃa fol. 75. a. 26. Prius autem genuinum est. 13. Se præteritum 14. heoꝼenan illatum. 15. Scriptum fuerat mınne bena: rasura subventum. 16. hıꞃa mutatum in hıꞃe, unde quid profecit? 18. ᵹeꞅƿınᵹe emendatum, id est, ᵹeꞅƿınce: in hƿÿlcne duæ literæ ultimæ rasura deletæ, et hƿÿlcan emendatum. 19. Pro ꞅe, ꞅeo alter. 20. Sententia postulabat mıneꞅ. 21. ꞇınꞇꞃeᵹan emendatum. 22. ꞃæꞃꝺeþ (intellige ꞃæꝺeþ) hoc modo emendatum maı ... a (macıaþ?). 24. Post bıꝺꝺe ꝺꞃıhꞇen additum. 25. mıne þꞃoƿunᵹe emendavit. 30. ᵹecÿþe ab emendatore et additum hıꞅ bene post ꝺꞃıhꞇen. 31. þunꞃe in rasura, ubi, ni fallor, steterat þunꞃoꝺe. Post ⁊ additum an. 32. ᵹemÿnꝺeꞅꞇ emendatum.

Fol. 75. a. 1. enᵹlaꞅ maluit alter. 2. ꝺꞃıhꞇene correxit. 5. ahꞃıneþ; a videtur inſerta: þıne emendatum, ut et in 7. ubi etiam ᵹenealæcþ. 8. Post ꞅe rasura in qua fuerat scriptum mıclan aut mıclum. 10. Verba ⁊ næniᵹ ad ꝼæmnan ⁊ linea subducta damnata: quod theologiæ, puto, erat. 11. þınne emendatum: ꞇeaꞃum aᵹoꞇenneꞅꞅe Hebraicum potius quam Anglicum: corrigas sis ꞇeaꞃa. 14. ꞃıꞇe ab emendatore: Sıꞇe datur (Marc. xii. 36) sed rationi linguæ (vid. ad fol. 72. b. 29) convenientius Sıꞇ, quod et Mœsogothica habent eodem loco. 19. Pro ꞅe correxit þuꞅ; debuerat þu. Dedit quoque ᵹeƿulꝺꞃaꝺeꞅꞇ et ᵹeƿunꞃþaꝺeꞅꞇ. Id grammaticam spectat: cf. præteritum verbi apud Raskium pp. 71, 82, ed. Th. Nec tamen dubitari potest quin antiquior forma secundæ personæ in -sti exierit, ut Latinum Vidisti; quod fere integrum conservatum apud nos ipsos vel hodie; ut "Thou knewest not," atque in verbis, quæ vocalem radicis mutant, apud Mœsogothos (Massmann. p. 801), æque ac aliis. 20. ꞃıxaþ emendatum. ꝥ ᵹebeꝺ in þam ᵹebeꝺe mutatum; æꝼꞇeꞃ quidem cum dativo construi accepimus; sed 𐌰𐍆𐌰𐍂, et Isl. Eptir accusativum etiam admittunt. 21. In hıꞃe duæ ultimæ erasæ dant literæ hı. Grammatici illud damnaturi sunt; an igitur sunt Acc. Dat. me, þe, uꞅ, eoƿ corruptelæ nomine arguenda? Omnes ubique linguæ ab exemplari vetustissimo defecere. In ahꞃæꞃꝺe h erasa est; etiam Vlphilas 𐌺𐌰𐌹𐍃𐌾𐌰𐌽 scripsit. Post ᵹenım nu additum. 22. Pro ᵹecƿelle, oꝼꞅleh me, quod, ut alia, recensionem indicat. 23. Post ᵹeaꞃꝺ prætulit ⁊ he cƿ̄. ne ᵹeꝺeme ıc þæꞇ. In halıᵹ ᵹoꝺeꝺeꞅ ꝼæmne nihil videbatur molesti. 24. Seo corrector. 28. ꞅꞃuꞃꝺe idem. 29. Post þuꞅenꝺ additum maneᵹa. 35. Pro ƿonn maluit ƿann.

Fol. 75. b. 1. onhrinon correxit, relicto priore ᵹe. 3. ᵹeƿunre maluit, et 4. beo. 5. Pro he aliud quid erat scriptum, credo hıꞇ. 6. hıra mutatum in heo. 7. aꝛꝛıꞇane. 8. hı fuerat hıꞇ; ꞅcꝛın in ꞅcꝛıne mutatum, etsi on sæpissime cum accusativo construitur; ꝥ in þe. 9. Pro hıꞇ, hıo; pro ꞅıþ, ᵹoꝺeꞅ. Sıꝺeꝼull mann *Vir moratus* occ. Homil. I. 596. vs. 31. Cf. Islandicum Siðaðr. 14. In Actis Sanctorum etc. Iul. 20. 15. Pro ꝼeꞅaþ ouꝺꝛẏꝛꝺaꝺ posuit alter beon blıðe. Nonne diversa fuit dialectus? 16. hıꝛe emendatum in hıne, ᵹemınꝺoþ mutatum in ᵹemunꝺẏꞇ a recentiore, ut videtur. Idem 17. ᵹeꞅıhþe maluit.

DE GENERATIONE HOMINVM.

Versionem, ut dicunt, vel potius eadem sæculi recentioris lingua reperire licet in "Popular Treatises on Science," London, 1841, p. 138, line 38.

Vs. 6. lege ꞅcẏꝛꞇꝛan. V. 8. lege ᵹꝛeaꝼað. V. 14. ııþam, ita MS.

MAMBRES MAGICVS.

Mambres II. Timoth. iii. 8. lectio est plurimarum versionum Italicarum, Vlphilæ, patrumque.

Vs. 2. heaᵹ hic pro *veneficus*, *magicus* sumendus; nostrum HAG. V. 7. ꞅlıceꝛa? ꞅlıæꝛa? MS. Est autem nostrum SLY, Islandicum Slægr, Germanicum Schlau.

In his tribus ultimis formam servavi literarum: in "Orientis Mirabilia" non licuit, cum duobus codicibus uterer; in "Epistola Alexandri" idem vellem factum, sed sero commode fieri posse rescivi.

